

1. ΠΕΦΤΕΙ ΜΑΧΑΙΡΙ ΣΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΔΑΝΕΙΑ

Μέσο: ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/10/2018

Σελίδα: 11

Πέφτει μαχαίρι στα «κόκκινα» δάνεια

Μέχρι το 2022, οι τέσσερις συστημικές τράπεζες, Alpha Bank, Εθνική, Eurobank και Τράπεζα Πειραιώς, δεσμεύονται έναντι του SSM να μειώσουν στο 17% με 22% τα λεγόμενα «μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα» (NPEs) από 43% με 54% που είναι σήμερα ο πήχης. Που σημαίνει ότι από τα 88,6 δισ. ευρώ που ήταν τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα στο τέλος του πρώτου εξαμήνου πρέπει να μειωθούν στα 35 με 50 δισ.

- Στο 17% με 22% θα πρέπει να μειωθούν μέχρι το 2022
- Προβλέπονται γενναίες ρυθμίσεις και διαγραφές αδήλια και πλειστηριασμού

ευρώ μέχρι το τέλος του 2021. Ήτοι, μείωση κατά 45 δισ. ευρώ. Και αυτή η πτώση του πήχη θα γίνει με μαζικές πωλήσεις και τιτλοποιήσεις χαρτοφυλακίων, πλειστηριασμούς και πωλήσεις μεγάλων πακέτων ακινήτων αλλά και με **γενναίες** ρυθμίσεις για τους δανειολήπτες και **διαγραφές** για να εξυγιανθούν οι ισολογισμοί των τραπεζών.

Σύμφωνα με πληροφορίες, οι στόχοι αυτοί έχουν εγκριθεί από τις Διοικήσεις των τραπεζών και έχουν διαβιβαστεί στις Εποπτικές Αρχές.

Ο στόχος για τη μείωση των «κόκκινων» δανείων ανά τράπεζα είναι:

- Για την Alpha Bank στο 22% από 52%.
- Για την Εθνική στο 17% –

18% από 43%.

- Για τη Eurobank στο 15% (17% σε επίπεδο ομίλου) από 45%.

- Για την Τράπεζα Πειραιώς στο 22% από 54%.

Στη... λιανική τα... δάνεια!

Στο μεταξύ, μια νέα... εξέλιξη βγήκε μεσοβδόμαδα στον αέρα: Οι τράπεζες... ευχόμαστε επειδή δεν βρίσκουν... ευήκοα ώτα στους επιχειρηματίες που δεν εξυπηρετούν τις οφειλές τους, προχωρούν σε απευθείας πώληση μη εξυπηρετούμενων δανείων σε funds.

Που σημαίνει ότι, παράλληλα με τη μεταβίβαση μεγάλων χαρτοφυλακίων, θα πωλούν και μεμονωμένα δάνεια. Π.χ., δάνεια μίας μόνο επιχείρησης, ακόμη κι αν είναι μικρομεσαία.

Ήδη, ανάμεσα στις επιχειρήσεις που θα δουν τα δανειά τους να πωλούνται είναι ο Όμιλος Σαρακάκη, η Χαλυβουργία Ελλάδος, οι Μαρίνες Ρόδου και το Ολύμπιον Θεραπευτήριο Πά-

τρας. Πρώτη σε αυτήν τη νέα... φάση μπήκε η Eurobank και ακολούθησε η Τράπεζα Πειραιώς.

Μετά το κραχ...

Ο πανικός που προκάλεσε η κατάρρευση στο Χρηματιστήριο των τραπεζικών μετοχών την περασμένη Τετάρτη κινητοποίησε την κυβέρνηση για επίσπευση της εκκαθάρισης των «κόκκινων» δανείων.

Και ήδη δόθηκε εντολή για τιτλοποίηση μη εξυπηρετούμενων δανείων ύψους 10-15 δισ. ευρώ την τριετία 2019-2021 από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που θα τιτλοποιηθούν εντός της επόμενης τριετίας είναι κυρίως στεγαστικά και χορηγήσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (SMEs).

Τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (NPEs) στα στεγαστικά δάνεια αγγίζουν τα 28 δισ. ευρώ.

Ρύθμιση με 120 δόσεις!

- Και με διαγραφή του 85% των οφειλών

Μπροστά στη συνεχιζόμενη αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών, που έχουν φτάσει στα 101,7 δισ. ευρώ (μέσα στους πρώτους επτά μήνες του έτους αυξήθηκαν κατά 5,7 δισ. ευρώ), τα οποία χρωστούν 3.933.628 οφειλέτες, κάτι που πιστοποιεί ότι λεφτά δεν υπάρχουν στο Ταμείο των επιχειρήσεων και στην τσέπη των μισθωτών και των συνταξιούχων, η κυβέρνηση προχωρεί σε μία ακόμη ρύθμιση για τα χρέη στην Εφορία μέχρι και σε 120 δόσεις.

Προϋπόθεση συμμετοχής είναι να εξυπηρετούνται κανονικά οι υποχρεώσεις του 2018 ή να έχουν τακτοποιηθεί μέχρι την έναρξη της νέας ρύθμισης, η οποία σύμφωνα με πληροφορίες θα προβλέπει:

- Διαγραφή του 85% των οφειλών από προσαυξήσεις και τόκους εκπρόθεσμης καταβολής.
- Ελάχιστο ποσό δόσης 50 ευρώ και αριθμός δόσεων μέχρι 120.
- Διαγραφή του 95% των οφειλών από πρόστιμα που έχουν επιβληθεί από τη φορολογική διοίκηση.

ΑΕΙ «king size» με... χορηγία ΤΕΙ

Νέο μοντέλο με υπερ-πανεπιστήμια δημιουργεί το υπ. Παιδείας ανοίγοντας νέα τμήματα και συγχωνεύοντας Τεχνολογικά Ιδρύματα – Η επέκταση του ΕΚΠΑ, τα «θηρία» σε Θεσσαλία - Ιωάννινα και τα ερωτηματικά για το ΑΠΘ

ΚΟΝΔΥΛΙΑ

ΡΕΥΘΡΙΑΣ
ΜΑΡΥΝ ΠΑΠΑΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του εγχειρήματος ξεκινάει από τη... χρηματοδότηση των ΤΕΙ. Και αυτό γιατί οι προϋπολογισμοί που έδινε ετησίως το κράτος στα τεχνολογικά ιδρύματα της χώρας (σχεδόν 30 εκατομμύρια ευρώ) θα απορροφηθούν τώρα από τα πανεπιστήμια με τα οποία θα συγχωνευθούν.

Υπερ-πανεπιστήμια φτιάχνει το υπουργείο Παιδείας σε όλη τη χώρα, εφαρμόζοντας ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης που φαίνεται ότι περιθωριοποιεί, παρά την επιτυχημένη πορεία τους, τα ανώτατα ιδρύματα «μπουτίκι» (μικρότερα και εξειδικευμένα σε συγκεκριμένα αντικείμενα). Έτσι, με δύο νέα «μεγαθήρια», τα νέα Πανεπιστήμια Θεσσαλίας και Ιωαννίνων, να απειλούν ακόμη και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (που είναι ως σήμερα το μεγαλύτερο Ιδρυμα στη χώρα), οι πρωταγόνες αρχές των ΑΕΙ εξαναγκάζονται τώρα σε έναν αγώνα δρόμου για το ποιος θα ξεχωρίσει.

Σε αυτόν τον αγώνα προνομιακή μεταχείριση φαίνεται να έχει το Πανεπιστήμιο Αθηνών που γιγαντώνεται με επτά νέα τμήματα στο Σχηματάρι, ένα νέο πολιτιστικό πάρκο στην περιοχή και ξεκάθαρο στόχο να κατακτήσει τις εντυπώσεις στον ιδιότυπο ανταγωνισμό που έχει γεννηθεί στον χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης της χώρας.

Σαρωτικές αλλαγές στο μηχανογραφικό

Τα παραπάνω, όπως είναι φυσικό, φέρνουν σαρωτικές αλλαγές στο εφετινό μηχανογραφικό δελτίο, καθώς η λειτουργία των περισσότερων νέων τμημάτων θα ξεκινήσει από τον Σεπτέμβριο του 2019. Τίποτα από αυτά βέβαια δεν είναι ακόμη σίγουρο, καθώς το νομοσχέδιο για το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων έχει ψηφιστεί μεν, αλλά εκείνο για την περιοχή της Θεσσαλίας προκαλεί έντονες διαμάχες στα ανώτατα ιδρύματα της περιοχής που συγχωνεύονται (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΕΙ Θεσσαλίας και ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδος), καθώς ακολουθείται από τον ανάλογο «αγώνα για τη νίκη».

Ευνοημένοι από τα παραπάνω αναμένεται να βγουν οι νυν φοιτητές των ΤΕΙ, που μήκην με χαμηλότερες βάσεις σε ένα τεχνολογικό ίδρυμα και θα αποφοιτήσουν από... πανεπιστήμιο. Στο νέο νομοσχέδιο (αλλά και στα ανάλογα προηγούμενα)

Η λειτουργία των περισσότερων νέων τμημάτων στα ΑΕΙ θα ξεκινήσει από τον Σεπτέμβριο του 2019

υπάρχει πρόβλεψη για τους ενεργούς φοιτητές των δύο ΤΕΙ που καταργούνται, σύμφωνα με την οποία αυτοί έχουν δύο επιλογές.

Είτε να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους στα ΤΕΙ εντός μιας μεταβατικής περιόδου, είτε να παρακολουθήσουν επιπλέον μαθήματα και να αποφοιτήσουν με πανεπιστημιακό πτυχίο.

Πώς θα στηριχθούν τα παραπάνω οικονομικά. Όπως αναφέρουν πηγές από την πλευρά των ΑΕΙ, ο στρατηγικός σχεδιασμός του εγχειρήματος ξεκινάει από τη... χρηματοδότηση των ΤΕΙ. Και αυτό γιατί οι προϋπολογισμοί που έδινε ετησίως το κράτος στα τεχνολογικά ιδρύματα της χώρας (σχεδόν 30 εκατομμύρια ευρώ) θα απορροφηθούν τώρα από τα πανεπιστήμια με τα οποία θα συγχωνευθούν.

Στην περίπτωση του Πανεπιστημίου Αθηνών, που επεκτείνεται προς το Σχηματάρι (μεταξύ Χαλκίδας και Αθήνας), έχει σχεδιαστεί η δημιουργία Τεχνόπολης - Σύμπλεματος Τεχνολογίας, Τέχνης και Πολιτισμού (Τεχνόπολη Ευρώπης) στην ευρύτερη εδαφική περιφέρεια της πόλης της Χαλκίδας ως χώρου ανάπτυξης καινοτόμων ερευνητικών, αναπτυξιακών και πολιτιστικών δομών. Κάτι

που ίσως θα μπορούσε να θυμίζει τις εγκαταστάσεις του Τεχνολογικού Πάρκου του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου στο Λαύριο, το οποίο, όπως είναι φυσικό, θα χρηματοδοτηθεί αναλόγως.

Κοινωνιολογία και 4η βιομηχανική επανάσταση

Το Ιδρυμα έτσι «απορροφά» τα παλιά τμήματα του ΤΕΙ Χαλκίδας καθώς και επτά νέα τμήματα από το υπουργείο Παιδείας, ανάμεσα στα οποία και μια νέα... Κοινωνιολογία καθώς και μια Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας, με έδρα την κομόπολη των Ψαχνών, η ακαδημαϊκή λειτουργία της οποίας αναμένεται από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2019-2020.

Στη νέα μορφή του το Ιδρυμα φαίνεται ότι «μπαίνει» στα επιστημονικά αντικείμενα όλων σχεδόν των άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της πρωτεύουσας, καθώς εκτός από την Κοινωνιολογία (που ως σήμερα προσφερόταν στο Πάντειο) διαθέτει τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων (με δυο Οικονομικά Πανεπιστήμια σε Αθήνα και Πειραιά), Διατροφής, Αγροδιατροφής (δίπλα στο Χαροκόπειο) κ.λπ.

Παράλληλα όμως τα μέλη του Πανεπιστημίου Αθηνών θα «θεραπεύουν» σύντομα και επιστημονικά αντικείμενα γύρω από την 4η βιομηχανική επανάσταση με το νέο τμήμα Τεχνολογικών Ψηφιακής Βιομηχανίας. Η 4η βιομηχανική επανάσταση – και τα επαγόμενα που «απειλούν» οι νέες τεχνολογίες παγκοσμίως – μοιάζει βέβαια σήμερα... πολυτέλεια στο διδακτικό περιβάλλον της χώρας μας, το οποίο σαν να βρίσκεται στην άκρη του ακαδημαϊκού «σύμπαντος», με αντικείμενα σπουδών που δεν έχουν επικαιροποιηθεί, φαινόμενα οικογενενοκρατίας, κρούσματα βίας, έλλειψη αυτονομίας και προϋπολογισμούς στενά συνδεδεμένους με το κράτος.

Στην περίπτωση του Πανεπιστημίου Αθηνών, ωστόσο, έχει σχεδιαστεί αναλυτικά να λειτουργήσουν τμήματα Κοινωνιολογίας, Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών, Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, Διαχείρισης Λιμένων και

Ναυπλίας, Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου, Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας, Διατροφής και Διατολογίας με έδρα την κομόπολη των Ψαχνών και Τουριστικών Σπουδών και Εναλλακτικού Τουρισμού.

Όπως αναφέρεται δε στο τελευταίο νομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας, «το Πανεπιστήμιο Αθηνών υπεισέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και σε όλες τις υποχρεώσεις του ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας, σε ό,τι αφορά το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών ΤΕ, το Τμήμα Μηχανικών Αυτοματισμού ΤΕ, το Τμήμα Μηχανολογικών Μηχανικών ΤΕ, το Τμήμα Μηχανολογίας Αεροσκαφών ΤΕ και το Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, ήτοι περιέρχονται σε αυτό οι φοιτητές, το προσωπικό, τα κτίρια, εργαστήρια και λοιπές δομές που εξυπηρετούν τα ανωτέρω τμήματα και αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις που το ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας έχει αναλάβει έναντι τρίτων για τη λειτουργία των τμημάτων αυτών».

Προπτυχιακό στα αγγλικά στην Αρχαιολογία

Στα παραπάνω, θετική εξέλιξη αποτελεί το ότι το Πανεπιστήμιο Αθηνών διοργανώνει τώρα το πρώτο προπτυχιακό πρόγραμμα ελληνικού πανεπιστημίου (με την εξαίρεση φυσικά του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης) στην αγγλική γλώσσα και με διδάκτρα για τους πολίτες εκτός της ΕΕ. Το πρόγραμμα θα γίνει στο προνομιακό επιστημονικό πεδίο της Αρχαιολογίας, στο οποίο η Ελλάδα έχει κάθε λόγο να διεκδικεί την παγκόσμια διάκριση της.

Εφόσον η δημιουργία του νέου τμήματος στην Αρχαιολογία ολοκληρωθεί κανονικά και δεχτεί τους πρώτους φοιτητές του (κάτι που μπορεί να γίνει την επόμενη χρονιά ή σε δύο χρόνια), στα σχέδια της διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών είναι και η ίδρυση προπτυχιακού προγράμματος στον τομέα της Πληροφορικής, στον οποίο το Ιδρυμα έχει διακριθεί στις διεθνείς επιστημονικές λίστες.

ΜΗΛΟΝ ΤΗΣ ΕΡΙΔΟΣ ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Ενταση στη Φιλοσοφική για τις αλλαγές

Οι αλλαγές που σχεδιάζονται δεν είναι ανέφελες. Στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών έχει ξεσπάσει «ανταρσία» και οι καθηγητές του τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας (ΦΠΨ) διαμαρτυρούνται για την κατάτασή του κατά τρόπο που... δεν είχε συμφωνηθεί. Όπως λέει η πρόεδρος του τμήματος, κυρία Μαρίζα Φουντοπούλου, προκύπτει σοβαρό θέμα επαγγελματικών δικαιωμάτων των νέων φοιτητών του, καθώς ο τομέας της Παιδαγωγικής του τμήματος αντικαθίσταται από Εκπαίδευση Ενηλίκων, τμήμα που ούτε παιδαγωγική επάρκεια μπορεί να δίνει στις καθηγητικές σχολές, ούτε (χειρότερα) επαγγελματικά δικαιώματα στους αποφοίτους του.

Κατ' ακρίβεια, η κυρία Φουντοπούλου αναρωτιέται ποια επαγγελματικά δικαιώματα θα έχουν οι φοιτητές που θα μουν την επόμενη χρονιά στο

τμήμα αυτό, σε περίοδο δε κατά την οποία η χώρα μαστίζεται από τα υψηλά ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων. Κάποιοι βέβαια «βλέπουν» πίσω από αυτή την εξέλιξη αντιδράσεις από τα υπάρχοντα παιδαγωγικά τμήματα του ίδιου Ιδρύματος, οι εκπρόσωποι των οποίων φαίνεται ότι δεν επιθυμούν στην αλήθεια ένα νέο τμήμα με Επιστήμες της Εκπαίδευσης, όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί για τη μετεξέλιξη του τομέα Παιδαγωγικής του ΦΠΨ.

Όπως λέει η κυρία Φουντοπούλου, «το νέο νομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας μεροληπτική σαφώς κατά το τμήματος που προκύπτει από τον τομέα Παιδαγωγικής, καθώς ταυτοποιεί τους φοιτητές των τομέων Φιλοσοφίας και Ψυχολογίας με τα αντίστοιχα τμήματα, αλλά όχι τους φοιτητές του τομέα Παιδαγωγικής, που επιπλέον μένουν και χωρίς επαγγελματικά δικαιώματα».

Πρόσφυγες στη Μόρια αναμένουν να καταγραφούν και να κάνουν αίτηση ασύλου. Η κατάσταση στον καταυλισμό είναι έκρυθμη λόγω της έλλειψης οργάνωσης και της ανομίας

Αναζητώντας τους «εξαφανισμένους» στη Μόρια

Οι ελληνικές αρχές αδυνατούν να εντοπίσουν ακόμα και εντός του καταυλισμού άτομα που θα μπορούσαν να επιστραφούν αμέσως στην Τουρκία, καθώς κανείς δεν γνωρίζει ακριβώς ποιοι διαμένουν εκεί

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
TANIA ΜΠΟΖΑΝΙΝΟΥ

«Ζω καθημερινά με τον φόβο μήπως ξεπιάσουν γενικευμένες ταραχές στη Μόρια, μήπως "εκραγεί" ολόκληρος ο καταυλισμός» εκμυστηρεύονται όλο και συχνότερα τελευταίος στο «Βήμα» διάφορες πηγές που έχουν σχέση με τη διαχείριση του Προσφυγικού. Έλλειψη οργάνωσης, ανομία, σπατάλη πόρων, ιδεοληψία πλήττον το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) στη Μόρια της Λέσβου, το οποίο επισκέφθηκε «Το Βήμα» την περασμένη εβδομάδα. Εκτός από τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης - χειρότερες ακόμη και από τις συνθήκες σε προορυμικούς καταυλισμούς που έχει επισκεφθεί «Το Βήμα» στην Κένυα και στην Τουρκία -, τον υπερπληθυσμό, την έλλειψη ελπίδας και την απογοήτευση των απούλων άσυλο, στην εικόνα ντροπής που εκπέμπει η Μόρια συμβάλλει και η ανικανότητα της κυβέρνησης να εφαρμόσει τον νόμο για τη διαχείριση του Προσφυγικού που η ίδια ψήφισε τον Απρίλιο.

Προθεσμίες που δεν τηρούνται
Ο νόμος αυτός, που ψηφίστηκε λίγο μετά την ανάληψη των καθηκόντων του **Δημήτρη Βίτσι** ως υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής, μειώνει τις προθεσμίες για την εξέταση των αιτήσεων άσυλου στα πέντε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου όπου υπάρ-

χουν ΚΥΤ (Λέσβος, Χίος, Σάμος, Κως, Λέρος), στα οποία εφαρμόζεται η «ταχύρρυθμη διαδικασία»: η πρωτοβάθμια εξέταση των αιτήσεων για άσυλο πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός 30 ημερών, ενώ η δευτεροβάθμια εξέταση από τις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών εντός 40 ημερών. Περττό να πούμε ότι οι προθεσμίες αυτές δεν τηρούνται ούτε κατά διάνοια στη Μόρια, όπου «Το Βήμα» συνάντησε πρόσφυγες που περμένουν επί μίνες ή και πάνω από χρόνο για να πραγματοποιηθούν τα ραντεβού τους με την Υπηρεσία Ασύλου. Στόχος της ταχύρρυθμης διαδικασίας ήταν να προσθύνεται στην ημερωτική Ελλάδα όσοι πρόσφυγες θα λάμβαναν άσυλο στην Ελλάδα, ενώ οι υπόλοιποι να επιστρέφονται, βάσει της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας, πίσω στην Τουρκία

ως «ασφαλή τρίτη χώρα» και μια για τη σύμφωνη πρόσφυγες. **Επιστρέφουν «όσοι θέλουν»**
Όμως τον τελευταίο χρόνο οι επανεισοχές στην Τουρκία ήταν περίπου 20 τον μήνα και μόνο τον Σεπτέμβριο έφθασαν τις 40. «Ουσιαστικά επιστρέφεται στην Τουρκία μόνο όποιος θέλει ο ίδιος να επιστρέψει» είπε στο «Βήμα» πολύ καλά πληροφορημένη πηγή από τη Μυτιλήνη. Άλλοι κατηγορούν την κυβέρνηση για ιδεοληψία για τον χαμηλό αριθμό επανεισοχών. Ο νόμος που ψηφίστηκε τον Απρίλιο υποθέτει πως θα έλυνε και το πρόβλημα της «εξαφάνισης» όσων η αίτηση για άσυλο απορρίφθηκε σε δεύτερο βαθμό. Για να επιστραφούν στην Τουρκία, οι άνθρωποι αυτοί έπρεπε πρώτα να εμφανιστούν

για να τους επιδοθεί η απόφαση της Επιτροπής Προσφυγών. Ο νόμος προβλέπει ότι η απόφαση μπορεί να επιδοθεί και στον δικαστή του ΚΥΤ αντί στον ίδιο τον ενδιαφερόμενο και να έχει την ίδια ισχύ. Στην πράξη όμως, ενώ δευτεροβάθμιες απορριπτικές αποφάσεις έχουν επιδοθεί στον **Γιάννη Μπαλατσάκη**, δικαστή του ΚΥΤ Μόριας, οι ενδιαφερόμενοι παραμένουν «εξαφανισμένοι», πολλοί εντός του ίδιου του καταυλισμού!
Το μάγαλο όμως που επικρατεί στη Μόρια δεν επιτρέπει τον εντοπισμό τους. Πηγές από τη Μυτιλήνη υπολογίζουν τον αριθμό όσων θα μπορούσαν «να επιστραφούν αμέσως στην Τουρκία», αλλά συνεχίζουν να ζουν στη Μόρια, γύρω στα 2.000 άτομα. Ο κ. Μπαλατσάκης τους υπολογίζει σε λίγες δεκάδες. Όπως εξήγησε στο

«Βήμα», πριν από τρεις μήνες πήγε διμοιρία της Αστυνομίας από την Αθήνα στη Μόρια και εντόπισε μόνο λίγα άτομα που ανήκαν σε αυτή την κατηγορία.

«Ξέφραγο αμπέλι»

Είναι όμως απορίας άξιο γιατί ο καταυλισμός πρέπει να είναι «ξέφραγο αμπέλι» για όσους ζουν εκεί - οι οποίοι μπαίνουν χωρίς άλλο έλεγχο, παρά μόνο ότι μοιάζουν εμφανισιακά με πρόσφυγες - και να πρέπει να έρθει διμοιρία της Αστυνομίας από την Αθήνα για να πραγματοποιήσει έναν έλεγχο που θα μπορούσε να πραγματοποιείται καθημερινά επί τόπου. Παρά τις αυξημένες ροές από την Τουρκία, είναι αδικαιολόγητο το ότι στη Μόρια μοιάζει να έχει χαθεί η μάλα και κανείς δεν γνωρίζει ποιος ακριβώς διαμένει στον καταυλισμό και αν δικαιούται να βρεθείται εκεί.

Μπάγαλο αναμένεται να προκληθεί και από την αποσυμφόρηση της Μόριας. Όσοι ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες μεταφέρονται σε δομές φιλοξενίας στην Ηπειρο και στη Μακεδονία - ήδη ο αριθμός όσων διαμένουν στη Μόρια έχει μειωθεί λίγο κάτω από τις 7.500, από 9.000 που ήταν μέχρι πρόσφατα -, όμως όλοι αυτοί πρέπει να επιστρέψουν στη Μόρια για να περάσουν την πρώτη συνέντευξη για το άσυλο (αλλιώς θα διακοπεί διά παντός η εξέταση του αιτήματός τους) και κανείς από τους αρμόδιους δεν γνωρίζει πώς θα γίνει αυτό. Ούτε καν αν όλος αυτός ο πληθυσμός θα επιστρέψει από την ημερωτική Ελλάδα στη Λέσβο με δικά του έξοδα ή όχι.

ΔΥΣΑΝΑΛΟΓΟ ΒΑΡΟΣ

«Η τοπική κοινωνία έχει σγκώσει πολύ μεγάλο βάρος, οικονομικό και κοινωνικό» λέει μιλώντας στο «Βήμα» η περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου Χριστίνα Καλογήρου. Φέρνει το παράδειγμα του νοσοκομείου της Μυτιλήνης, όπου η γυναικολογική και η παιδιατρική κλινική ιδιαίτερα αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες ντόπιων και αιτούντων άσυλο.

«Στη Λέσβο φθάνουν από την Τουρκία πολλές γυναίκες έγκυες στο τελευταίο τρίμηνο» λέει στο «Βήμα» ο Παναγιώτης Προβέντζας, συντονιστής διευθυντής της μαιευτικής κλινικής του νοσοκομείου της Μυτιλήνης και πρόεδρος του ιατρικού συλλόγου Λέσβου. «Πέρυσι γεννήθηκαν 119 προσφυγόπουλα και 51 ελληνόπουλα στο νοσοκομείο. Εφέτος, από την αρχή του έτους μέχρι σήμερα (28/9) έχουν γεννηθεί 212 προσφυγόπουλα και 357 ελληνόπουλα».

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ Ανομία, ατιμωρησία και «χειριστικές πρακτικές»

«Ανομία και ατιμωρησία» επικρατεί στη Μόρια λένε στο «Βήμα» πηγές που γνωρίζουν τα πράγματα. «Καταγγέλλονται βιασμοί για τους οποίους δεν έχουν σχηματιστεί δικογραφίες». Στο κέντρο κράτησης (ΠΡΟΚΕΚΑ) των 300 θέσεων που υπάρχει εντός του ΚΥΤ της Μόριας κρατούνται 86 άτομα. «Αυτοί δεν είναι όσοι έχουν παραβατική συμπεριφορά, ούτε όσοι τρομοκρατούν άλλους πρόσφυγες και προκαλούν φασαρίες στον καταυλισμό, αλλά άτομα που έχουν χαμηλό προορυμικό προφίλ», είναι π.χ. από το Μαγκρέμ, δηλαδή οικονομικοί μετανάστες.

Ο διοικητής του ΚΥΤ Μόριας κ. Μπαλατσάκης παραδέχεται μιλώντας στο «Βήμα» ότι στο ΠΡΟΚΕΚΑ κρατούνται άνθρωποι χαμηλού προορυμικού προφίλ και όχι ποινικοί. Απορρίπτει όμως τα περί βιασμών: «Όσες περιπτώσεις βιασμού μου έχουν καταγγείλει και έχω στείλει στον ιατροδικαστή, πέντε συνολικά, έχει βρεθεί ότι δεν υπήρξε βιασμός» λέει αφήνοντας να εννοηθούν «χειριστικές πρακτικές» των αιτούντων άσυλο προκειμένου να χαρακτηριστούν ευάλωτοι και να μεταφερθούν κατά προτεραιότητα στην ημερωτική Ελλάδα. Ο δήμαρχος Λέσβου **Σπύρος Γαλινός** καταγ-

γέλλει στο «Βήμα» ότι «η εγκληματικότητα είναι μέσα στο ΚΥΤ, όχι έξω, όπου παρατηρείται απλώς μια αύξηση της μικροεγκληματικότητας στην ευρύτερη περιοχή της Μόριας. Εντός και γύρω από το ΚΥΤ υπάρχει και πορνεία - ακόμη και ντόπιοι ηγαίνουν εκεί γι' αυτόν τον λόγο. Μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει κάτι ακραίο που να αφορά την κοινωνία της Λέσβου, αλλά μπορεί να γίνει ανά πάσα στιγμή. Αν κάποιος βιάσει ένα παιδικό ντόπιο, όπως είχονταν ακραίοι και ιδιοτελείς, μετά θα χυθεί αίμα. Εγώ ζω καθημερινά με αυτή την αγωνία» συνεχίζει ο κ. Γαλινός.

4. ΜΙΑ ΚΡΙΣΗ ΠΙΟ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/10/2018

Σελίδα: 28

Το δημογραφικό πρόβλημα λαμβάνει ανησυχητικές διαστάσεις

ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ (ΠΑΙΔΙΑ ΑΝΑ ΓΥΝΑΙΚΑ) ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΗΛΙΚΙΑ ΣΤΗΝ ΤΕΚΝΟΓΟΝΙΑ

Χρόνος	Γονιμότητα
1940	2,10
1945	1,98
1950	2,03
1955	2,01
1960	1,94
1965	1,77
1970	1,59
1975	1,56

Χρόνος	Μέση ηλικία, σε έτη
1940	27,3
1945	26,5
1950	25,8
1955	25,4
1960	25,5
1965	26,4
1970	28
1975	29,5

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία Β. Κοιζομάνης

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μια κρίση πιο επικίνδυνη από την οικονομική

Δραματικό άνοιγμα της ψαλίδας γεννήσεων - θανάτων στην ήδη γερασμένη Ελλάδα

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ**

Σοκ προκαλούν τα στοιχεία που δημοσίευσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή για τις γεννήσεις και τους θανάτους στη χώρα μας το 2017, αποκαλύπτοντας πως η σχετική ψαλίδα ανοίγει διαρκώς εις βάρος των γεννήσεων, οδηγώντας στη συρρίκνωση του πληθυσμού και σε μια Ελλάδα γερασμένη και παρρημασμένη. Το χειρότερο είναι πως πρόκειται για μια τάση που δύσκολα θα ανατραπεί, καθώς απαιτεί όχι αποσπασματικά μέτρα αλλά συνολικές παρεμβάσεις και ταχεία αλλαγή των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών.

Οι θάνατοι το 2017 ανήλθαν σε 124.501, αυξημένοι κατά 4,8% σε σχέση με το 2016, περισσότεροι κατά 35.948 των γεννήσεων, που έπεσαν στις 88.553 (μειωμένες επίσης κατά 4,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Τρία αρνητικά ρεκόρ καταγράφονται πέρυσι: στον αριθμό των επίσιων θανάτων, στον αριθμό των επίσιων γεννήσεων, που για πρώτη φορά έπεσαν κάτω από τις 90.000, αλλά και στο αρνητικό ισοζύγιο, που ξεπερνά τις 35.000 άτομα. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αρνητική διαφορά από το 2011, χρονιά που ξεκίνησαν οι θάνατοι να ξεπερνούν τις γεννήσεις στην Ελλάδα. Κάτι τέτοιο μεταπολεμικά είχε συμβεί μόνο μια φορά, το 2000 (με αρνητικό ισοζύγιο 1.896 άτομα), αλλά μετά ακολούθησαν χρόνια θετικού προσήμου, αν και μειωμένου.

Η έντονα αρνητική εικόνα συμπιπτει με την κορύφωση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης και των σκληρών μέτρων λιτότητας, που έσπρωξαν πολλές οικογένειες στην Ελλάδα στο φάσμα της φτώχειας.

Πολλοί οι παράγοντες

«Η μείωση του αριθμού των γεννήσεων οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, όπως στην πτώση της γονιμότητας των γυναικών που έχει ξεκινήσει εδώ και δεκαετίες ή στη μείωση του απόλυτου αριθμού των γυναικών που βρίσκονται σε αναπαραγωγική ηλικία. Πραγματοποιώντας πλήθος αναλύσεων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως η οικονομική κρίση ενίσχυσε τάσεις που είχαν εμφανιστεί και νωρίτερα», λέει στην «Κ» ο Βύρων Κοτζαμάνης, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και διευθυντής του Εργα-

Αντίστοιχη η πορεία και στους αλλοδαπούς

Σημαντική μείωση παρουσιάζει και ο αριθμός των γεννήσεων αλλοδαπών στην Ελλάδα τα χρόνια της κρίσης, προφανώς ως αποτέλεσμα αυτής. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το 2011 είχαν γεννηθεί 19.002 παιδιά από αλλοδαπές μητέρες στην Ελλάδα, το 2012 ο αριθμός τους έπεσε στις 15.520, το 2013 στις 13.194 για να κινηθεί τα επόμενα χρόνια γύρω στις 12.000. Το 2017 ήταν 12.371. Τα χρόνια της οικονομικής κρίσης δεν υπήρξε μόνο μετανάστευση Ελλήνων προς ευρωπαϊκές ή άλλες χώρες, αλλά και αλλοδαπών που είχαν μεταναστεύσει παλιότερα στην Ελλάδα, οι οποίοι αναζητούν εργασία αλλού. Μεταξύ αυτών και αρκετοί γεννημένοι εδώ, οι οποίοι έχουν αναπτύξει ιδιαίτερους δεσμούς με την Ελλάδα. Ταυτόχρονα, λόγω της κρίσης δεν υπάρχει εισροή μεταναστών με προορισμό τη χώρα μας, αλλά μόνο εγκλωβισμός προσφύγων και μεταναστών που επιθυμούν να φτάσουν σε άλλες χώρες. Το αποτέλεσμα καταγράφεται όχι μόνο στη μείωση του αριθμού των γεννήσεων από αλλοδαπές μητέρες, αλλά ακόμα πιο ευκρινώς στη μείωση του ποσοστού τους επί του συνόλου: Από 17,9% το 2011, έπεσε στο 15,55% το 2012, στο 13% το 2015 για να ανέβει λίγο το 2016 και το 2017 στο 13,7% και 14% αντίστοιχα.

Οι ειδικοί κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και ζητούν την άμεση λήψη μέτρων, που εφαρμόζονται ήδη σε άλλες χώρες, πριν να είναι πολύ αργά.

στηρίου Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων (ΕΔΚΑ). Η φτώχεια και η οικονομική στενότητα, η ανεργία, η ανασφάλεια και η εργασιακή περιπλάνηση, καθώς και η μετανάστευση νέων ανθρώπων επιδεινώνουν το ήδη προβληματικό δημογραφικό ζήτημα.

«Πολλά ζευγάρια, υπό το βάρος των δυσμενών οικονομικών συνθηκών, αναβάλλουν την εγκυμοσύνη, εν αναμονή καλύτερων ημερών. Αυτό οδηγεί περισσότερες γυναίκες να προσπαθούν να κάνουν παιδί σε μεγαλύτερη ηλικία, με αποτέλεσμα να μειώνονται οι γεννήσεις, καθώς η γονιμότητα μειώνεται με τα χρόνια», σημειώνει ο κ. Κοτζαμάνης. Την τάση αυτή υπογραμμίζουν τα πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ: η μέση ηλικία κυοφορίας καταγράφει σταθερή αύξηση τα τελευταία χρόνια, από 30,5 έτη που ήταν το 2011 σε 31,4 το 2017. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι πέτυχε σε μια στις τέσσερις γεννήσεις η μητέρα ήταν ηλικίας 35 έως 39 ετών, όταν η αντίστοιχη

αναλογία το 2007 ήταν μία στις έξι και το 1997 μία στις δέκα!

Οι εξελίξεις αυτές σε συνδυασμό με τα αρνητικά μεταναστευτικά ισοζύγια των τελευταίων ετών «οδήγησε μετά το 2010 αρχικά στην ανακοπή της αύξησης του πληθυσμού μας και εν συνεχεία στη μείωσή του, η οποία πιθανότατα θα συνεχισθεί μέχρι και το 2050», σημειώνει το ΕΔΚΑ. «Η μείωση αυτή συνοδεύεται από τη συρρίκνωση του πληθυσμού εργασιμής ηλικίας και την αύξηση της μέσης ηλικίας του και θα οδηγήσει στο μέλλον και στη μείωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού», συμπληρώνει.

Δυσοίωνες οι προβλέψεις

«Οι αρνητικές τάσεις στο δημογραφικό θα συνεχίσουν για δεκαετίες, καθώς ήδη οι γυναίκες που μπορούν να γεννήσουν είναι και θα είναι λιγότερες –αφού έχει μειωθεί ο αριθμός τους από τις χαμηλές γεννήσεις των προηγούμενων ετών–, ενώ οι θάνατοι θα αυξάνουν τα επόμενα χρόνια, καθώς οι γενιές που μεγαλώνουν ηλικιακά είναι πιο πολυπληθείς. Απαιτείται μεγάλη αύξηση της γονιμότητας, σε συνδυασμό με αναστροφή του βέλους της μετανάστευσης, για να υπάρξει ανακοπή της τάσης συρρίκνωσης και πιθανόν ανατροπή της», εξηγεί ο κ. Κοτζαμάνης. Τι θα μπορούσε να γίνει; «Χωρίς άρση της ασυμβατότητας μεταξύ εργασιακής και οικογενειακής ζωής δεν μπορεί να υπάρξει ανάκαμψη του δείκτη γονιμότητας. Επίσης, απαιτείται ισό-

τητα μεταξύ των δύο φύλων, έτσι ώστε η γυναίκα να μη σπκώνει δυσβάστακτο βάρος. Ακόμα χρειάζονται υποδομές για την υποστήριξη του παιδιού και των οικογενειών, όπως για παράδειγμα παιδικό σταθμό. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τη στήριξη του βιοτικού επιπέδου των οικογενειών, να μην οδηγήσει μία γέννα σε οικονομική κατάρρευση. Αυτό απαιτεί ένα συνολικό κράτος πρόνοιας, δεν είναι απλά θέματα να δώσεις ένα 500άρικο. Οικονομικές ενισχύσεις απαιτούνται, αλλά εντός ενός πλέγματος μέτρων», υπογραμμίζει ο κ. Κοτζαμάνης.

Το ΕΔΚΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας πραγματοποίησε μια κωδικοποίηση μέτρων στήριξης και ανόρθωσης της γονιμότητας, που έχουν ληφθεί σε μια σειρά από ανεπτυγμένες χώρες. Πρόκειται για τρεις δέσμες μέτρων.

Πρώτον, ενισχύσεις οικονομικής φύσης. Επιδόματα γάμου ή συμβίωσης, οικογενειακά επιδόματα, πριμ στη γέννηση ενός παιδιού, φορολογικές ελαφρύνσεις, επιδότηση ή ακόμη και δωρεάν χρήση υπηρεσιών (π.χ. μεταφορές με τα μαζικά μέσα, σχολικά βιβλία και είδη, εξωσχολικές δραστηριότητες, άθληση, πολιτισμός, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας), στεγαστικά βοηθήματα.

Δεύτερον, μέτρα που επικεντρώνονται στους γονείς με στόχο την εναρμόνιση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή. Άδειες μητρότητας και ανατροφής και κατοχύρωση της επανόδου στην πρότερη της εγκυμοσύνης εργασία, άδειες διακοπών, επιδόματα φύλαξης των παιδιών, ύπαρξη επαρκών ποιοτικών δομών για τη δημιουργική φιλοξενία όλων των παιδιών προσχολικής ηλικίας, ισχυρό θεσμικό πλαίσιο για την αποφυγή διακρίσεων στην εργασία.

Τρίτον, παρεμβάσεις που στοχεύουν στη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανατροφή των παιδιών, όπως για παράδειγμα πολεοδομηση ασφαλών δημόσιων χώρων, κωροθέτηση των δομών προσχολικής και μικρής ηλικίας κοντά στις κατοικίες των γονέων για την ελαχιστοποίηση του χρόνου μετακίνησης, μέτρα που ενισχύουν την ισότητα και τη θετική προσέγγιση απέναντι στο γονικό λειτούργημα.

Εκτετε δε να λαμβάνονται παρόμοια μέτρα στην Ελλάδα;

5. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2019

Μέσο: ΕΘΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΗΜΕΡΗΣΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .07/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .07/10/2018

Σελίδα: 1

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2019

- Ποιοι ιδιοκτήτες ακινήτων θα δουν μείωση του ΕΝΦΙΑ
- Πόσο θα μειωθούν οι εισφορές για επαγγελματίες
- Πού θα γίνουν οι 7.500 προσλήψεις
- Επιδότηση εισφορών για 145.000 νέους μισθωτούς
- 150 εκατ. ευρώ για επίδομα ενοικίου

Προϋπολογισμός 2019

«ΦΟΥΝΤΩΝΕΙ» ΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΠΡΙΝ ΤΟ ΕΥΡΩ-ΤΕΣΤ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

Το κρίσιμο στοίχημα της ελληνικής πλευράς, η οποία προσπαθεί να πείσει τις Βρυξέλλες ότι οι περικοπές είναι ακρίαιστες για την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάματος 3,56% το 2019. Θετικό το κλίμα που αποτυπώνεται στην περιρρέουσα ατμόσφαιρα, από την οποία ωστόσο δεν λείπουν οι μουρμούρες, κυρίως από τη σκληρή πτέρυγα του Eurogroup.

ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΡΛΑΠΑΝΟΥ
earlapanou@ethnos.gr

ΙΣ ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ του προσχεδίου προϋπολογισμού και τις υποθέσεις στις οποίες στηρίζονται οι προβλέψεις για πρωτογενές πλεόνασμα 3,56% το 2019, ακόμη και εάν δεν περικοπούν οι συντάξεις, «σκανάρουν» οι πισωτέες ενώ εντείνονται οι παρασκηνιακές διαβουλεύσεις εν όψει της υποβολής του προσχεδίου στην Κομισιόν στις 15 Οκτωβρίου, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου.

Με τις τάσεις στο παρασκηνίο να διαμορφώνουν θετική προοπτική για τη μη περικοπή των συντάξεων από 1ης Ιανουαρίου 2019, το κρίσιμο στοίχημα είναι το δημοσιονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζεται το ελληνικό σχέδιο να «περάσει» τα τεστ των τεχνοκρατών στις Βρυξέλλες. Παράγοντες της αγοράς, με ακριβή γνώση του κλίματος που επικρατεί στους ευρωπαϊκούς επενδυτικούς κύκλους, χαρακτηρίζουν απαραίτητο όλες οι αποφάσεις γύρω από τις συντάξεις να φέρουν και τη «σφραγίδα» των θεσμών, απηχώντας έτσι κλίμα συνεννόησης και

την «εγγύηση» των Ευρωπαίων ότι η απόφαση μη εφαρμογή του μέτρου δεν προκαλεί κίνδυνο δημοσιονομικής απόκλισης. «Το 3,5% του ΑΕΠ τον επόμενο χρόνο είναι τεράστια σημασία στοίχος για την Ελλάδα, καθώς μιλάμε για τον πρώτο χρόνο της Ελλάδας εκτός μνημονίων και δεν πρέπει να υπάρχει καμία απολύτως υπόνοια ή ανησυχία πως αυτός δεν επιτυγχάνεται» σχολιάζει στέλεχος της αγοράς. Αυτό σημαίνει ότι, ceteris paribus, μια θετική απόφαση για τις συντάξεις, με τη σφραγίδα όμως και των θεσμών, μπορεί να εξελιχθεί σε παράγοντα

«game changer» για την επενδυτική εικόνα της χώρας στο εξωτερικό, ίσως και για την πιστοληπτική της αξιολόγηση. Είναι ενδεικτικό ότι και στα δύο σενάρια που παρουσιάστηκαν στο προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού, με αλλά και χωρίς τις περικοπές στις συντάξεις, καταγράφεται υπέρβαση του στόχου για το πρωτογενές πλεόνασμα, έστω και οριακή στη δεύτερη περίπτωση.

Αναλυτές διατυπώνουν πάντως προβληματισμό για το συγκεκριμένο θέμα, καθώς θα μπορούσε να ενισχύσει την γκρίνια της πιο σκληρής πτέρυγας στο Eurogroup όταν θα γίνεται η σχετική συζήτηση.

Το θέμα των συντάξεων πάντως είναι ένας επιπλέον δύσκολος παράγοντας σε έναν ούτως ή άλλως εξαιρετικά κρίσιμο προϋπολογισμό από την οπτική των αγορών, καθώς είναι ο πρώτος μεταμνημονιακός προϋπολογισμός, έπειτα από οκτώ μνημονιακούς, τον οποίο η χώρα πρέπει να υλοποιήσει με μαθηματική ακρίβεια, εν μέσω προκλήσεων, ευκαιριών αλλά και κινδύνων, ενδογενούς αλλά και εξωγενούς προέλευσης, σε μια διεθνή συγκυρία που μπορεί να αποδειχθεί πιο δυσμενής από τις αρχικές προβλέψεις. «Κλειδί» παραμένει η δυναμική προσέλευση ξένων άμεσων επενδύσεων, που με τη σειρά της εξαρτάται από την ταχύτητα αναβάθμισης της πιστοληπτικής αξιολόγησης της ελληνικής οικονομίας αλλά και από την ομαλή υλοποίηση των σχεδίων για την εξυγίανση των τραπεζικών ισολογισμών. Την ίδια στιγμή, ο προϋπολογισμός του 2019 θα υλοποιηθεί σε μια χρονιά που στην Ευρωζώνη θα είναι ανοιχτό το ιταλικό μέτωπο, θα υλοποιηθεί το Brexit, θα διεξαχθούν οι πολύ κρίσιμες ευρωεκλογές τον Μάιο στη οκία του εντεινόμενου ευρωσκεπτικισμού, ενώ την ίδια ώρα η ΕΚΤ θα ετοιμά-

ζεται να βάλει σταδιακά τέλος στην εποχή φθηνού χρήματος. Σε αυτό το περιβάλλον, που σκιάζεται επιπλέον από τις τεταμένες σχέσεις ΗΠΑ - Ευρωζώνης, τον εμπορικό πόλεμο και το Προσφυγικό, οι προκλήσεις είναι ισχυρές και ο βαθμός αβεβαιότητας παραμένει σημαντικός. Είναι όμως επίσης σημαντικό ότι η ελληνική οικονομία ξεκινά από μια ισχυρή αφετηρία σε ό,τι αφορά στα δημοσιονομικά, με το θετικό δημοσιονομικό αφήγημα να αποτελεί κεκτημένο που δεν πρέπει να απειληθεί.

Ετσι τον επόμενο χρόνο: Πρέπει πάση θυσία να επιτευχθεί ο δημοσιονομικός στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,56% του ΑΕΠ, καθώς πρέπει να δοθεί ισχυρό σήμα στις αγορές πως ακόμη και εκτός μνημονιακής επιτήρησης η χώρα μπορεί να επιτύχει τους στόχους. Μένει να φανεί επομένως στην πράξη πως οι πισωτέες θα αξιολογήσουν τις προσεκτικές εκτιμήσεις του υπουργείου Οικονομικών για οριακή υπέρβαση του 3,5% του ΑΕΠ τον επόμενο χρόνο, με ταυτόχρονη σταδιακή υλοποίηση και άλλων ελαφρύνσεων και παροχών που έχουν εξαγγελθεί.

Είναι χρονιά που προβλέπεται ότι θα υπάρξει επιτάχυνση της ανάπτυξης από 2,1% φέτος σε 2,5%. Αυτό θα επιχερηθεί σε μια δύσκολη συγκυρία που διαφαίνεται διεθνώς, με επίκεντρο μεταξύ άλλων την ανησυχία για το ενδεχόμενο ανόδου στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου. Πρέπει να σημειωθεί πως το προσχέδιο του προϋπολογισμού έχει στηριχθεί στην εκτίμηση για διαμόρφωση της μέσης τιμής του αργού πετρελαίου περίπου στα 69 δολάρια το βαρέλι για το 2019, ενώ για την Ευρωζώνη προβλέπεται εμβρόδυνση της ανάπτυξης στο 1,9% το 2019 έναντι 2,2% το 2018. Το υπουργείο Οικονομικών στηρίζει την πρόβλεψη για επιτάχυνση της ανάπτυξης στο 2,5% το 2019 στην περαιτέρω ανάκαμψη της ιδιωτικής καταναλώσεως και σε μια ικανοποιητική

επενδυτική δραστηριότητα. Σημαντική παράμετρος παραμένει η διατήρηση μιας ισχυρής τουριστικής κίνησης και τον επόμενο χρόνο.

• Η συνεισφορά των επενδύσεων στην αύξηση του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα ανέλθει το 2019 σε 1,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, σε επίπεδο δηλαδή υψηλότερο έναντα όλου του υπόλοιπου μεσοπρόθεσμου διαστήματος. Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι φέτος, σε σχέση με τις προβλέψεις που είχαν ενσωματωθεί στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο που δημοσιοποιήθηκε τον Μάιο, ο εκτιμώμενος ρυθμός αύξησης των επενδύσεων περιορίστηκε από το 1% μόλις στο 0,8%, εγείροντας προβληματισμό για την πραγματική δυναμική που θα μπορέσουν να προσδώσουν τελικά στο ΑΕΠ οι επενδύσεις.

• Η πραγματική ιδιωτική καταναλώση αναμένεται να συμβάλει στην αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες, εκ του συνόλου των 2,5 ποσοστιαίων μονάδων της ανάπτυξης, όσο δηλαδή περίπου και το 2018. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης της εκπαίματος στο 1,1%, και στη βάση της εκτίμησης για αύξηση της πραγματικής μισθολογικής δαπάνης στο σύνολο της οικονομίας κατά 3,3% (2,0%) καθώς και για αύξηση του μέσου μισθού (+1,4% το 2019 έναντι +1,2% το 2018). Βασική προϋπόθεση είναι να συνεχιστεί η τάση αύξησης της απασχόλησης και περιορισμού της ανεργίας. ●

Η τάση στο παρασκηνίο διαμορφώνει θετική προοπτική για τη μη περικοπή των συντάξεων από την 1η Ιανουαρίου 2019, ωστόσο δεν υπάρχει ακόμη οριστική σύγκλιση, με τις εκλογές της 14ης Οκτωβρίου στη Βαυαρία να αποτελούν εν πολλοίς ορόσημο για την τελική έκβαση.

Μια καταφατική απάντηση για τις συντάξεις με τη σφραγίδα των θεσμών μπορεί να εξελιχθεί σε παράγοντα «game changer» για την επενδυτική εικόνα της χώρας στο εξωτερικό, ίσως και για την πιστοληπτική της αξιολόγηση.

ΕΝΦΙΑ

Οι κερδισμένοι των φοροελαφρύνσεων για το 2019

ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΜΕΙΩΣΕΙΣ φόρων μετά το τέλος των μνημονιακών προγραμμάτων θα δουν οι φορολογούμενοι το 2019. Οι πρώτες μεταμνημονιακές ελαφρύνσεις αποτυπώνονται στο κείμενο του προσχεδίου του προϋπολογισμού και αφορούν εκατομμύρια φορολογούμενους αλλά και τις επιχειρήσεις. Η συνολική φορολογική ελάφρυνση για το επόμενο έτος ξεπερνά τα 250 εκατομμύρια ευρώ ενώ για τις επιχειρήσεις οι ελαφρύνσεις θα φανούν ταμειακά από το 2020. Μεγάλοι κερδισμένοι των φορολογικών ελαφρύνσεων είναι οι ιδιοκτήτες με περιορισμένη αντικειμενική αξία ακίνητα καθώς σε αυτούς θα διχοκετευθεί το μεγαλύτερο μέρος του υπερπλεονάσματος του 2019.

Ειδικότερα, στο προσχέδιο προβλέπονται τα εξής για τον ΕΝΦΙΑ:

- η συνολική βεβαίωση του φόρου θα περιοριστεί κατά περίπου 10%, καθώς από τα 3,063 δισ. ευρώ θα περιοριστεί στα 2,768 δισ. ευρώ. Με άλλα λόγια ο συνολικός λογαριασμός του ΕΝΦΙΑ για τους ιδιοκτήτες θα μειωθεί κατά 295 εκατ. ευρώ.
- η ελάφρυνση αφορά για το 2019 μόνο τους ιδιοκτήτες που η συνολική αντικει-

μενική αξία της περιουσίας τους δεν ξεπερνά τις 200.000 ευρώ - η μείωση του ΕΝΦΙΑ για τους μικροϊδιοκτήτες θα γίνει με την καθιέρωση ενός συντελεστή έκπτωσης επί του τελικού ποσού του κύριου φόρου, ο οποίος θα είναι αντιστρόφως ανάλογος της αντικειμενικής αξίας της περιουσίας του φορολογούμενου. Για παράδειγμα για τους φορολογούμενους που η αντικειμενική αξία της ακίνητης ιδιοκτησίας τους είναι έως 50.000 θα προβλέπεται

ται συντελεστής απομείωσης του κύριου φόρου 30%. Αν η αξία της ακίνητης περιουσίας του είναι από 50.000 έως 75.000 ευρώ, θα προβλέπεται συντελεστής έκπτωσης του κύριου φόρου κατά 20% κ.ο.κ.

Παραδείγματα: Σε σπίτι στο Κερατσίνι αξίας 60.000 ευρώ ο φορολογούμενος πληρώνει τώρα ΕΝΦΙΑ 224 ευρώ. Το 2019 θα πληρώσει 157 ευρώ, δηλαδή θα μειωθεί κατά 67 ευρώ ή 30%. Σε διαμέρισμα στο Αιγάλεω που ο φορολογούμενος πληρώνει σήμερα 203 ευρώ, το 2019 θα πληρώσει 142 ευρώ, δηλαδή 61 ευρώ λιγότερα ή με έκπτωση 30%.

Σε σπίτι στον Εύοσμο Θεσσαλονίκης

που ο φορολογούμενος το 2018 πληρώνει 232 ευρώ, το 2019 θα πληρώσει 162 ευρώ, δηλαδή 70 ευρώ λιγότερα ή με έκπτωση 30%.

Σε διαμέρισμα 100 τετραγωνικών μέτρων στο Περιστέρι αναλογεί τώρα ετήσιος κύριος ΕΝΦΙΑ ύψους 290 ευρώ. Το 2019 ο ιδιοκτήτης του συγκεκριμένου ακινήτου θα πληρώσει 211 ευρώ. Δηλαδή θα έχει μια έκπτωση της τάξης των 79 ευρώ ή 27%.

Για το 2020 προβλέπεται νέα μείωση του ΕΝΦΙΑ, που μεσοσταθμικά θα είναι της τάξης του 30%. Με τη νέα δόση μειώσεων το 2020, η έκπτωση από τον φόρο θα επεκταθεί και σε όσους έχουν ακίνητη περιουσία μεγαλύτερης αντικειμενικής αξίας. Ομως όσο θα αυξάνεται η συνολική αξία της περιουσίας κάθε φορολογούμενου, τόσο θα περιορίζεται και το ποσοστό της έκπτωσης. Είναι χαρακτηριστικό ότι για φορολογούμενους που η αντικειμενική αξία της περιουσίας τους θα ξεπερνά τις 500.000 ευρώ, η έκπτωση από τον ΕΝΦΙΑ θα περιορίζεται στο 2% σε σχέση με όσα πληρώνουν σήμερα.

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το φορολογικό πακέτο ελαφρύνσεων προβλέπει και μείωση του φόρου εισοδήματος

των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα προβλέπεται η σταδιακή μείωση του συντελεστή φορολόγησης από 29% σε 25% σε ορίζοντα τετραετίας και θα έχει δημοσιονομική επίπτωση από το 2020 και εξής. Ειδικά για το 2019 προβλέπεται η μείωση του συντελεστή κατά μία μονάδα, από το 29% στο 28%, καθώς και η μείωση του συντελεστή φορολόγησης των μερισμάτων από το 15% στο 10%. Η δημοσιονομική επίπτωση από τη μείωση του εταιρικού φορολογικού συντελεστή είναι μηδενική για το 2019 καθώς θα φανεί από τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος που θα υποβάλουν οι επιχειρήσεις το 2020.

Παράδειγμα: Ανώνυμη εταιρεία πραγματοποιεί κέρδη ύψους 1.000.000 ευρώ. Για τη χρήση του 2018 καταβάλλει φόρο εισοδήματος ύψους 290.000 ευρώ. Τα υπόλοιπα 710.000 ευρώ διανέμονται ως μερίσματα στους μετόχους και καταβάλλεται φόρος μερισμάτων ύψους 106.500 ευρώ. Για τη χρήση 2019 θα καταβάλει φόρο εισοδήματος ύψους 280.000 ευρώ, δηλαδή 10.000 ευρώ λιγότερα σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Σε φόρο μερισμάτων θα καταβάλει το ποσό των 72.000 ευρώ. Θα έχει δηλαδή μια συνολική ελάφρυνση ύψους 44.500 ευρώ. ●

ΣΠΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΕΑΣ

6. ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΥΘΕΙΑ Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

Μέσο: ΕΘΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΗΜΕΡΗΣΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .07/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .07/10/2018

Σελίδα: 1

**ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ
ΕΥΘΕΙΑ
Η ΑΠΟΦΑΣΗ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ**

Προϋπολογισμός 2019

Η αποφυγή των περικοπών στις συντάξεις κοστολογείται στα 2,065 δισ. ευρώ, ενώ η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών για 250.000 ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και αγρότες υπολογίζεται στα 229 εκατ. ευρώ

ΤΟΥ **ΓΙΑΝΝΗ ΦΩΣΚΟΛΟΥ**
jfoskolos@ethnos.gr

ΕΝΑΜΙΣΙ εκατομμύριο συνταξιούχους και ασφαλισμένους «ακουμπούν» οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις του 2019 στο σενάριο που προωθεί η ελληνική κυβέρνηση. Το μείγμα παρεμβάσεων στα έσοδα και στις δαπάνες που αποτυπώθηκε στο προσχέδιο του προϋπολογισμού ευνοεί με επτά μέτρα -ανάμεσα στα οποία το πλέον εμβληματικό είναι η διάσωση των συντάξεων- νέους μισθωτούς, ελεύθερους επαγγελματίες, συνταξιούχους, νοικοκυριά με ενοίκιο αλλά και δεκάδες χιλιάδες οικογένειες που έχουν επωφεληθεί ήδη από φέτος με το ενισχυμένο επίδομα παιδιού. Η κατάργηση του μέτρου που αφορά μεγάλη μάζα συνταξιούχων είναι ένα από τα κορυφαία στοιχεία της κυβέρνησης, ωστόσο η δέσμη των ευνοϊκών ρυθμίσεων ενσωματώνει μέριμνες και για ενάλωτες ομάδες πληθυσμού όπως τα άτομα με αναπηρία, οι ηλικιωμένοι κ.ά. Το δημοσιονομικό μείγμα που κατατέθηκε στη Βουλή περιλαμβάνει:

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ - ΑΝΑΣΑ για συνταξιούχους και ασφαλισμένους

1 Μη εφαρμογή του μέτρου περικοπής των συντάξεων που προέβλεπε ο νόμος 4472 του 2017. Πρόκειται για το περίφημο «ψαλίδι» έως 18% στην προσωπική διαφορά των παλαιών συνταξιούχων, το οποίο νομοθετήθηκε το 2017 για να ισχύσει από 1/1/2019. Η νομοθετική ρήτρα που επιχειρείται τώρα να καταργηθεί δεν αποτελεί τμήμα του αρχικού νόμου Κατρούγκαλου, αλλά προστέθηκε έναν χρόνο μετά, με πίεση κυρίως του ΔΝΤ, το οποίο επικαλούνταν δημοσιονομικούς λόγους. Η μη εφαρμογή του κοστολογείται από το προσχέδιο του προϋπολογισμού του 2019 στα 2,065 δισ. ευρώ, ενώ υπολογίζονται και περίπου 800 εκατ. ευρώ που θα διατηρηθούν ως έσοδα από φόρο εισοδήματος, εισφορές υπέρ ΕΟΠΥΥ και ΑΚΑΓΕ, εφόσον δεν κοπούν οι συντάξεις. Η προωθούμενη ακύρωση του μέτρου διασώζει περίπου 900.000 συνταξιούχους, των οποίων η σύνταξη προκύπτει χαμηλότερη με τον υπολογισμό του νόμου Κατρούγκαλου σε σύγκριση με το ποσό που εισέπρατταν τον Μάιο του 2016 και εισπράττονται μέχρι σήμερα. Εφόσον οριστικοποιηθεί η μη εφαρμογή του μέτρου, η προσωπική διαφορά των εν λόγω συνταξιούχων δεν θα περικοπεί, αλλά θα «παγώσει» έως ότου οι νέες συντάξεις που υπολογίζονται με τον νόμο Κατρούγκαλου φτάσουν στο ίδιο ύψος.

2 Μείωση ασφαλιστικών εισφορών για 250.000 ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και αγρότες που κοστολογείται σε 229 εκατ. ευρώ. Όπως προανήγγειλε ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ, από 1/1/2019 μειώνεται το ασφάλιστρο υπέρ κύριας σύνταξης κατά 1/3 για τους μη μισθωτούς που δηλώνουν εισοδήματα πάνω από το ελάχιστο πλαφόν

Το μείγμα δημοσιονομικών παρεμβάσεων στο προσχέδιο του προϋπολογισμού ευνοεί νέους μισθωτούς, ελεύθερους επαγγελματίες, νοικοκυριά με ενοίκιο αλλά και δεκάδες χιλιάδες οικογένειες. Προβλέπεται, ακόμη, η μη εφαρμογή στην περικοπή της προσωπικής διαφοράς που διασώζει 900.000 δικαιούχους.

των 7.032 ευρώ και οριοθετείται στο 13,3% έναντι 20%. Η ελάφρυνση ειδικά στο ασφάλιστρο της κύριας σύνταξης φτάνει στο 33,3% για ελεύθερους επαγγελματίες (ΟΑΕΕ) και αγρότες (ΟΓΑ), ενώ αν συμπεριληφθεί και η εισφορά υγείας διαμορφώνεται στο 25%. Για τους αγρότες το ασφάλιστρο της κύριας σύνταξης πέφτει το 2019 στο 12% και ακολουθεί νέα μεταβατική περίοδος: το 2020 στο 12,66%, το 2021 στο 13% και το 2022 στο 13,3%. Οι νέοι επιστήμονες με λιγότερα από 5 χρόνια δραστηριότητας θα πληρώνουν 13,3% έναντι 14% για την πρώτη ζετία και 17% για την επόμενη ζετία, ενώ διατηρείται το κατώτατο πλαφόν υπολογισμού στα 410 ευρώ. Από τον Ιανουάριο του 2019 ξεκινά και η αποπληρωμή των νέων μειωμένων εισφορών επικουρικής και εφάπαξ για 200.000 επιστήμονες και ελεύθερους επαγγελματίες. Τα αναδρομικά από τον Ιανουάριο του 2017 θα αποπληρωθούν σε 36 δόσεις. Αυτό σημαίνει πως μηχανικοί και δικηγόροι θα πληρώνουν 107,5 ευρώ τον μήνα επιπλέον. Γιατροί,

υγειονομικοί θα καταβάλλουν 39 ευρώ τον μήνα. Αρτοποιοί και βενζινοπώλες του πρ. ΟΑΕΕ θα καταβάλλουν 68 ευρώ τον μήνα. Τα νέα μειωμένα ασφάλιστρα οδηγούν σε ελαφρύνσεις έως και 60,56%, ενώ αν συμπεριληφθεί και το ασφάλιστρο υπέρ υγείας η μείωση ξεπερνά το 40%.

3 Επιδότηση εισφορών για νέους μισθωτούς έως 25 ετών. Τα τελευταία στοιχεία της «Εργάνης» δείχνουν πως το μέτρο αφορά περίπου 145.000 εργαζομένους. Η αύξηση του κατώτατου μισθού θα επέλθει ταυτόχρονα με την κατάργηση του υποκατώτατου, με αποτέλεσμα οι ελάχιστες αποδοχές των νέων έως 25 ετών να αυξηθούν περισσότερο από 15%. Ως αντίβαρο και με στόχο την περαιτέρω αποκλιμάκωση της ανεργίας το μέτρο που ανακοινώθηκε από τον πρωθυπουργό στη ΔΕΘ. Από το 2019 θα επιδοτείται το 100% των εργατικών και το 50% των εργοδοτικών εισφορών των νέων μισθωτών που έπρεψαν στην κατηγορία του υποκατώτατου. Το

ετήσιο κόστος υπολογίζεται στα 103 εκατ. ευρώ. Δεδομένου ότι οι μισθωτοί στο βασικό πακέτο κάλυψης επιβαρύνονται με ασφάλιστρα 16% και οι εργοδότες με 25,06%, η επχορήγηση καλύπτει το 69,5% των συνολικών εισφορών.

4 Επιδότηση ενοικίου. Το ένα από τα δύο «αντίμετρα» που διασώζεται εντός του 2019 αφορά την επιδότηση νοικοκυριών με χαμηλά εισοδήματα. Στο προσχέδιο εγγράφεται δαπάνη 150 εκατ. ευρώ και όπως αναφέρεται, πρόκειται για τον επαναπροσδιορισμό του αντίμετρου με ποσοστιαία κριτήρια.

5 «Βοήθεια στο Σπίτι». Μετατρέπεται το τρέχον εργασιακό καθεστώς 3.000 εργαζομένων ορισμένου χρόνου σε αορίστου. Προωθείται νομοθετική ρύθμιση και ΚΥΑ, για να προκηρυχθεί ο διαγωνισμός από το ΑΣΕΠ μέχρι τις αρχές του 2019. Στην ίδια ρύθμιση θα προβλέπεται παράταση των συμβάσεων ορισμένου χρόνου, μέχρι την ανακοίνωση των οριστικών αποτελεσμάτων από το ΑΣΕΠ.

6 Ειδική Αγωγή. Πρόσληψη 4.500 εκπαιδευτικών και εξειδικευμένου προσωπικού σε θέσεις προσωπικού που τώρα καλύπτονται από ορισμένου χρόνου συμβάσεις, με κόστος 22 εκατ. ευρώ.

7 Από τα αντίμετρα διατηρείται και το 2019 η ενίσχυση του προϋπολογισμού των οικογενειακών επιδομάτων, που εφαρμόζεται ήδη από φέτος και έχει οδηγήσει στην αύξηση κατά 45% του μέσου επιδόματος και στην αύξηση των δικαιούχων οικογενειών, το 94% των οποίων παίρνει υψηλότερο επίδομα. ●

- ✓ Ακύρωση του μέτρου για περικοπή των συντάξεων
- ✓ Μείωση των κρατίσεων για 250.000 ασφαλισμένους
- ✓ Επιδότηση εισφορών για νέους μισθωτούς έως 25 ετών
- ✓ Επιδότηση ενοικίου σε νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα
- ✓ Μετατροπή των συμβάσεων 3.000 εργαζομένων σε αορίστου χρόνου στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»
- ✓ Πρόσληψη 4.500 εκπαιδευτικών και εξειδικευμένου προσωπικού στην Ειδική Αγωγή
- ✓ Ενίσχυση του προϋπολογισμού των οικογενειακών επιδομάτων

ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

Βελτιώνουν οι μετανάστες το δημογραφικό;

Πολλές φορές έχει διατυπωθεί η άποψη ότι οι μετανάστες που κάνουν περισσότερα παιδιά θα συμβάλουν στην επίλυση του δημογραφικού στην Ελλάδα.

ΣΑΒΒΑΣ ΡΟΜΠΟΛΗΣ - ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΕΤΣΗΣ*

ΧΑΡΙΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ*

Συγκρατούν τους δείκτες

Θα συμβάλουν στη γήρανση

Ενας από τους παράγοντες που επηρεάζουν και διαμορφώνουν τη δημογραφική δομή ενός πληθυσμού μιας χώρας είναι η μετανάστευση (ισοζύγιο μεταναστευτικών εισροών και εκροών). Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο στη διεθνή βιβλιογραφία μελέτης και ανάλυσης του μεταναστευτικού φαινομένου, δεσπόζουσα θέση κατέχει η διερεύνηση των επιδράσεων στην οικονομία, στον πληθυσμό, στο εργατικό δυναμικό, στην κοινωνική ασφάλιση κ.λπ. των χωρών αναχώρησης και υποδοχής.

Από την άποψη αυτή, συγκρίνοντας τις εκτιμήσεις της Eurostat για τη χώρα μας το 2007 (Eurogor 2007), με τις εκτιμήσεις του Ιουλίου του 2017 που αποτυπώνονται στο Ageing Report 2018, διαπιστώνεται ότι το έλλειμμα, μεταξύ των άλλων, πληθυσμού και εργατικού δυναμικού που δημιουργήσαν στη χώρα μας οι ασκούμενες μνημονιακές πολιτικές της ύφεσης και των περικοπών, την περίοδο 2010 -17, επιδεινώνεται. Συγκεκριμένα, ο μέσος δείκτης γονιμότητας (αριθμός παιδιών ανά γυναίκα αναπαραγωγικής ηλικίας από 1,5 που ήταν το 2007, το 2017 πέφτει στο 1,3. Ο δείκτης παραγωγικότητας ακολουθεί αντίστοιχη καθοδική πορεία. Όλα αυτά μαζί συμπαρασύρουν στον πληθυσμό και το εργατικό δυναμικό. Η μεταναστευτική εισροή, την ίδια περίοδο, αποτελεί σημαντική προσθήκη στον πληθυσμό και το εργατικό δυναμικό συγκρατώντας τους δείκτες. Κι

αυτό γιατί συνήθως οι μετανάστες βρίσκονται σε ηλικία εργασίας (15-64 ετών), προκαλώντας επιδράσεις στην οικονομία της χώρας υποδοχής τόσο σε βραχυπρόθεσμο-μεσοπρόθεσμο, όσο και σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, οδηγούν σε αύξηση του ΑΕΠ, διότι οι μεταναστευτικές ροές προκαλούν δημογραφική ώθηση στον πληθυσμό της χώρας, δημιουργώντας μια πιο νεανική δημογραφική δομή του εργατικού δυναμικού με μεγαλύτερο δείκτη παραγωγικότητας της εργασίας.

Οι μακροπρόθεσμες επιδράσεις αναφέρονται στον πληθυσμό της χώρας αφού συνήθως ο πληθυσμός των μεταναστών παρουσιάζει μεγαλύτερο δείκτη γονιμότητας. Αναφορικά με το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, βραχυπρόθεσμα προκαλούν θετική επίδραση με την αύξηση των εισφορών, ωστόσο μακροπρόθεσμα όσο οι μετανάστες εργάζονται και ασφαλιζονται ταυτόχρονα δημιουργούν και υποχρεώσεις τόσο για το συνταξιοδοτικό σύστημα, όσο και για άλλες κοινωνικές παροχές όπως οι δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης.

* Ο κ. Σάββας Ρομπολής είναι ομότιμος καθηγητής του Παντείου και ο κ. Βασίλειος Μπέτσος υποψήφιος δίδακτωρ του Παντείου Πανεπιστημίου.

Υπάρχει μια μακρά συζήτηση για το αν μέσω της μετανάστευσης μπορεί να επιλυθεί το δημογραφικό. Ακόμη από την εποχή της έκθεσης Σπράου (1997), έχει υποστηριχθεί –λανθασμένα, κατά τη γνώμη μου– ότι δεν ασχολούμαστε με το δημογραφικό, διότι θα «αναλάβουν να το επιλύσουν οι μετανάστες», ως νεανικός πληθυσμός που γεννά περισσότερα παιδιά.

Από το 2011, παρατηρήθηκε, πρώτη φορά μεταπολεμικά, μείωση του πληθυσμού της χώρας. Η πρόβλεψη από Eurostat είναι 7.264.686 κάτοικοι το 2080. Η γονιμότητα ανέρχεται σήμερα σε 1,3 (μειώνεται από το 1983), ενώ για την αντικατάσταση των γενεών απαιτούνται 2,1 παιδιά ανά γυναίκα αναπαραγωγικής ηλικίας. Τι γίνεται από τις μετανάστριες; Ενώ το 2010 οι γεννήσεις από Ελληνίδες ήταν 93.192 και από αλλοδαπές 21.574, το 2017 μειώθηκαν αντίστοιχα σε 76.182 και 12.371, σχεδόν στο ήμισυ. Τη μείωση εξηγεί η αποχώρηση από την Ελλάδα πολλών αλλοδαπών λόγω της κρίσης και η προσαρμογή της αναπαραγωγικής συμπεριφοράς τους στα ελληνικά «πρότυπα».

Η πληθυσμιακή γήρανση επίσης δεν αντιμετωπίζεται, μακροχρόνια τουλάχιστον, με τη μετανάστευση. Σήμερα το 21,3% του πληθυσμού είναι 65+ ετών και η Ελλάδα μαζί με την Ιταλία η πιο γηρασμένες χώρες της Ευρώπης.

Όσοι αλλοδαποί δεν αναχωρήσουν, θα «συμβάλουν» στη γήρανση με σοβαρές επιπτώσεις ιδίως στο ασφαλιστικό.

Το Εθνικό Δημογραφικό Ινστιτούτο (INED) της Γαλλίας με σειρά ερευνών καταγγίλει να παρομοιάσει τη μετανάστευση, σε σχέση με το δημογραφικό, με «πίθο των Δαυαίδων». Όσοι μετανάστες και να έρθουν το δημογραφικό μακροχρόνια δεν επιλύεται. Αλλά είναι τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Πανελλήνιες έρευνες, που διεξάγαγαμε στο ΕΚΚΕ (1983 κ.ε.), έδειξαν σταθερά επιθυμητό αριθμό παιδιών 2,2.

Μια συνολική δημογραφική πολιτική θα περιελάμβανε: α. Μέτρα ενθάρτυσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, μέσω εκτεταμένου δικτύου φύλαξης παιδιών (βρεφονηπιακοί σταθμοί, ενεργοποίηση του θεσμού βοηθών μητέρων, αμειβόμενες γονικές άδειες). β. Μείωση ανεργίας νέων. γ. Οικονομική στήριξη γονέων από το πρώτο παιδί. δ. Στήριξη νέων ζευγαριών με ειδικά στεγαστικά κ.ά. δάνεια.

Τέτοια μέτρα πρότειναν και η Διακομματική Επιτροπή της Βουλής για το Δημογραφικό (1991) και η ΕΔΗΜ, αλλά ουδέποτε εφαρμόστηκαν, στο πλαίσιο μιας σφαιρικής πολιτικής, της μόνης που θα είχε αποτελέσματα, όπως έδειξε και η μελέτη μας «Κόστους - Ωφέλους» (ΕΚΚΕ, εκδ. Σάκκουλα 2008).

* Η κ. Χάρις Συμεωνίδου είναι δημογράφος, τ. διευθύντρια Ερευνών ΕΚΚΕ, επίσκεπτη καθηγήτρια Σορβόννης.

Άρθρο

Επανακαθορίζονται οι κατηγορίες των υπόχρεων προσώπων, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι γενικοί διευθυντές των υπουργείων, οι εκδότες διαδικτυακών και έντυπων ενημερωτικών μέσων, οι κατά νόμο αναπληρωτές των προϊσταμένων των Δασαρχείων και των Δασονομείων, τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καθώς και οι εισηγητές των Επιτροπών Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων κ.λπ.

ΤΗΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ ΜΑΚΡΙΔΑΚΗ*

Οδηγός για το νέο «πόθεν έσχεσ»

Οι αλλαγές στη διαδικασία υποβολής και οι καινούργιες προθεσμίες, βάσει του ν/σ που κατατέθηκε, το οποίο περιλαμβάνει τροποποιήσεις για τα υπόχρεα πρόσωπα.

ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΕ στη Βουλή νομοσχέδιο για το «πόθεν έσχεσ» με τίτλο «Επείγουσες ρυθμίσεις για την υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και άλλες διατάξεις», το οποίο περιλαμβάνει αλλαγές ως προς τα υπόχρεα πρόσωπα για την κατάθεση των δηλώσεων αυτών. Συγκεκριμένα, με το εν λόγω σχέδιο νόμου τροποποιείται η ισχύουσα νομοθεσία, ο νόμος 3213/2003, που διέπει την υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (ΔΠΚ) και δηλώσεων οικονομικών συμφερόντων (ΔΟΣ) από τα υπόχρεα πρόσωπα της διαδικασίας. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν τροποποιήσεις μέχρι την τελική ψήφιση αυτού του νομοσχεδίου στη Βουλή, ας δούμε τις αλλαγές που πραγματοποιούνται.

Αρχικά, επανακαθορίζονται οι κατηγορίες των υπόχρεων προσώπων, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι γενικοί διευθυντές των υπουργείων, οι εκδότες διαδικτυακών και έντυπων ενημερωτικών μέσων, οι κατά νόμο αναπληρωτές των προϊσταμένων των Δασαρχείων και των Δασονομείων, τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη καθώς και οι εισηγητές των Επιτροπών Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων κ.λπ.

Σημαντικό είναι, με βάση και τα νέα φορολογικά δεδομένα, ότι ορίζεται ρητά πως υπάρχει υποχρέωση για υποβολή ΔΠΚ και από το πρόσωπο με το οποίο ο υπόχρεος έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, ενώ διευκρινίζεται, όσον αφορά στις σχολικές επιτροπές, ότι υπόχρεοι είναι οι πρόεδροι και οι διαχειριστές των τραπεζικών λογαριασμών αυτών. Να θυμίσουμε εδώ ότι δυνατότητα υποβολής κοινής φορολογικής δήλωσης έχουν όχι μόνο τα πρόσωπα που βρίσκονται σε σύζυγα αλλά και όσοι έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.

Επίσης, τίθενται εκ νέου οι προθεσμίες υποβολής της αρχικής δήλωσης και των δηλώσεων για τα επόμενα έτη κατά τη διάρκεια της θητείας ή απόκτησης της ιδιότητας των υπόχρεων προσώπων, καθώς και για την επόμενη χρήση ή τρεις περαιτέρω χρήσεις, κατά περίπτωση, ενώ προβλέπεται ειδική προθεσμία για την υποβολή των δηλώσεων που αφορούν παρελθόντα έτη.

Γίνεται επανακαθορισμός του περιεχομένου της ΔΠΚ και προβλέπεται ότι, κατ' εξαίρεση, η πρώτη ηλεκτρονική ετήσια δήλωση περιλαμβάνει τα υφιστάμενα, κατά τον χρόνο αναφοράς της, περιουσιακά στοιχεία και την αξία κτήσης τους εφόσον αυτή είναι διαθέσιμη. Αυξάνεται το κατώτατο όριο του συνόλου των μετρητών που δεν περιλαμβάνονται στις κάθε είδους καταθέσεις σε τράπεζες, ταμειούχια και διάφορα άλλα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία πρέπει να δηλώνονται, καθώς και η ελάχιστη αξία των κινήτων που πρέπει να δηλώνονται στις ΔΠΚ, και ορίζονται εκ νέου τα συνοδευτικά παραστατικά. Επιπλέον, ρυθ-

μίζονται διάφορα διαδικαστικά ζητήματα, όπως είναι: ηλεκτρονική καταχώριση της κατάστασης των υπόχρεων προσώπων, μέσω ενιαίας διαδικτυακής εφαρμογής, επίλυση αμφισβητήσεων, έγκριση της ΔΠΚ από συζυγούς, πρόσωπα με τα οποία έχει συναφθεί σύμφωνο συμβίωσης, εν διαστάσει συζυγούς, κατάργηση της διαδικασίας σύνταξης ΔΠΚ σε ειδικό έντυπο και αρκετά άλλα. Σημαντικό είναι ότι θεσπίζεται διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ μέσω ενιαίας διαδικτυακής εφαρμογής και, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα κάτωθι:

- Ο υπόχρεος απαιτείται να είναι ενεργός χρήστης των υπηρεσιών του Taxisnet, η ταυτοποίηση των στοιχείων του γίνεται με τη χρήση των προσωπικών του κωδικών και τόσο ο υπόχρεος όσο και ο/η σύζυγος αυτού καθώς και το πρόσωπο με το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης πρέπει να διαθέτουν προσωπικούς κωδικούς Taxisnet, προκειμένου να καταστεί δυνατή η υποχρεωτική έγκριση των περιουσιακών στοιχείων που δηλώθηκαν από τον υπόχρεο.
- Καθορίζονται αναλυτικά τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας ηλεκτρονικής υποβολής των ΔΠΚ, πε-

ριεχομένο και οδηγίες συμπλήρωσης, απαιτούμενα στοιχεία του υποχρεού, μεταφορά στοιχείων από τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος, επισύναψη αναγκαίων εγγράφων και παραστατικών, καθώς και ό,τι άλλο χρειάζεται. Θεσπίζονται ρυθμίσεις για τη διασφάλιση του απορρήτου της διαδικτυακής επικοινωνίας του υποχρεού με τα συστήματα της γ.γ. Πληροφοριακών Συστημάτων του υπουργείου Οικονομικών, καθώς και της εμπιστευτικότητας και ακεραιότητας των τηρούμενων στοιχείων της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων.

- Ορίζονται ως υπεύθυνοι επεξεργασίας της αυτοτελούς ειδικής βάσης των Δ.Π.Κ. τα προβλεπόμενα όργανα ελέγχου.
- Εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της ΓΓΠΣ και του ΓΕΑΔ.
- Ανατίθεται στην Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α του Ν. 3213/2003 ο έλεγχος των ΔΠΚ των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών. Στον ΓΕΑΔ ανατίθεται και ο έλεγχος των ΔΠΚ συγκεκριμένων κατηγοριών υπόχρεων που έχουν κατά βάση την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου.
- Επανακαθορίζονται η διαδικασία, το αντικείμενο και η έκταση του

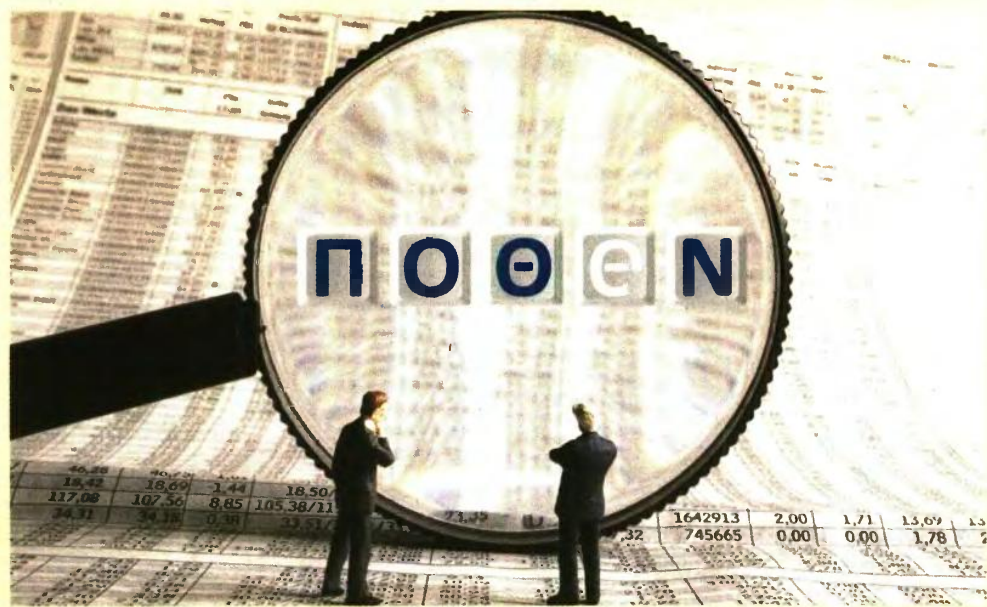

*Η Φιλοθέη Μακρινδάκη είναι φοροτεχνικός, σύμβουλος Επιχειρήσεων

ελέγχου, ο οποίος πραγματοποιείται εντός πενταετίας από τη λήξη του έτους υποβολής και, κατ' εξαίρεση, μέχρι τη συμπλήρωση της ποινικής παραγράφης των αδικημάτων.

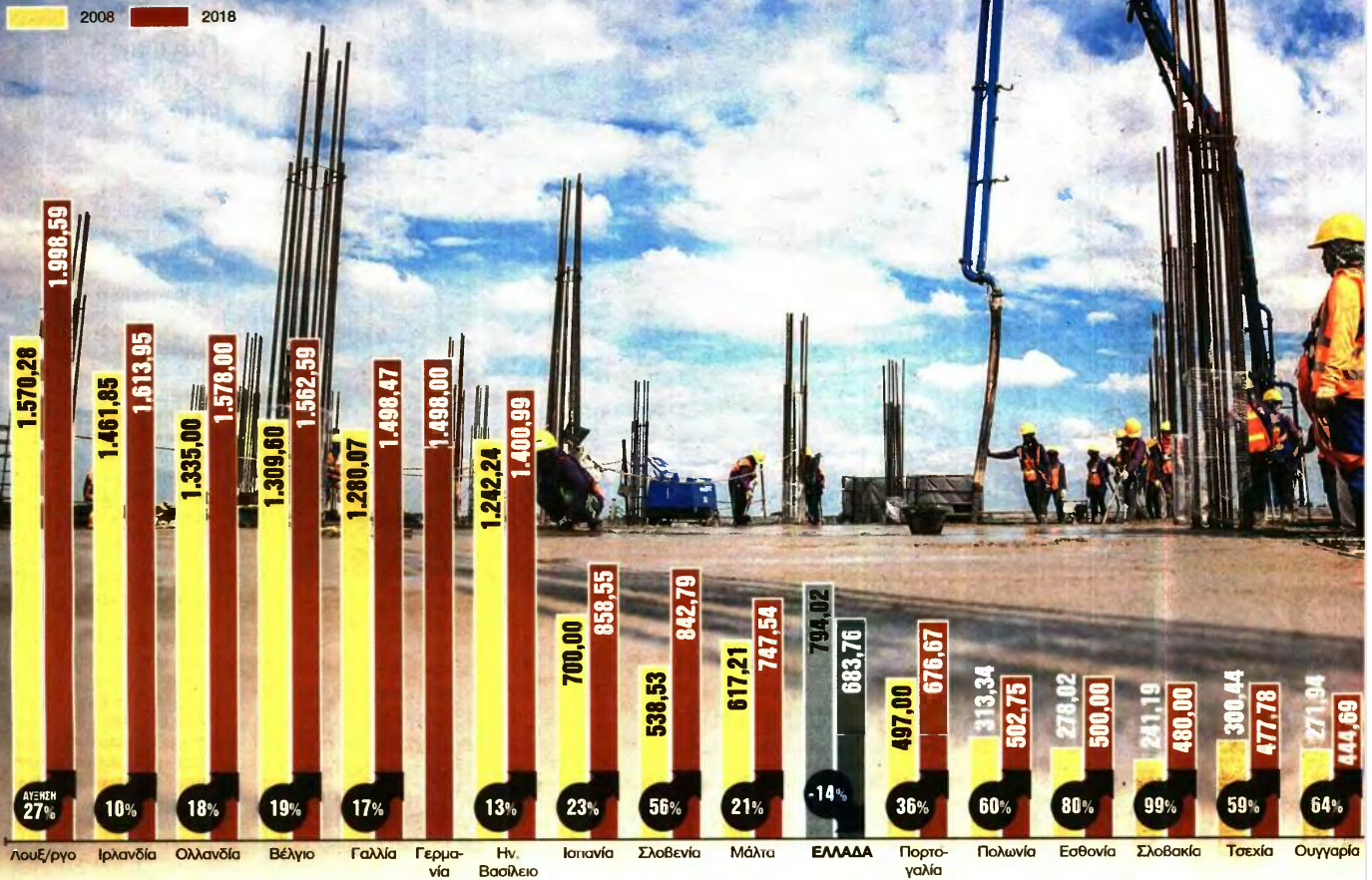
- Τα όργανα ελέγχου δεν υπόκεινται, κατά τη διάρκεια του διενεργούμενου ελέγχου, σε περιορισμούς περί τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού και επαγγελματικού απορρήτου των στοιχείων, και έχουν πρόσβαση στο Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών και σε λοιπά πληροφοριακά συστήματα.
- Επανακαθορίζονται ο αριθμός και η ιδιότητα των μελών της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 3Α του Ν. 3213/2003.
- Καταργείται η καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου που δεν είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης.
- Επανακαθορίζεται το πλαίσιο εκπροθέσμησης υποβολής ΔΠΚ από τα υπόχρεα πρόσωπα, με την κατάργηση των επιβαλλόμενων, με βάση τα ισχύοντα, διοικητικών προστίμων και την πρόβλεψη πληρωμής ηλεκτρονικού παραβόλου.
- Επανακαθορίζεται η έννοια της ανακριβούς δήλωσης καθώς και οι επιβαλλόμενες ποινικές κυρώσεις, κατά περίπτωση.

Να γνωρίζουμε ότι τρίτος, ο οποίος εν γνώσει του συμπράττει στην υποβολή ανακριβούς δήλωσης και ιδίως στην παράλειψη δήλωσης περιουσιακών στοιχείων, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματικά ποινά, εκτός των τιμωρημάτων βαρύτερα με άριστη διάταξη. Εν κατακλείδι, δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων, αρχικές με απόκτηση ιδιότητας υπόχρεου τα έτη 2016, 2017 και 2018 έως τη δημοσίευση του νόμου και ετήσιες των ετών 2016-χρήση 2015, 2017-χρήση 2016 και 2018-χρήση 2017, υποβάλλονται από 1ης/12/2018 έως 28/2/2019. ●

Ο ΚΑΤΩΤΑΤΟΣ ΜΙΣΘΟΣ ΣΕ 20 ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

Με διπλή αύξηση στον κατώτατο μισθό θέλει να πάει στις εκλογές η κυβέρνηση

Ξεκίνησε η διαδικασία για την αναπροσαρμογή του Ιανουαρίου 2019, που εκτιμάται σε 20 έως 25 ευρώ τον μήνα – Τον Φεβρουάριο θα δρομολογηθεί εκ νέου η διαδικασία για την αύξηση του Ιανουαρίου 2020 - Διχασμένοι οι εργοδότες, ζητούν «αντίμετρα» με μειώσεις εισφορών και φόρων

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΔΗΣ

Την αύξηση του κατώτατου μισθού, όχι μία αλλά δύο φορές, μέχρι τις βουλευτικές εκλογές, εφόσον αυτές γίνουν στο τέλος της τετραετίας, δηλαδή το φθινόπωρο του 2019, προβλέπει το σχέδιο της κυβέρνησης προκειμένου να τονωθεί προεκλογικά το φιλολαϊκό προφίλ του κυβερνώντος κόμματος.

Παρά τις επιφυλάξεις που διατυπώνουν οι εργοδότες – και ιδίως ο ΣΕΒ – για το ύψος της αύξησης, αλλά και για τα «απαραιρήτα συνοδευτικά μέτρα» μείωσης του μη μισθολογικού κόστους, δηλαδή των ασφαλιστικών εισφορών, το υπουργείο Εργασίας φαίνεται να προωθεί το ενδεχόμενο υιοθέτησης δύο αυξήσεων στις κατώτατες αμοιβές μέχρι τον ερχόμενο Ιούνιο, δηλαδή εντός εννέα μηνών.

Βεβαίως οι αυξήσεις – εφόσον τελικώς το κυβερνητικό σχέδιο έχει ευτυχιά κατάληξη – θα ισχύουν η πρώτη από τον Ιανουάριο του 2019 και η δεύτερη από τον Ιανουάριο του 2020.

Οι χρονικές προθεσμίες
Το υπουργείο Εργασίας τροποποίησε, ειδικά για εφέτος, τις χρονικές προθεσμίες της διαδικασίας διευκρινίζοντας ότι αυτές θα ισχύσουν μόνο για το 2018. Η εφεπνή διαδικασία ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο και θα ολοκληρωθεί

τον Ιανουάριο του 2019, με την απόφαση της υπουργού κυρίας Εφης Αχτσιόγλου για τον προσδιορισμό του ύψους του κατώτατου μισθού.

Τον αμέσως επόμενο μήνα – Φεβρουάριο του 2019 – θα ξεκινήσει εκ νέου η διαδικασία για τον καθορισμό της αύξησης των κατώτατων αμοιβών για το 2020. Η διαδικασία – σύμφωνα με τον νόμο – ολοκληρώνεται τον Ιούνιο του 2019. Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση φιλοδοξεί να ανακοινώσει δύο αυξήσεις μισθών πριν από τις βουλευτικές εκλογές, εφόσον αυτές γίνουν στο τέλος της τετραετίας, δηλαδή το φθινόπωρο του 2019.

Συγκρότηση επιτροπής

Πάντως για την πρώτη αύξηση – του 2019 – οι εκτιμήσεις των εμπειρογνομόνων είναι εξαιρετικά συγκρατημένες. Η αύξηση δεν αναμένεται να ξεπερνά τα 20 έως 25 ευρώ μηνιαίως – ήτοι 3,5% ως 4% (νέος κατώτατος μισθός στα 606 έως 610 ευρώ από τα 586 ευρώ). Υψηλότερη θα είναι για τους νέους κάτω των 25 ετών, καθώς οι αμοιβές τους θα είναι ίδιες με τους υπόλοιπους εργαζομένους. Δηλαδή πρόκειται να καταργηθεί ο λεγόμενος υποκατώτατος μισθός, που ισχύει από το 2012 και φθάνει σήμερα τα 511 ευρώ.

Η διαδικασία για το 2018 έχει ήδη ξεκινήσει με τη συγκρότηση της τριμελούς επιτροπής, πρόεδρος της οποίας ορίστηκε ο πρόεδρος του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαίτησης (ΟΜΕΔ) κ. Αφ. Ζησιμόπουλος. Η επιτροπή από

κοινού με τους εξειδικευμένους επιστημονικούς φορείς θα πρέπει το αργότερο έως τις 31 Οκτωβρίου να έχει υποβάλει έκθεση αξιολόγησης του ισχύοντος κατώτατου μισθού και ημερομηνιών αλλά και εκτιμήσεις για την πιθανή προσαρμογή τους με βάση τις οικονομικές συνθήκες που επικρατούν.

Οι φορείς που συμμετέχουν είναι: η Τράπεζα της Ελλάδος, η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, ΟΑΕΔ, το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ, το Ινστιτούτο ΙΜΕ - ΓΣΕΒΕΕ, το ΙΟΒΕ, το Ινστιτούτο του ΣΕΤΕ, το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) και ο ΟΜΕΔ. Κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης λαμβάνεται υπόψη η τρέχουσα κατάσταση της ελληνικής οικονομίας και οι προοπτικές της για ανάπτυξη από την άποψη της παραγωγικότητας, των τιμών και της ανταγωνιστικότητας, της απασχόλησης, του ποσοστού της ανεργίας, των εισοδημάτων και μισθών.

Ακολουθεί η διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους όπου καταγράφονται οι προτάσεις τους, τα σημεία συμφωνίας, αλλά και οι διαφωνίες τους. Το οριστικό πόρισμα υποβάλλεται στους υπουργούς Εργασίας και Οικονομικών, ενώ κοινοποιείται στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) και στον Πρόεδρο της Βουλής. Την τελική ευθύνη καθορισμού του κατώτατου μισθού με τη νέα διαδικασία έχει η υπουργός Εργασίας κυρία Εφη Αχτσιόγλου, η οποία το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου θα καθορίσει το ύψος του κα-

Απώλειες 14% στην Ελλάδα τη δεκαετία της κρίσης

Οι κατώτατοι μισθοί σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυξήθηκαν σε σχέση με το 2008 εκτός από την Ελλάδα, όπου την περίοδο αυτή οι κατώτατες αμοιβές υπέστησαν μείωση κατά 14%.

Σύμφωνα με τη Eurostat, η Ελλάδα βρίσκεται περίπου στο μέσον των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ό,τι αφορά το ύψος των κατώτατων αμοιβών, ενώ είναι η μοναδική χώρα που υπέστη μείωση στα κατώτατα όρια την περίοδο 2008-2018, δηλαδή την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι κατώτατοι μισθοί κυμαίνονται από 261 ευρώ ο χαμηλότερος μισθός, που είναι στη Βουλγαρία, έως 1.999 ευρώ ο υψηλότερος στο Λουξεμβούργο.

Είκοσι δύο από τα είκοσι οκτώ μέλη της ΕΕ διαθέτουν εθνικούς κατώτατους μισθούς. Εξαιρέση αποτελούν οι χώρες Δανία, Ιταλία, Κύπρος, Αυστρία, Φινλανδία και Σουηδία.

Επίσης, κατώτατο μισθό διαθέτουν όλες οι υποψήφιοιες για προσχώρηση στην ΕΕ χώρες, όπως Μαυροβούνιο, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Αλβανία, Σερβία και Τουρκία.

Με βάση το επίπεδο των κατώτατων μισθών, τα κράτη-μέλη μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις ομάδες:

- Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει χώρες των οποίων οι μισθοί είναι χαμηλότεροι από τα 500 ευρώ. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι: Βουλγαρία (261 ευρώ), Ρουμανία (408), Λετονία (430), Λιθουανία (400), Τσεχία (478), Ουγγαρία (445), Κροατία (462) και Σλοβακία (480 ευρώ).

- Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει χώρες με μισθούς από 500 - 1.000 ευρώ. Συγκεκριμένα: Πολωνία (503 ευρώ), Εσθονία (500) Πορτογαλία (677), Ελλάδα (684), Μάλτα (748), Σλοβενία (843) και Ισπανία (859 ευρώ).

- Η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει χώρες με μισθούς υψηλότερους των 1.000 ευρώ. Αυτές είναι: Ηνωμένο Βασίλειο (1.401 ευρώ), Γαλλία (1.498), Γερμανία (1.498), Βέλγιο (1.563), Ολλανδία (1.578), Ιρλανδία (1.614) και Λουξεμβούργο (1.999 ευρώ).

Όλες οι υποψήφιοιες για ένταξη στην ΕΕ χώρες διαθέτουν κατώτατους μισθούς που ανήκουν στην πρώτη ομάδα και κυμαίνονται από 181 ευρώ στην Αλβανία έως 446 ευρώ στην Τουρκία.

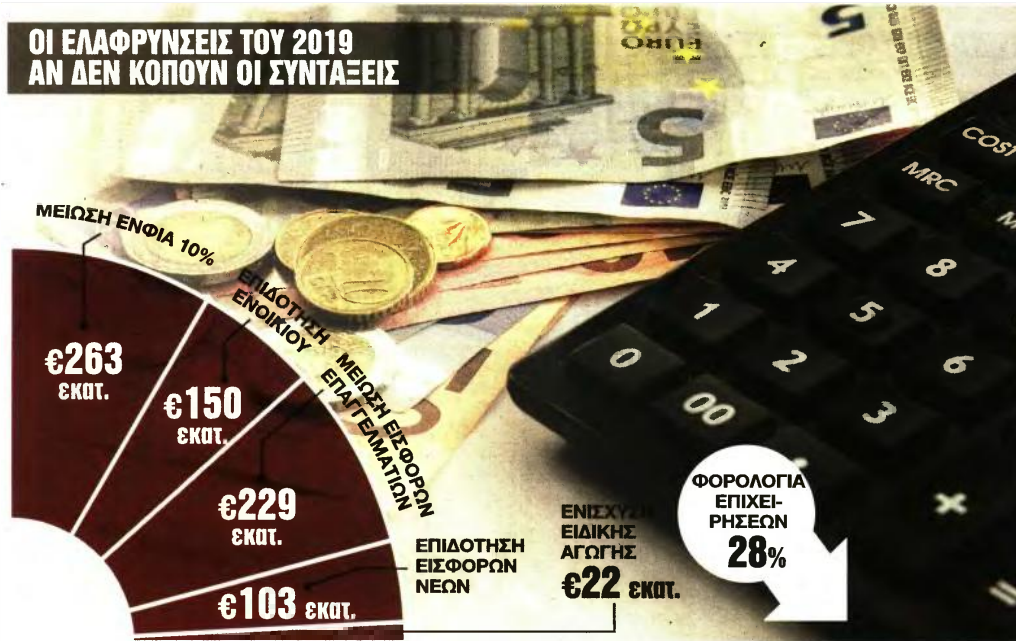
τώτατου μισθού που θα ισχύσει το 2019.

Οι εργοδότες

Σοβαρές επιφυλάξεις για τυχόν «υπερμετρη» αύξηση του κατώτατου μισθού διατυπώνει ο ΣΕΒ εκτιμώντας ότι «οι υπερβολικές αυξήσεις στον κατώτατο μισθό» θα έχουν αρνητικές συνέπειες στην οικονομία και στην εξέλιξη της ανεργίας. Μάλιστα παράγοντες του Συνδέσμου πιστεύουν ότι η όποια αύξηση στους μισθούς θα πρέπει να συνοδεύεται με μείωση των εισφορών και της φορολογίας των χαμηλόμισθων.

Θετικότερη είναι η στάση των υπόλοιπων εργοδοτικών οργανώσεων, δηλαδή των εμπόρων (ΕΣΕΕ) και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΓΣΕΒΕΕ). Οι έμποροι τάσσονται υπέρ της σταδιακής αύξησης του κατώτατου μισθού, ώστε το 2022 να ανέλθει στα 751 ευρώ, ενώ ζητούν ταυτόχρονα τον εξορθολογισμό των εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών και τη μείωση των εισφορών για επικουρική ασφάλιση κατά 1%.

Υπέρ της αύξησης του κατώτατου μισθού, με την προϋπόθεση ότι αυτή θα συνοδεύεται από συμπληρωματικά μέτρα, όπως η μείωση της φορολόγησης, τάσσεται και η ΓΣΕΒΕΕ. Η οργάνωση εκτιμά πως η αύξηση του κατώτατου μισθού θα πρέπει να συνοδεύεται από την αύξηση του αφορολόγητου για τους μισθολογούς, τη μείωση του ΦΠΑ στα είδη διατροφής και στα επισποπικά επαγγέλματα και τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους των επιχειρήσεων.

Κερδοσμένοι και χαμένοι του νέου προϋπολογισμού

B

Το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης κατάρτισε το προσχέδιο του προϋπολογισμού με βασική υπόθεση τη μη μείωση των συντάξεων και παράλληλα τη μη εφαρμογή σειράς αντιμέτρων

Διασώζονται οι συντάξεις 500.000 «παλαιών» ασφαλισμένων – Μειώνεται ο ΕΝΦΙΑ για ακίνητα αξίας 60.000 έως 100.000 ευρώ – Ψαλιδίζονται όμως οι ελαφρύνσεις

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΝΤΙΝΟΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Στις 15 Οκτωβρίου αναμένεται να λάβει μια πρώτη απάντηση το υπουργείο Οικονομικών για το θέμα της μείωσης ή μη των συντάξεων, καθώς τότε θα κατατεθεί στις ευρωπαϊκές αρχές από την ελληνική πλευρά το δημοσιονομικό πρόγραμμα για το 2019. Η κυβέρνηση εμφανίζεται αισιόδοξη ότι τελικά δεν θα μειωθούν οι συντάξεις, με τις οριστικές αποφάσεις να λαμβάνονται σε έκτακτο Eurogroup πριν από την κατάθεση του οριστικού σχεδίου του προϋπολογισμού ή το αργότερο στη νέα συνάντηση των υπουργών Οικονομικών της ευρωζώνης στις 3 Δεκεμβρίου.

Την ίδια στιγμή, το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης κατάρτισε το προσχέδιο του προϋπολογισμού με βασική υπόθεση τη μη μείωση των συντάξεων και παράλληλα τη μη εφαρμογή σειράς αντιμέτρων. Ο νέος προϋπολογισμός έχει κερδοσμένους αλλά και χαμένους και όλο το αφήγημα της κυβέρνησης για την επίτευξη των υψηλών πλεονασμάτων βασίζεται εν πολλοίς στην πρόβλεψη για ρυθμό ανάπτυξης το 2019 στα επίπεδα του 2,5%.

Ιδιοκτήτες ακινήτων

Στους κερδοσμένους του νέου προϋπολογισμού – εφόσον τελικά περάσει η ελληνική πρόταση – θα είναι 1.500.000 «παλαιοί» συνταξιούχοι (με έκδοση σύνταξης πριν από τις 13 Μαΐου 2016), οι οποίοι κινδυνεύουν να χάσουν έως και 2 συντάξεις από 1.1.2019, αν εφαρμοστεί ο νόμος που ισχύει σήμερα.

Ωφελημένοι θα είναι και οι ιδιοκτήτες ακινήτων με ακίνητη περιουσία αντικειμενικής αξίας 60.000-100.000 ευρώ. Οι συγκεκριμένοι ιδιοκτήτες το επόμενο έτος θα έχουν μεσοσταθμική μείωση ΕΝΦΙΑ 10% ή συνολικά 263 εκατ. ευρώ. Μεγαλύτερη έκπτωση, έως 30%, θα έχουν οι πολύ χαμηλές περιουσίες έως 60.000 ευρώ και όσο ανεβαίνουν οι αξίες, τόσο θα περιορίζεται το όφελος.

Η επιδότηση ενοικίου
Ερωτηματικό παραμένει ποιοι τελικά θα λάβουν την επιδότηση ενοικίου, καθώς ο νόμος που είχε ψηφιστεί – και είχε εκδοθεί μάλιστα και η σχετική υπουργική απόφαση – καθόριζε τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια για 600.000 δικαιούχους, οι οποίοι θα ελάμβαναν επίδομα ενοικίου ή στεγαστικού δανείου με συνολική δαπάνη για το κράτος τα 600 εκατ. ευρώ.

Στο προσχέδιο του προϋπολογισμού γίνεται αναφορά μόνο για επιδότηση ενοικίου και όχι στεγαστικού δανείου και το κονδύλι περιορίζεται στα 150 εκατ. ευρώ από 600 εκατ.

Είναι προφανές ότι οι δικαιούχοι που θα λάβουν το εν λόγω επίδομα θα περιοριστούν σε 150.000, με μεγάλους χαμένους τους υπόλοιπους 450.000 δικαιούχους που δεν θα λάβουν ούτε 1 ευρώ. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι τα οικογενειακά επιδόματα δεν θα αλλάξουν, αν και υπάρχει το σενάριο σε κάποιες περιπτώσεις να αυξηθούν, ιδιαίτερα στις τρέκλες και πολύτεκνες οικογένειες, που είχαν μεγάλες απώλειες με τις τελευταίες αλλαγές.

Από 1.1.2019 αναμένεται να μειωθούν κατά 35% και οι εισφορές των επαγγελματιών, δίνοντας έτσι μια ανώσα συνολικής αξίας 229 εκατ. ευρώ, ενώ παράλληλα θα προχωρήσει και η επιδότηση νέων ηλικίας έως 25 ετών για να περιοριστεί η ανεργία στη συγκεκριμένη κατηγορία πολιτών, όπου σχεδόν 1 στους 2 βρίσκεται στην ανεργία.

Οι επιχειρήσεις

Κερδοσμένες θα είναι και οι επιχειρήσεις, όχι όμως όσο θα περίμεναν. Και αυτό διότι ο φορολογικός συντελεστής από 29% που είναι σήμερα θα πέσει από το νέο έτος στο 28% αντί για 26% όπως έχει ψηφιστεί. Το όφελος για τις επιχειρήσεις θα ήταν συνολικά 461 εκατ. ευρώ.

Το προσχέδιο του προϋπολογισμού έχει και αρκετούς χαμένους, όπως είναι για παράδειγμα οι 210.000 συνταξιούχοι που βγήκαν

Ούτε τα σχολικά γεύματα θα επεκταθούν σε 450.000 μαθητές, συνολικού κόστους 190 εκατ. ευρώ, ούτε θα ενισχυθούν μέσα στο 2019 οι βρεφονηπιακοί σταθμοί με 150 εκατ. ευρώ. Πίσω πάνε και τα νέα προγράμματα ενίσχυσης της εργασίας συνολικού ύψους 260 εκατ. ευρώ.

στη σύνταξη από 13 Μαΐου 2016 και μετά (ημερομηνία εφαρμογής του νέου νόμου Κατρούγκαλου) και για τους οποίους δεν υπάρχει πρόβλεψη να γίνει κάποια διόρθωση, ακόμη και αν δεν περάσει η μείωση στους παλαιότερους. Ουσιαστικά θα έχουμε συνταξιούχους δύο ταχυτήτων, ανάλογα με το πότε βγήκαν στη σύνταξη, πριν ή μετά τις 13 Μαΐου 2016.

Παράλληλα, μεγάλοι χαμένοι θα είναι όσοι έχουν ενήσια εισοδήματα έως 14.400 ευρώ και για τους οποίους υπήρχε πρόβλεψη να πληρώνουν πολύ χαμηλότερη συμμετοχή στα φάρμακα σε σχέση με ό,τι εφαρμόζεται σήμερα. Το ποσό που θα γλιτώναν σε ετήσια βάση θα ξεπερνούσε τα 240 εκατ. ευρώ.

Ούτε τα σχολικά γεύματα θα επεκταθούν σε 450.000 μαθητές, συνολικού κόστους 190 εκατ. ευρώ, ούτε θα ενισχυθούν μέσα στο 2019 οι βρεφονηπιακοί σταθμοί με 150 εκατ. ευρώ. Πίσω πάνε και τα νέα προγράμματα ενίσχυσης της εργασίας συνολικού ύψους 260 εκατ. ευρώ.

Βροχή κατασχέσεων και για μικρές οφειλές

Β

Από τον Ιούνιο του 2018, σε συνεργασία με τον «Τερεσία», έχει δημιουργηθεί ένα ειδικό μητρώο όπου με τη λήψη αρχείου με ΑΦΜ οφειλετών εμφανίζονται αυτόματα και οι τραπεζικοί λογαριασμοί του οφειλέτη

500 με 700 τραπεζικούς λογαριασμούς «σκουπίζει» κάθε μέρα η Εφορία – «Παράθυρο» για προεκλογικού τύπου ρύθμιση χρεών με περισσότερες δόσεις αναζητεί το υπουργείο Οικονομικών

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΝΤΙΝΟΣ ΣΙΔΜΟΠΟΥΛΟΣ

Η Εφορία «κλειδώνει» κάθε μέρα ηλεκτρονικά τουλάχιστον 500 με 700 τραπεζικούς λογαριασμούς μέσω κατασχρητίων προκειμένου να εισπράξει μέρος των υπέρογκων ληξιπρόθεσμων οφειλών 3.933.628 φορολογουμένων, οι οποίες ξεπερνούν τα 101,7 δισ. ευρώ.

Την ίδια στιγμή η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών βρίσκει στο ακουστικό περιμένοντας την έγκριση από τους δανειστές για να προχωρήσει σε μια προεκλογικού τύπου ρύθμιση για τα λεγόμενα μικρά χρέη έως 10.000 ευρώ, που αφορούν περίπου 3.800.000 φορολογουμένους και επιχειρήσεις με συνολικές ληξιπρόθεσμες οφειλές 3,9 δισ. ευρώ.

Τα σενάρια που σχεδιάζει το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης για τη νέα έκτακτη ρύθμιση – όπως τη χαρακτηρίζει – είναι πολλά, ωστόσο σχέδιο εξόφλησης οφειλών σε 120 δόσεις είχαν απορρίψει οι δανειστές κατά τη διάρκεια της τελευταίας αξιολόγησης, με το σκεπτικό ότι οδηγεί τους πολίτες να μην πληρώνουν και να συσσωρεύονται τα χρέη με αποτέλεσμα την αύξηση των ληξιπρόθεσμων.

Για τον λόγο αυτόν η εντολή που έχει δοθεί από την πολιτική ηγεσία είναι να ανοίγουν τραπεζικοί λογαριασμοί των κατά σύστημα οφειλετών που ενώ διαθέτουν καταθέσεις, επιλέγουν να μην πληρώσουν τον Φόρο Εισοδήματος, τον ΕΝΦΙΑ, τον ΦΠΑ

κ.λπ. Όμως, η Εφορία δεν περιορίζεται μόνο στους μεγάλους οφειλέτες, αλλά «βάζει χέρι» και σε μικροοφειλές για να εισπράξει ό,τι μπορεί, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά στο «Βήμα της Κυριακής» αρμόδιος παράγοντας.

Στις τράπεζες

Το 2017, σύμφωνα με τον επίσημο απολογισμό της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ελήφθησαν μέτρα αναγκαστικής εισπράξης εις χείρας τρίτων, δηλαδή ειστάλησαν ηλεκτρονικά κατασχρητίρια σε τραπεζικούς λογαριασμούς οφειλετών, σε πάνω από 1.500.000 περιπτώσεις. Μάλιστα, για έναν οφειλέτη η Εφορία μπορεί να έσπευε ηλεκτρονικό κατασχρητήριο στις 4 συστημικές τράπεζες και στο σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών (περίπου 25), και αυτό γιατί δεν είχε ενιαία πρόσβαση στα αρχεία των τραπεζών ώστε να γνωρίζει σε ποιες τράπεζες διατηρεί ο οφειλέτης τραπεζικό λογαριασμό.

Από τον Ιούνιο του 2018, σε συνεργασία με τον «Τερεσία», έχει δημιουργηθεί ένα ειδικό μητρώο όπου με τη λήψη αρχείου με ΑΦΜ οφειλετών εμφανίζονται αυτόματα και οι τραπεζικοί λογαριασμοί του οφειλέτη. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η εντολή κατάσχεσης για το οφειλόμενο ποσό να πηγαίνει στοχευμένα εκεί όπου υπάρχει τραπεζικός λογαριασμός και να μη χάνεται χρόνος.

Όσον αφορά τη ρύθμιση που επιδιώκει να φέρει το υπουργείο Οικονομικών προς ψήφιση στη Βουλή το επόμενο διάστημα, θα βασίζεται στη

λογική των 36 δόσεων με ελάχιστη δόση τα 50 ευρώ. Αν κάποιος πληρώσει εφάπαξ ή σε πολύ λιγότερες δόσεις, θα απολάσει σημαντική έκπτωση των προστίμων και των προσαυχίσμων.

Ωστόσο, υπάρχουν και οι αιτιόδοξοι ότι οι δανειστές θα πειστούν να εφαρμοστεί μια ρύθμιση με περισσότερες δόσεις, αλλά όλοι γνωρίζουν ότι οι θεσμοί ήδη έχουν βάλει φρένο μία φορά σε τέτοιες σκέψεις.

Ενα ακόμη στοιχείο που μπορεί να οδηγήσει τους θεσμούς να ανάψουν το πράσινο φως και να επιτρέψουν να «τρέξει» μια ρύθμιση με πολλές δόσεις είναι το γεγονός ότι το σύνολο των χρεών των περίπου 3.800.000 οφειλετών είναι μόλις το 4% του συνόλου.

Επίσης, στην κυβέρνηση γνωρίζουν ότι μια τέτοια ρύθμιση θα δώσει ανάσα στα νοικοκυριά και πολύ πιθανόν και ψήφους στις επερχόμενες εκλογές. Γι' αυτό επιδιώκουν πάση θυσία να τη φέρουν προς ψήφιση στη Βουλή το επόμενο διάστημα.

Υπό προϋποθέσεις

Σημειώνεται πως η πάγια ρύθμιση των 12 μηνιαίων δόσεων δεν καταργείται. Η δόση των 36 δόσεων ή και παραπάνω, εφόσον εφαρμοστεί, θα είναι ξεχωριστή από ό,τι ισχύει σήμερα. Θα υπάρχει όμως μία προϋπόθεση για να ενταχθεί κάποιος στη νέα ρύθμιση με τις πολλές δόσεις. Να έχει εξοφλήσει ή να έχει ρυθμίσει τις εφεντικές φορολογικές υποχρεώσεις του. Αυτό θα γίνει προκειμένου να μη δημιουργηθεί μια νέα γενιά ληξιπρόθεσμων οφειλετών και να μην κινδυνεύσει το εφεπικό πλεόνασμα. Αξίζει να τονιστεί ότι για να φιλτώσει κάποιος την κατάσχεση χρημάτων από την Εφορία θα πρέπει να έχει δηλώσει ακατάσχετο τραπεζικό λογαριασμό. Στην περίπτωση αυτή ισχύει ακατάσχετο όριο 1.250 ευρώ. Το ίδιο θα πρέπει να πράξουν και οι συνδικαίολογοι του λογαριασμού για να υπάρχει πλήρης κάλυψη.

Ξεπερνούν τα 101,7 δισ. ευρώ οι ληξιπρόθεσμες οφειλές 3.933.628 φορολογουμένων

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΠΕΛΜΠΕ/ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΣ

Ταμπού συναλλαγές

Οι κυβερνήσεις συχνά καλούνται να λάβουν δύσκολες αποφάσεις ζυγίζοντας τα υπέρ και τα κατά με τρόπο που φαντάζει στον κόσμο ανίερους και υβριστικούς. Πρόσφατο παράδειγμα είναι το ζήτημα του συνταξιοδοτικού, όπου οι τοποθετήσεις του Πρωθυπουργού και του υπουργού Οικονομικών σχετικά με το θέμα της προσωπικής διαφοράς και τον ανεπιθύμητο θάνατο των δικαιούχων προκάλεσαν τη γενική κατακραυγή της κοινωνίας. Ένα ακόμα παράδειγμα είναι η σύνδεση που έκανε ο Πρωθυπουργός στη συνέντευξή του στη «Wall Street Journal» αναφορικά με τον συμβιβασμό στο ονοματολογικό και την ενδυνάμωση της σχέσης με τις ΗΠΑ, δίνοντας εμμέσως βάση στην υποψία για γεωπολιτικές συναλλαγές σε ευαίσθητα εθνικά θέματα. Είναι εμφανές ότι μερικά πράγματα ούτε θέλουμε να τα διανοηθούμε ούτε μπορούμε να τα συζητήσουμε. Το γιατί μάζ εξηγεί η κοινωνική επιστήμη, η οποία προσφέρει και τη λύση.

Το παράδειγμα Fiske και Tetlock

Συγκλίνουσες παρατηρήσεις από τον χώρο της πολιτισμικής ανθρωπολογίας, της κοινωνικής ψυχολογίας και της πολιτικής φιλοσοφίας υποδηλώνουν ότι οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα είδη συναλλαγών ως απαγορευμένα (ταμπού). Σκεφθείτε το παράδειγμα ενός γεύματος, όπως το συνέλαβαν οι Fiske και Tetlock σε ενδιαφέρον επιστημονικό άρθρο τους που δημοσιεύ-

Αλέξης Αρβανίτης

θηκε το 1997: ενώ αναμένεται από εμάς να πληρώσουμε για το γεύμα σε ένα εστιατόριο, θα ήταν προσβολή να αποπειραθούμε να ανταμείψουμε χρηματικά τη μητέρα μας για το φαγητό που μας ετοίμασε, τον συνάδελφό μας που μας κάλεσε για μεσημεριανό ή τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας

για το δείπνο που παρέθεσε προς τιμήν μας.

Καθιερώματα όμως από τις παραπάνω περιπτώσεις έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με την προσέγγιση των Fiske και Tetlock. Συγκεκριμένα, στη σχέση με τη μητέρα μας, δεν αναμένεται κάποια ειδική ανταπόδοση, εξ ου και αποκαλείται από τους ερευνητές σχέση «κοινωνικής κτημοσύνης» (community sharing). Μια αγκαλιά θα ήταν πιο ταιριαστή. Σε ό,τι αφορά τον συνάδελφό μας, μπορεί να μην είναι πρόβον να δώσουμε χρήματα στον ίδιο, αλλά είναι πιθανόν να ανταποδώσουμε κάποια στιγμή το κέρασμα. Πρόκειται για μια σχέση «αντιστοιχίας ισότητας» (equality matching). Με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ούτε να ανταποδώσουμε το κέρασμα είναι πιθανόν, ούτε η αγκαλιά αρμόζει στην περίπτωση. Μπορεί όμως να αποκτήσουμε μεγαλύτερη αφοσίωση απέναντί του. Πρόκειται για μια σχέση «εξουσιοδότησης εξουσίας» (authority ranking). Καμία από τις παραπάνω σχέσεις δεν περιλαμβάνει λεπτούς υπολογισμούς κόστους-οφέλους που είναι αντίστοιχοι με αυτούς που κάνουμε στις λεγόμενες σχέσεις «αγοραίας τιμολόγησης» (market pricing), όπως, για παράδειγμα, στη σχέση με τον εσιτάτορα.

Ανάλογα με το είδος της σχέσης, αναμένεται λοιπόν η εφαρμογή του αντίστοιχου υποδείγματος συμπεριφοράς. Κάθε αναντίστοιχη εφαρμογή αντιμετωπίζεται ως «ταμπού συναλλαγή». Για να επανέλθουμε στο ζήτημα του συνταξιοδοτικού, η αντιμετώπιση της κοινωνίας απέναντι σε ηλικιωμένους έχει τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής κτημοσύνης, δηλαδή στοχεύει στην άνευ όρων και ορίων στήριξή τους. Στην πράξη τίποτα δεν είναι άνευ όρων και ορίων, αλλά όταν ο Πρωθυπουργός και ο υπουργός Οικονομικών υποθετούν δημόσια μια λογική αγοραίας τιμολόγησης, κοστολόγησης χαμηλά τη σύνταξη που θα λάβουν οι ηλικιωμένοι γιατί δεν θα ζήσουν πολύ ακόμη, η κοινωνία θα αντιδράσει με απιστοπισμό και αγανάκτηση. Με την ίδια λογική, το όνομα Μακεδονία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ταυτότητάς μας που δεν μπορούμε να παραχωρήσουμε για λόγους οικονομικών ή γεωπολιτικών συμφερόντων. Είναι σαν να δίνουμε την ψυχή μας για το κέρδος.

«Απαγορευμένοι» υπολογισμοί

Κάποια ζητήματα, συνεπώς, δεν είναι διαπραγματεύσιμα για την πλειονότητα του κόσμου και όμως οι κυβερνήσεις παγκοσμίως έχουν τον άχαρο ρόλο να υπεισέρχονται σε «απαγορευμένους» υπολογισμούς. Οι αντιπολιτευτικές πολιτικές δυνάμεις με τη σειρά τους θα μπορούσαν να αναδεικνύουν αυτές τις ταμπού συναλλαγές, αλλά θα διακινδύνευαν να βυθίσουν τις χώρες τους σε έναν φαύλο κύκλο κατακραυγής που θα οδηγούσε σε διαδοχικές αλλαγές κυβερνήσεων (συμπεριλαμβανομένης της μελλοντικής δικής τους κυβέρνησης) δίχως την επίλυση των υποβασκόντων προβλημάτων.

Ποια μπορεί λοιπόν να είναι η λύση; Σε σοβαρά πολιτικά συστήματα, αυτές οι ταμπού συναλλαγές αποπολιτικοποιούνται και αποφορτίζονται μέσω άρρητων συμφωνιών όλων των πολιτικών δυνάμεων που αναγνωρίζουν την αναγκαιότητά τους αλλά αποφεύγουν να τις εκφράζουν στον δημόσιο πολιτικό λόγο. Δυστυχώς, στο δικό μας πολιτικό σύστημα η ίδια η κυβέρνηση, αντί της αντιπρόθεσης, παρουσιάζει δημόσια αυτές τις ταμπού συναλλαγές, ενώ η αντιπρόθεση, από την πλευρά της, δεν χάνει την ευκαιρία να αναδείξει το γεγονός. Με αυτόν τον τρόπο, όλες οι εμπλεκόμενες πολιτικές δυνάμεις επιβεβαιώνουν ότι έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε μέχρι την πολιτική αλλά και την κοινωνικοπολιτισμική μας ωριμότητα.

13. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .07/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .07/10/2018

Σελίδα: 6

ΑΠΟΨΗ

Δημογραφικό πρόβλημα και εθνική άμυνα

Του ΜΑΝΟΥ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ*

Η πρόρρηση ανακοίνωση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για το αρνητικό ισοζύγιο γεννήσεων - θανάτων δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία. Το δημογραφικό πρόβλημα έχει τις ρίζες του στη δεκαετία του 1980, αλλά επιδεινώθηκε τα χρόνια της οικονομικής κρίσης. Η μείωση του πληθυσμού δημιουργεί νέα αρνητικά δεδομένα για την εθνική άμυνα που πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας.

Κατ' αρχάς, σε λίγα χρόνια θα είναι πολύ δύσκολο να διατηρηθεί η υφιστάμενη οροφή των Ενόπλων Δυνάμεων. Αφού κάθε κλάση στρατευσίμων είναι μικρότερη από τη προηγούμενη, είναι επιτακτική ανάγκη να ληφθούν αποφάσεις που θα διασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία τους. Βραχυπρόθεσμα, χρειάζεται ένας συνδυασμός μέτρων που θα

Η ίδρυση μιας στρατιωτικής δύναμης ξένων μισθοφόρων σε επίπεδο ταξιαρχίας θα βελτιώσει τη μαχητικότητα του ελληνικού στρατού.

περιλαμβάνει πρόσληψη επαγγελματιών οπλιτών, αύξηση της στρατιωτικής θητείας και στράτευση στα δεκαοκτώ. Μόνο έτσι θα ενισχυθεί σημαντικά η επάνδρωση των μονάδων στην παραμεθόριο. Ταυτόχρονα, η αναδιοργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει κατάργηση και συγχώνευση μονάδων που δεν διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον αμυντικό σχεδιασμό της χώρας.

Σε κάθε περίπτωση, η ένταξη

του δημογραφικού προβλήματος δίνει το έναυσμα για μια νέα διάμηση σύζητηση περί εθνικής άμυνας. Μπορεί η Ελλάδα να συνεχίζει να διατηρεί έναν σχετικά μεγάλο στρατό που περιλαμβάνει και κληρωτούς; Πώς οι Ενοπλές Δυνάμεις μιας δημογραφικά φθίνουσας κοινωνίας μπορούν να αυξήσουν τη μαχητική τους ικανότητα;

Οι απαντήσεις ίσως βρίσκονται στις πρακτικές που έχουν υιοθετήσει ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες για να καλύψουν τις αμυντικές τους ανάγκες. Το μοντέλο του «πολέμου διά υποκαταστάτων» (surrogate warfare) περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη χρήση μη επανδρωμένων συστημάτων και τεχνητά νομοσύνης για να εξοικονομηθούν πολύτιμοι ανθρωπίνου πόροι. Η τεχνολογία καθορίζει ολοένα και περισσότερο την έκβαση των πολέμων και η Ελλάδα πρέπει να αποκτήσει τεχνολογικό προβά-

δισμα έναντι όλων των δυνητικών αντιπάλων της στην περιοχή.

Επίσης, το συγκεκριμένο μοντέλο περιλαμβάνει τη στρατολόγηση αλλοδαπών μισθοφόρων. Μερικές από τις καλύτερες στρατιωτικές μονάδες στην Ευρώπη απαρτίζονται σχεδόν αποκλειστικά από ξένους (π.χ. γαλλική λεγεώνα, σύνταγμα των Γκούργκας, ισπανική λεγεώνα). Αυτό θα μπορούσε κάλλιστα να γίνει και στην Ελλάδα, αν συμφωνήσουμε ότι ο θεσμός του πολίτη-οπίτη δεν έχει πια μεγάλη απήχηση στην κοινωνία. Η πλειονότητα των Ελλήνων αντιμετωπίζει τη στρατιωτική θητεία ως έναν αναχρονιστικό θεσμό. Αυτό εξηγεί τη διατακτικότητα σχεδόν όλων των πολιτικών δυνάμεων να ζητήσουν αύξηση της θητείας ή στράτευση γυναικών.

Είναι φανερό ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να γίνει Ισραήλ. Ζούμε στην εποχή της μετα-ρωϊκότητας (post-

heroism), που αιμάνει τιμότεμο όσους έπεσαν στον βωμό του καθήκοντος, αλλά δεν επιθυμούμε –οι περισσότεροι– να συνεισφέρουμε ενεργά στην άμυνα της χώρας. Ο αυξανόμενος αριθμός ανυπότακτων αποδεικνύει του λόγου το αφαλές. Η μεγάλη ευαισθησία της κοινωνίας στο θέμα της σύλληψης των δύο Ελλήνων στρατιωτικών στον Εβρο δεν οφείλεται μόνο σε ένα αίσθημα εθνικής αξιοπρέπειας. Η ολιγομελής ελληνική οικογένεια είναι ιδιαίτερα προστατευτική με τα νεότερα μέλη της. Η έννοια του ήρωα πολέμου έχει χάσει σήμερα τη σημασία της.

Από την αρχαιότητα μέχρι το βυζάντιο, οι ξένοι μισθοφόροι συμπλήρωναν και υποστήριζαν τον τακτικό στρατό. Οι ελληνικές Ενοπλές Δυνάμεις χρειάζονται καλά εκπαιδευμένους στρατιώτες που θα ξέρουν να μάχονται αποτελεσματικά εναντίον του επίδοξου αντιπάλου.

Η ίδρυση μιας στρατιωτικής δύναμης ξένων μισθοφόρων σε επίπεδο ταξιαρχίας θα βελτιώσει τη μαχητικότητα του ελληνικού στρατού και θα επέτρεπε τη συμμετοχή σε ειρηνευτικές αποστολές υψηλής επικινδυνότητας. Ηδη υπηρετούν στον στρατό μας αρκετοί μετανάστες δεύτερης γενιάς που απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια

Δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις για τη διατήρηση του αξιόμαχου των Ενόπλων Δυνάμεων. Το μέγεθος του δημογραφικού προβλήματος επιτάσσει την υιοθέτηση μιας νέας αντιλήψης για την εθνική άμυνα. Η Ελλάδα προόριστα να ζήσει και θα ζήσει.

* Ο κ. Μάνος Καραγιάννης είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Αμυντικών Σπουδών του King's College London και αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Η τραπεζική κρίση έδειξε ότι η πορεία της κυβέρνησης προς τις εκλογές περνάει από ναρκωπέδιο - Σκωτσέζικο ντους με τις συντάξεις, λέει και Ξελέει η Μέρκελ - Εμπλοκή με το Σκοπιανό - Εσωκομματικές διενέξεις μεταξύ Φίλη και Παππά για την ΕΡΤ - Εισηγήσεις για εκλογές τον Ιανουάριο δέχεται ο πρωθυπουργός

Η ανώμαλη προσέγγιση των τελευταίων ημερών με το Ξέσπασμα της νέας τραπεζικής κρίσης, η αδυναμία της κυβέρνησης να την αποτρέψει και οι δύσκολες αποφάσεις που πιθανόν να αναγκαστεί να λάβει για να λύσει το πρόβλημα αναγκάζουν το Μέγαρο Μαξίμου να επανεξετάσει τον πολιτικό σχεδιασμό των επόμενων μηνών.

του Γιάννη Μακρυγιάννη
jmakrigiannis@protothema.net

Ηπαντελής δε έλλειψη εμπιστοσύνης των αγορών, με τη διατήρηση των επιτοκίων σε δυσθεώρητα και απαγορευτικά επίπεδα, επιβαρύνει δραματικά τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, με τον φόβο ενός «στυπώματος» ανά πάσα στιγμή και θολώνει όλο το κυβερνητικό αφήγημα περί εξόδου από την κρίση και την έλευση της... ευδαιμονίας.

Πληροφορίες αναφέρουν ότι ο πρωθυπουργός **Αλέξης Τσίπρας** δέχεται εισηγήσεις να κάνει εθνικές εκλογές με την έναρξη της νέας χρονιάς, ακόμα και πριν από τις ευρωεκλογές, σε συνδυασμό και με την εξέλιξη στο θέμα των Σκοπίων, με βασικό επιχείρημα ότι η ελληνική οικονομία δεν πρόκειται να έχει την προσδοκώμενη εδώ και καιρό αναπτυξιακή εκτίναξη και άρα η κυβέρνηση δεν μπορεί να επενδύσει πολιτικά σε κάποιο οικονομικό θαύμα. Ειδικά εάν αποδειχθεί ότι η όποια λύση για τις τράπεζες είτε θα είναι επώδυνη πολιτικά και κοινωνικά (εάν κληθεί να εγγυηθεί Ξανά ο Έλληνας φορολογούμενος την εξυπηρέτησή τους), είτε καθυστερήσει οριστικά. Και αυτό γιατί γίνεται σαφές ότι οι τράπεζες δεν θα μπορούν για καιρό ακόμη να ενισχύ-

σουν την πραγματική οικονομία και τις επενδύσεις.

Το πρόβλημα με τις τράπεζες είναι πολύ βαθύ και η κυβέρνηση δεν έχει δυνάμεις να το χειριστεί γρήγορα και αποτελεσματικά, παραδέχονται ακόμα και στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ που αντιμετωπίζουν με συγκατάβαση ή και σκωπικά την ανάληψη της αρμοδιότητας του τραπεζικού συστήματος από τον υπουργό Επικρατείας **Αλέκο Φλαμπουράρη** - αντί του κ. **Γιάννη Δραγασάκη** που είχε την ευθύνη έως πριν από το χρηματιστηριακό κραχ της προηγούμενης εβδομάδας.

Παρά τις θεωρίες περί κερδοσκοπίων, ακόμα και πολιτικών παιχνιδιών στο Χρηματιστήριο, στην κυβέρνηση αρχίζουν να αντιλαμβάνονται για τα καλά ότι το μεταμνημονιακό πεδίο μόνο εύκολο δεν είναι. «*Σαν να περπατάμε σε ένα λεπτό στρώμα πάγου*», έλεγε με έντονο προβληματισμό ή και αγωνία κυβερνητικός παράγοντας περιγράφοντας την εύθραυστη κατάσταση με την οποία είναι αντιμέτωπη η κυβέρνηση. «*Δείχνει να είναι απροετοίμαστη για τις σύνθετες και δύσκολες συνθήκες μετά τον αυτόματο πιλότο του τρίτου μνημονίου*», σημειώνει το ίδιο στέλεχος σχολιάζοντας τα όσα έκανε ή δεν έκανε η κυβέρνηση για τις τράπεζες και την έξοδο στις αγορές.

Επιπλέον, για πολλούς εντός του ΣΥΡΙΖΑ, που βλέπουν και τις λεπτές ισορροπίες με τους Ανεξάρτητους Έλληνες, το τέλος της κυβερνητικής συνεργασίας, αν και όταν έρθει η Συμφωνία των Πρεσβών στην ελληνική Βουλή, είναι δεδομένο. Υποστηρίζουν δε ότι δεν πρέπει να αναζητηθεί κάποια άλλη συνεργασία με διάσπαρτους ανεξάρτητους

βουλευτές, αλλά να οδηγηθεί αμέσως η χώρα σε εκλογές. Υπό αυτή την έννοια οι κάλπες, λένε, μπορεί να σπιθούν ακόμη και τον Φεβρουάριο - ανάλογα με τις εξελίξεις στα Σκόπια -, όταν θα είναι ωριπές και οι μαρκερές της κυβέρνησης, δηλαδή η 13η σύνταξη, διάφορα επιδόματα, τα αναδρομικά σε ειδικές κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων, η αύξηση του κατώτατου μισθού κ.ά.

Εκείνο που περιμένει να εξασφαλίσει το Μέγαρο Μαξίμου είναι μια θετική απάντηση των δανειστών στο αίτημα για μη περικοπή των συντάξεων. Μια απάντηση που ίσως δοθεί τελικά τον Νοέμβριο και πότως μετά τις τοπικές εκλογές στα μέσα Οκτωβρίου στη Βαυαρία, οι οποίες αναγκάζουν τη Γερμανίδα καγκελάριο να είναι ακόμη προσεκτική ως προς τις προσδοκίες της Αθήνας. Στην περίπτωση που το Βερολίνο ανάψει πράσινο φως έστω για μερική αποφυγή των μειώσεων, πρέπει να αρχίσει η αντιστροφή μέτρησης για τις κάλπες, θεωρώντας πολλοί εντός του ΣΥΡΙΖΑ που ανησυχούν από μια μακρόχρονη προεκλογική περίοδο.

Στο μεταξύ, ο κ. Τσίπρας σχεδιάζει να ξεκινήσει εντός του μήνα τις διαδικασίες για την αναθεώρηση του Συντάγματος, διευρύνοντας το πεδίο της αντιπαράθεσης με τη Ν.Δ. και τον κ. **Κυριάκο Μητσοτάκη**, ενώ έχει τον ποнокέφαλο των εσωτερικών συγκρούσεων που ξεσπούν απανωτά και με διάφορες αφορμές: από την ΕΡΤ, όπου συνεχίζεται η διαμάχη ανάμεσα στους κυρίους **Νίκο Παππά** και **Νίκο Φίλη**, έως το άνοιγμα του ΟΑΣΘ σε ιδιώτες, με τον επικεφαλής του Οργανισμού **Στέλιο Παππά** να επικριίνεται από σινηρόφους του στον ΣΥΡΙΖΑ.

Παρά τις θεωρίες περί κερδοσκοπίων, ακόμα και πολιτικών παιχνιδιών στο Χρηματιστήριο, στην κυβέρνηση αρχίζουν να αντιλαμβάνονται για τα καλά ότι το μεταμνημονιακό πεδίο μόνο εύκολο δεν είναι. «*Σαν να περπατάμε σε ένα λεπτό στρώμα πάγου*», έλεγε με έντονο προβληματισμό ή και αγωνία κυβερνητικός παράγοντας περιγράφοντας την εύθραυστη κατάσταση με την οποία είναι αντιμέτωπη η κυβέρνηση

Δεν έκλεισε καλά-καλά μήνας από τότε που η κυβέρνηση, εκεί στα τέλη Αυγούστου, θριαμβολογούσε για το τέλος των μνημονίων και την έξοδο μας στις αγορές και αυτές μας έδειξαν τα δόντια τους: Επιδούλησαν τις ελληνικές τράπεζες και τα ελληνικά ομόλογα, δείχνοντας σαφέστατα με αυτόν τον τρόπο ότι η πόρτα τους είναι κλειστή για την Ελλάδα.

του Γρηγόρη Νικολόπουλου
nikolopoulos@reporter.gr

Γιατί συνέβη αυτό; Διότι η κυβέρνηση έκανε σαφείς τις προθέσεις της να τα δώσει όλα πριν τις εκλογές, να εγκαταλείψει τις μεταρρυθμίσεις και να διαλύσει έτσι τις ορατές αλλά και πιο μακρινές προοπτικές της χώρας. Τι κρύβουν οι κυβερνητικές εξαγγελίες; Κατ' αρχάς η δημοσίευση διπλού Προϋπολογισμού, δηλαδή Προϋπολογισμού με δύο σενάρια, όπως αυτός του 2019 που παρουσίασε ο **Ευκλείδης Τσακαλώτος**, δεν έχει ξαναγίνει. Δείχνει από αμχανία μέχρι κομφούζιο και αυτό οι αγορές το αντιμειοψάζουν πολύ αρνητικά.

Δεύτερον, η κυβέρνηση εξαγγέλλει διαρκώς παροχές και έχει σταματήσει τις μεταρρυθμίσεις. Επίσης έχει φρενάρει και τις διαδικασίες αποκρατικοποιήσεων που ενδιαφέρουν πρωτίστως τους Έθνους, ενώ διαρρέουν διαρκώς σχέδια του κυβερνητικού αλλά και του κοιμητικού επιτελείου για το πού θα σπαταληθεί το μαξιλάρι της ρευστότητας που έχει περισσέψει από τα μνημόνια ώστε να φρενάρει ή και να ανατρέψει την

Αιτιύδνησαν οι επενδυτές και δεν βάζουν ούτε ένα ευρώ

Οι αγορές κλείνουν την πόρτα στην Ελλάδα - Η αφορμή των πωλήσεων των μετοχών τους είναι τα προβλήματα των τραπεζών, αλλά η αιτία είναι η εμφανής απόκλιση της κυβερνητικής πολιτικής από τις συμφωνημένες μεταρρυθμίσεις - Τα ειδικά εργαλεία των τραπεζών για τιτλοποιήσεις κόκκινων δανείων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και ποια προβλήματα θα ανακύψουν

πολιτική καταρκία της κυβέρνησης πριν τις εκλογές.

Υπό αυτές τις συνθήκες, λοιπόν, η κυβέρνηση κινείται στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση από αυτή που έχει συμφωνήσει με την Ευρώπη και από αυτή που αναμένουν οι αγορές. Με αποτέλεσμα, καθώς το διαπιστώνουν, να μας επιτίθενται ανελέητα. Το Ξεπούλημα των τραπεζικών μετοχών προκάλεσε πανικό στην κυβέρνηση μέχρι να διαπιστώσει πού οφείλονται οι μαζικές ρευστοποιήσεις. Πρόκειται τελικά για αληθινές πωλήσεις μετοχών κατά 70% και για ανοιχτές πωλήσεις κερδοσκοπίας (short) κατά 30%, σύμφωνα με χρηματιστηριακές πηγές. Η φορμή των πωλήσεων είναι τα προβλήματα των τραπεζών, αλλά η αιτία είναι η εμφανής απόκλιση της κυβερνητικής πολιτικής από τις συμφωνημένες μεταρρυθμίσεις.

Αηιύδσαν οι Ξένοι

Εννέα χρόνια μετά την έναρξη της κρίσης και την αποκάλυψη της τραγικής κατάστασης της ελληνικής οικονομίας, οι Ξένοι έχουν βαρεθεί να περιμένουν. Έχουν βαρεθεί τα ψέματα, τις καθυστερήσεις, τον λαϊκισμό. Όσοι πίστεψαν στις προοπτικές της χώρας και επένδυσαν εδώ έχασαν τα λεφτά τους. Ιδίως αυτοί που τα έριξαν στις ελληνικές τράπεζες. Τώρα δεν θέλουν να ξανακούσουν κουβέντα και αρνούνται να βάλουν έστω και ένα ευρώ για νέες αυξήσεις κεφαλαίου. Οι δε τράπεζες δεν έχουν καταφέρει να αντιμετωπίσουν τα κόκκινα δάνεια, τα οποία πλησιάζουν σήμερα τα 90 δισ. ευρώ, και αυτό τους προκαλεί πολύ μεγάλα προβλήματα. Πηγές της αγοράς κάνουν λόγο για ανάγκη νέων αυξήσεων κεφαλαίου, πράγμα που ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδας **Γιάννης Στουρνάρας** διαψεύδει, εξηγώντας ότι δεν χρειάζονται αυξήσεις. Επισημαίνει μάλιστα ότι τα stress tests που πέρασαν επιτυχώς οι τράπεζες ήταν τα αυστηρότερα και έχουν επάρκεια κεφαλαίων. Συνεπώς δεν υπάρχει τεκμηρίωση στη φήμη περί ανάγκης νέων αυξήσεων. Αυτό αποκλείει και την ανάγκη κουρέματος των καταθέσεων, η οποία θα ακολουθούσε μια ενδεχομένως αποτυχημένη προσπάθεια αύξησης κεφαλαίων.

Τα κόκκινα δάνεια είναι πράγματι πρόβλημα λόγω του τεράστιου ύψους τους, αλλά φαίνεται πως γίνεται μεγάλη προσπάθεια να αντιμετωπιστούν με τη δημιουργία ορισμένων εργαλείων που θα τα μειώσουν κατά 20 δισ. ευρώ.

Ο πτωχευμένος εγγυάται;

Τα εργαλεία αυτά, όμως, χρειάζονται για να λειτουργήσουν την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και εδώ προκύπτει το πρώτο πρόβλημα, ότι δηλαδή η Ευρώπη πρέπει να εγκρίνει αυτή την πρακτική. Δεν την είχε εγκρίνει παλαιότερα όταν είχε συζητηθεί και δεν αναμένεται να την εγκρίνει η DG Comp, δηλαδή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού. Η Ευρώπη θα εγκρίνει τιλοποιήσεις των κόκκινων δανείων, αλλά χωρίς εγγυήσεις του Δημοσίου, σύμφωνα με πολύ καλά πληροφορημένες πηγές, διότι αυτό θα θεωρούνταν ειθέως κρατική ενίσχυση που νοθεύει τον ανταγωνισμό.

Αν όμως τελικά υποβληθεί το σχέδιο για τα ειδικά εργαλεία των τραπεζών και γίνουν τιλοποιήσεις κόκκινων δανείων με εγγύηση του Δημοσίου, τότε ανακύπτουν άλλα προβλήματα: Σε ποιες τιμές θα αγοράσουν οι Ξένοι αυτά τα ομόλογα, τα οποία θα θεωρήσουν -και ορθώς- ομόλογα πτωχευμένου κράτους και τι επιτόκια θα κρεώσουν εφόσον πρόκειται για νέο, πρόσθετο δανεισμό; Μην ξεχνάμε επίσης ότι η εγγύηση του Δημοσίου βαρύνει φυσικά τους φορολογούμενους, αφού πρόκειται για έμμεσο δανεισμό που, κατά πάσα πιθανότητα, θα καταιχίξει σε άμεσο δανεισμό. Και ενώ ο κ. **Δημήτρης Κουτσούμπας** δηλώνει «μην τολμήσετε να επιβαρύνετε τους Έλληνες για τις τράπεζες», εννοώντας φυσικά τις κατ'εξουσιοδότηση ακινήτων και τους τιλοπιστηριασμούς, οι Έλληνες δεν γλιτώνουν την επιβάρυνση λόγω νέων μελλοντικά φόρων, πράγμα που δεν ενοχλεί καθόλου ούτε τον γενικό γραμματέα του ΚΚΕ ούτε και τον κ. **Αλέξη Τσίπρα**. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, αν εγκριθούν και λειτουργήσουν αυτά τα εργαλεία για τις τράπεζες, το

πρόβλημα λύνεται προσωρινά και επί της ουσίας μετατίθεται για το μέλλον. Πράγμα που θέλει και η Ευρώπη, η οποία δεν μπορεί φέτος να ασχοληθεί άλλο μαζί μας λόγω του ότι έχει και τις ευρωεκλογές.

Κρατικοποιήσεις και κυνήγι μαγισσών

Με τις αποφάσεις όμως της κυβέρνησης για τα εργαλεία τιλοποιήσεων κόκκινων δανείων, ουσιαστικά οι τράπεζες επανακρατικοποιούνται μέσω των εγγυήσεων του Δημοσίου. Το ίδιο αναμένεται ότι θα συμβεί και στη ΔΕΗ, που δεν κατάφερε να προσαρμοστεί στα δεδομένα της παγκόσμιας ενεργειακής αγοράς και επιβαρύνεται με βαριά πρόσθια από τους ρύπους των λιγνιτικών εργοστασίων ενώ αρνείται να πουλήσει τα υδροηλεκτρικά. Ο ισολογισμός της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού φέτος αμφιοβιπήθηκε ευρέως. Μπορεί ο υπουργός Ανάπτυξης **Γιώργος Σταθάκης** να δηλώνει ότι συγκεκριμένα «κακά funds» κερδοσκοπούν εις βάρος της ΔΕΗ και η κυβέρνηση ενχωρή να τα κατηγορεί ότι κάνουν το ίδιο και εις βάρος των ελληνικών τραπεζών, αλλά όλα αυτά είναι σανός προς εσωτερική κατανάλωση. Μην ξεχνάμε ότι τα funds είναι νομικά πρόσωπα και όχι φυσικά και δεν διαθέτουν ανθρώπινα χαρακτηριστικά όπως η κακία ή η καλοσύνη.

Η συμπεριφορά των funds έναντι της ελληνικής οικονομίας και των ελληνικών επιχειρήσεων καθορίζεται από την πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση, από τις προοπτικές της οικονομίας και, κυρίως, από το επίπεδο εμπιστοσύνης που μας έχουν.

Η κατακρήμνιση, λοιπόν, της αξίας των τραπεζικών μετοχών οφείλεται φυσικά στις μαζικές πωλήσεις τους, αλλά και σε ένα χαρακτηριστικό της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς. Οτι είναι μια πολύ ρηχή αγορά και δεν υπάρχουν αδιάλογου μεγέθους εγχώριοι παίκτης. Έτσι, όταν πουλάνε οι μεγάλοι Ξένοι επενδυτές (κερδοσκόποι κατά την κυβέρνηση όταν πουλάνε, επενδυτές όταν αγοράζουν) δεν υπάρχει αγοραστικό κοινό να φρενάρει την πτώση των τιμών.

Αυτά όλα, όμως, είναι δευτερεύοντα. Το πρόβλημα δεν βρίσκεται στις αφορμές της χρηματιστηριακής πτώσης, αλλά στις αιτίες της. Και αυτές σχετίζονται με την απόλυτη έλλειψη εμπιστοσύνης των αγορών προς την ελληνική κυβέρνηση.

Οι αγορές δεν μας έχουν εμπιστοσύνη διότι περιμένουν πολλά χρόνια να κάνουμε αποκρατικοποιήσεις και δεν τις κάνουμε, περιμένουν πολλά χρόνια να κάνουμε διοικητικές μεταρρυθμίσεις και δεν τις κάνουμε, έχουν βαρεθεί να βλέπουν ψεύτικους και μαγειρεμένους ισολογισμούς από τη Follie Follie μέχρι τη ΔΕΗ, έχουν βαρεθεί να περιμένουν τις τράπεζες για τα κόκκινα δάνεια, έχουν βαρεθεί να περιμένουν να εφαρμοστούν τα ψηφισμένα από τη Βουλή μέτρα και να μην εφαρμόζονται. Με λίγα λόγια, μας έχουν βαρεθεί όσο δεν παίρνει άλλο και δεν σκοπεύουν να επενδύσουν εδώ ούτε ένα ευρώ διότι πολύ απλά φοβούνται ότι θα το χάσουν κι αυτό όπως έχασαν ως τώρα όλα όσα επένδυσαν. Προτιμάνε να πάνε παραδίπλα να επενδύσουν και γι' αυτό θα μας περάσουν οι βαλκανικές χώρες που μέχρι πριν από λίγα χρόνια μας ζύλιζαν.

Η αιτία, λοιπόν, της κατάρρευσης των τραπεζικών μετοχών δεν είναι μόνο τα προβλήματα των τραπεζών, οι κακοί ισολογισμοί τους, τα κόκκινα δάνειά τους και οι ανύπαρκτες προοπτικές κερδοφορίας. Είναι όλα αυτά υπό την ομπρέλα της απόλυτης έλλειψης εμπιστοσύνης που υπάρχει στην ελληνική διοίκηση και υπό τις ορατές προοπτικές πλήρους διάλυσης λόγω των εκλογών που θα γίνουν το αργότερο σε δέκα μήνες. Μέχρι τότε ο ΣΥΡΙΖΑ, χωρίς μνημόνιο και σε προεκλογικό πανικό, ενδέχεται, παρασυρόμενος από την αγωνία του, να εξαφανιστεί από τα ταμεία του κράτους κάθε ευρώ που θα βρει, σε μια προσπάθεια να περιορίσει την εκλογική του ήττα. Και αν αυτό συμβεί, ο κ. **Κυριάκος Μητσοτάκης** ερχόμενος θα βρει άδεια ταμεία και θα παρακαλάει ξανά τους Ευρωπαίους για νέα μνημόνια.

14. ΤΙ ΤΡΕΧΕΙ ΜΕ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/10/2018

Σελίδα: 8

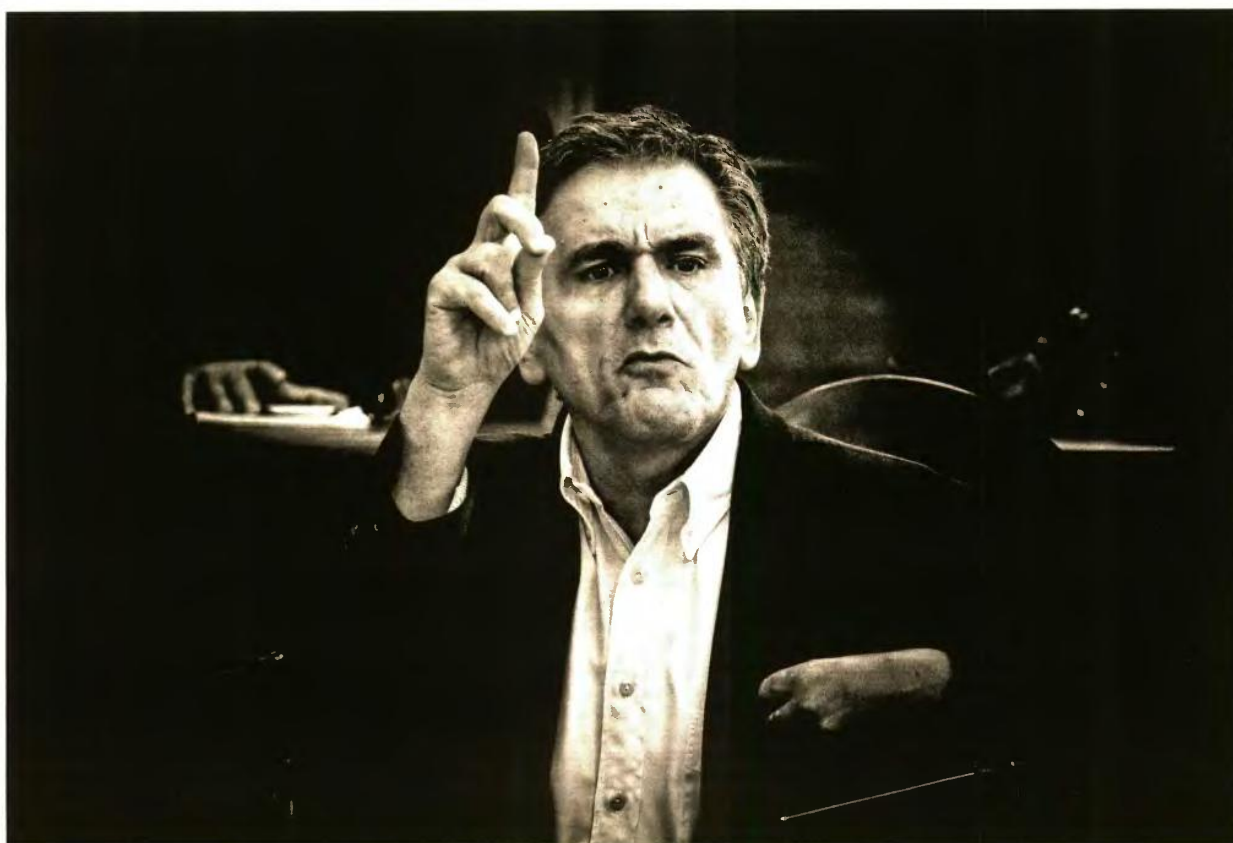

8

ΜΕΤΑ-ΜΝΗΜΟΝΙΑΚΟ ΣΟΚ

ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ / ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018

ΤΙ ΤΡΕΧΕΙ ΜΕ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

ΓΡΗΓΟΡΟΣ ΚΟΝΤΑΡΙΝΗΣ / ΕΥΡΟΚΙΝΗΣΗ

- Συναγερμός για κρατικοποίηση προτού φτάσει το πρόβλημα στα γκισέ
 - Έκτακτα σχέδια και σενάρια για δημιουργία bad bank

Τι πυροδότησε τις μαζικές πωλήσεις στις τραπεζικές μετοχές που έχασαν μέσα σε μια εβδομάδα 1,6 δισ. από την κεφαλαιοποίησή τους. Η κυβέρνηση θορυβήθηκε φοβούμενη ότι μια μαζική φυγή από τις τραπεζικές μετοχές θα μπορούσε να παρασύρει και την αξιοπιστία του συστήματος, με αποτέλεσμα να βρεθεί μπροστά σε ένα σοβαρό οικονομικό και πολιτικό πρόβλημα, ενώ τρέχει ο εκλογικός κύκλος

του Αλέξανδρου
Κασιμάτη
akasimatis@protothema.net

Το κυβερνητικό αφήγημα για καλύτερες ημέρες στην οικονομία μετά την έξοδο από τα μνημόνια κινδύνεψε αυτήν την εβδομάδα να πινακτεί στον αέρα από τις τραπεζικές μετοχές που βρέθηκαν σε ελεύθερη πτώση. Εβδομάδα κατά την οποία, όπως ανέφερε η HSBC, η κεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών μειώθηκε κατά 1,6 δισ. ευρώ. Η τράπεζα στο ίδιο σημείωμα γράφει ότι οι πιέσεις είναι κατανοητές, αν και υπερβολικές, και καταλήγει υποστηρίζοντας ότι οι επενδυτές φαίνεται ότι έχουν χάσει εντελώς την εμπιστοσύνη τους στις ελληνικές τράπεζες. Ωστόσο, δεν είναι η πρώτη φορά φέτος που οι τράπεζες βρέθηκαν στο επίκεντρο των πιέσεων. Η HSBC υπενθυμίζει ότι η κεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών είχε μειωθεί κατά 2,2 δισ. ευρώ τον Μάιο και 1,2 δισ. ευρώ τον Αύγουστο.

Ταυτόχρονα είναι γνωστό ότι μεγάλα Έξνα funds (Oceanwood, Lansdowne, Marshall) διατηρούν σταθερά το τελευταίο εξάμηνο μεγάλες σορτ θέσεις -δηλαδή έχουν πουλήσει μετοχές που δεν κατέχουν, ποντάροντας ότι θα τις αγοράσουν στο μέλλον σε χαμηλότερες τιμές- στις μετοχές των ελληνικών τραπεζών. Τι άλλαξε ξαφνικά αυτή την εβδομάδα και πνυροδοτήθηκαν μαζικές πωλήσεις στις μετοχές; Πωλήσεις που προκάλεσαν πανικό όχι μόνον στους επενδυτές, αλλά και στην κυβέρνηση. Την Τετάρτη, ο πρωθυπουργός με τους **Γ. Δραγασάκη, Α. Φλιαμπουράκη** και **Δ. Λιάκο** συσκέφθηκαν εκτάκτως στο Μαξίμου, ενώ υπάρχουν πληροφορίες ότι έγιναν από κυβερνητικούς παράγοντες τηλεφωνήματα επενδυτικής παρότρυνσης σε πολλές κατευθύνσεις, εντός και εκτός της χώρας.

Η κυβέρνηση ανησυχούσε -και δικαίως- επειδή φοβήθηκε πως ένα equity run, δηλαδή μια μαζική φυγή από τις τραπεζικές μετοχές, θα μπορούσε να παρασύρει και την αξιοπιστία του συστήματος, με αποτέλεσμα η ίδια να βρεθεί μπροστά σε ένα σοβαρό οικονομικό και πολιτικό πρόβλημα. Άλλωστε το περιβάλλον για τις τράπεζες ήταν ήδη ομηκλώδες και οι Έξνοι επενδυτές είχαν πάρει μηνύματα ανησυχίας. Συγκεκριμένα:

■ Η χώρα διανύει παρατεταμένη προεκλογική περίοδο. Η συζήτηση επικεντρώνεται στο αν οι εκλογές θα γίνουν σε δύο, τέσσερις ή έξι μήνες. Το προσχέδιο του Προϋπολογισμού κατατέθηκε έχοντας δύο διαφορετικά σενάρια -με περικοπή και χωρίς μειώσεις- για τις συντάξεις. Όσο κι αν για το εσωτερικό της χώρας η μη περικοπή των συντάξεων είναι μια θετική εξέλιξη, οι Έξνοι θεσμικοί δικαίως μπορούν να υποθέτουν ότι και η επόμενη κυβέρνηση θα αντιδράσει ανάλογα για το αφορολόγητο και γενικότερα για το μέλλον της μεταρρυθμιστικής ατζέντας με την οποία δεσμεύτηκε η παρούσα κυβέρνηση στους δανειστές.

■ Η **ανησυχία** για τις εσωτερικές πολιτικές Εξελίξεις συνδέθηκε και με τους φόβους για τη διάσταση που μπορεί να λάβει η ιταλική κρίση, όπως και με την ανησυχία για τις οικονομικές εξελίξεις στην Τουρκία και γενικότερα τις αναδυόμενες αγορές. Το προεκλογικό κλίμα παροχών και το ευρύτερο θέμα με Ιταλία, Τουρκία κ.λπ. αποτυπώθηκε και στην ελληνική αγορά ομολόγων, όπου οι αποδόσεις του 10ετούς κινούνται στο απαγορευτικό επίπεδο του 4,5%.

■ **Οι επενδυτές** είχαν ήδη εκφράσει ανησυχίες για αδύναμα αποτελέσματα κατά το πρώτο εξάμηνο και συγκεκριμένα ως προς την κανονότητα των τραπεζών να διατηρήσουν την προ προβλέψιμη κερδοφορία τους, καθώς τα αποτελέσματα δέχονται πιέσεις στα καθαρά επτοκακικά περιθώρια, ενώ η πιστωτική επέκταση είναι αρνητική. Η υποχώρηση των εσόδων σε ορισμένες

προβλέπουν ότι την επόμενη τριετία η μείωση στα προβληματικά δάνεια θα φτάσει σχεδόν τα 50 δισ. ευρώ. Εκτός του τεράστιου μεγέθους που καθιστά τον στόχο ουσιαστικά ανέφικτο, στο μείγμα των δράσεων για τη μείωση φαίνεται ότι το μεγαλύτερο βάρος δίνεται στις ακριβότερες πωλήσεις- πτώσοποιήσεις δανείων, όπως και στις εκκαθαρίσεις, με αποτέλεσμα στην αγορά να ενταθούν οι ανησυχίες πως η μείωση θα γίνει με δαπανηρό τρόπο που θα έχει επιπτώσεις στην κεφαλαιακή τους επάρκεια.

■ **Ταυτόχρονα στους κύκλους** των Έξνων επενδυτών αρχίζει να τίθεται ζήτημα ευρύτερης αξιοπιστίας, καθώς μετά την ψυχρολουσία της Folli Follie, όπου οι πωλήσεις αποδεχθηκαν λιγότερες κατά 1 δισ., είναι σε εξέλιξη διαφωνίες για την ορθότητα ή μη των λογιστικών καταστάσεων της ΔΕΗ το 2017.

Τα road shows

Άλλωστε τα στελέχη των τραπεζών κατάλαβαν το βαρύ κλίμα στα πρόσφατα road shows του ελληνικού Χρηματιστηρίου στη Νέα Υόρκη, στο Λονδίνο αλλά και στην εκδήλωση της BofA-Merrill Lynch επίσης στο Λονδίνο. «*Ερχονταν οι Έξνοι διαχειριστές με διάθεση να δουν το ποτήρι μισογεμάτο. Τους κάναμε παρουσίαση, έβλεπαν ότι τα νοήματα δεν βγαίνουν, έφειγαν από το ραντεβού και αμέσως πούλουσαν από τα χαρτοφυλάκια τους*», λέει στέλεχος που μετείχε στη διαδικασία.

Η αφορμή για το γενικό ξεπούλημα στο Χρηματιστήριο ήταν η διαρροή της είδησης που μετέδωσε το Bloomberg, ότι η Τράπεζα Πειραιώς έχει προθεσμία έως τις 31/12/18 να αντλήσει 500 εκατ. κεφάλαια TIER II. Στην αγορά είναι γνωστό ότι δύο στελέχη της Τράπεζας Πειραιώς ταξίδεψαν στο Λονδίνο και είχαν συναντήσεις για την έκδοση ομολόγου TIER II χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Οι επενδυτικές τράπεζες απάντησαν ότι προς το παρόν δεν υπάρχουν και δεν πρόκειται να υπάρξουν πριν από τις εκλογές διαθέσιμα κεφάλαια. Λέγεται μάλιστα ότι μόνο ένα μέρος των 500 εκατ. μπορεί να συγκεντρωθεί, αλλά και αυτό με τοκογλυφικό επιτόκιο. Η δήλωση του διευθύνοντος συμβούλου της Πειραιώς ότι η τράπεζα περιμένει ένα παράθυρο ευκαιρίας για την έκδοση του ομολόγου λεποτύργησε ουσιαστικά ως επιβεβαίωση της συγκρίσιμης και των δημοσιευμάτων. Με την πτώση των μετοχών που είχε προηγηθεί στη συνεδρίαση της περασμένης Τετάρτης, η υποχώρηση των τίτλων ενεργοποίησε περιθώρια ασφάλισης και stop loss χαρτοφυλακίων. Οι πωλήσεις σε μια ριπική αγορά οδήγησαν προσωρινά τη μετοχή της Πειραιώς στο limit down.

Το σενάριο της bad bank

Η κυβέρνηση αναζήτησε τις ευθύνες για την πτώση των τραπεζικών μετοχών σε πολιτικές σκοπιμότητες και κερδοσκοπίους. Όσο δεν ισχύει το πρώτο, αλλά τόσο δεν ισχύει και το δεύτερο αφού το 70% των συναλλαγών

δημιουργία ενός φορέα που θα σπκόσει τις αμαρτίες των κόκκινων δανείων. Στις αλληπάλλες συσκέψεις και επικοινωνίες των αρμοδίων που έγιναν λόγω του χρηματιστηριακού πανικού, εξετάστηκαν όλα τα δεδομένα και τα σενάρια. Η Τράπεζα Πειραιώς είναι γνωστό και ανακοινωμένο από την επομένη των stress tests ότι εκπνεύει πλέον κεφαλαιακής ενίσχυσης 1 δισ. ευρώ. Η διοίκηση της φέρεται να έχει ενημερώσει τις επιστητικές αρχές ότι τα 400 εκατ. έχουν εξασφαλιστεί από μια σειρά κινήσεων απομόλωσης, όπως η πώληση του «Υγείας», πωλήσεις προβληματικών χαρτοφυλακίων και άλλων περιουσιακών στοιχείων, η επικείμενη πώληση του «Ερρίκος Ντυνάν» κ.ά. Τα υπόλοιπα κεφάλαια εκτιμάται ότι θα προκύψουν από λειτουργικά αποτελέσματα και άλλες ενέργειες.

Επειδή σε κάθε περίπτωση το ενδεχόμενο ενός bail in είναι εκτός συζήτησης, τυχόν κενό θα καλυφθεί από τη μετοχοποίηση μέρους ή και του συνόλου των ομολόγων που είναι μετατρέψιμα σε μετοχές (CoCos) του Δημοσίου, ύψους 2 δισ. που έχει η τράπεζα. Σε μια τέτοια περίπτωση, το Δημόσιο αυξάνει το ποσοστό του στην τράπεζα (σήμερα κατέχει το 33%) και οι καταθέσεις διασφαλίζονται. Αυτό αποτελεί το άμεσο σχέδιο δράσης αν η κατάσταση ξεφύγει, αλλά όχι και την πρώτη προτεραιότητα, καθώς η ουσιαστική λύση θα δοθεί με τη δημιουργία του σχήματος που θα πάρει στα βιβλία του μεγάλο μέρος των κόκκινων δανείων.

Γκρίζα σημεία

Το σχετικό σχέδιο διαρρέεται σχεδόν επίσημα από το υπουργείο Οικονομικών, αντανάκλα πραγματικές προθέσεις και αφορά ένα οριστικό μοντέλο που θα λιτρώσει το τραπεζικό σύστημα. Ωστόσο υπάρχουν ακόμη πολλά γκρίζα σημεία. Η δημιουργία bad bank έχει συζητηθεί ξανά στο παρελθόν και έχει απορριχθεί μέχρι τώρα δύο φορές από τους θεσμούς. Είναι χαρακτηριστικό της ευαισθησίας που υπάρχει γύρω από το θέμα ότι, με αφορμή δημοσιεύματα στην Ελλάδα, ο ESM εξέδωσε μια μάλλον ασυνήθιστη για τον οργανισμό ανακοίνωση, όπου χαρακτηριζόταν «οφθαλμικά» τα δημοσιεύματα για ενδεχομένη παρέμβαση του στις τράπεζες και αναφέρει ότι «ο ESM παρακολουθεί στενά τα τελευταίες εξελίξεις στον ελληνικό χρηματοπιστωτικό τομέα, ως μέρος των υποχρεώσεων του ως ο μεγαλύτερος πιστωτής της Ελλάδας. Ωστόσο, δημοσιεύματα ότι ο ESM είναι μέρος προπαρασκευαστικών εργασιών για ένα πιθανό σχέδιο παρέμβασης υπέρ των ελληνικών τραπεζών είναι λάθος».

Υπάρχουν πολλά εξαιρετικά κρίσιμα ερωτήματα σε σχέση με τον μηχανισμό για τα κόκκινα δάνεια που σχεδιάζει η κυβέρνηση. Ποια θα είναι η νομική του οντότητα; Θα προσφέρει μόνον εγγυήσεις ή θα έχει και κεφάλαια; Πόσα προβληματικά δάνεια θα αναλάβει να διαχειριστεί; Σε τι τιμές θα μεταβιβαστούν από τις τράπεζες; Πώς θα αποφευχθεί ο σκόπελος της κρατικής εγγύησης; Θα συμμετάσχουν ιδιώτες; Θα συμφωνήσει η DG Comp; Πώς αντιμετωρίζεται το αίτημα η EKT; Άλλα

Το ενδεχόμενο ενός bail in είναι εκτός κάθε συζήτησης, τυχόν κενό θα καλυφθεί από τη μετοχοποίηση μέρους ή και του συνόλου των ομολόγων CoCos του Δημοσίου, ύψους 2 δισ. που έχει η τράπεζα. Σε μια τέτοια περίπτωση, το Δημόσιο αυξάνει το ποσοστό του στην τράπεζα (σήμερα κατέχει το 33%) και οι καταθέσεις διασφαλίζονται. Αυτό αποτελεί το άμεσο σχέδιο δράσης αν η κατάσταση ξεφύγει, αλλά όχι και την πρώτη προτεραιότητα, καθώς η ουσιαστική λύση θα δοθεί με τη δημιουργία του σχήματος που θα πάρει στα βιβλία του μεγάλο μέρος των κόκκινων δανείων

τράπεζες πήρε διαστάσεις (π.χ. ΕΤΕ -25%) θέτοντας αμφιβολίες για τη δυνατότητα των τραπεζών να παίρνουν κάθε χρόνο νέες προβλέψεις για να εξισορροπήσουν την υστέρηση.

■ **Στο τέλος Σεπτεμβρίου** οι τράπεζες κατέθεσαν στον Ενιαίο Επιστητικό Μηχανισμό (SSM) νέα πλάνα που

ήταν καθαρές πωλήσεις μετοχών και το υπόλοιπο σορτ θέσεις. Αυτά όμως μπορεί να λέγονται για εσωτερική κατανάλωση, αλλά δεν πείθουν τους Έξνους επενδυτές. Η κυβέρνηση για να περιορίσει την κρίση πριν γίνει ανεξέλεγκτη χρειάζεται κάτι ουσιαστικό και γι' αυτό έριξε στην αγορά το σενάριο της bad bank, που ήδη δουλεύεται με μυστικότητα. Το σχέδιο δηλαδή για τη

το σημαντικότερο από όλα είναι πόσο γρήγορα θα τεθεί σε λειτουργία για να αφαιρεθεί η πίεση από τις τράπεζες. Οι πιο αισιόδοξοι μιλούν για έξι μήνες και οι πλέον απαισιόδοχοι για ενάμιση χρόνο. Αν η αλήθεια είναι κάπου στη μέση, σε ελλεισμένο ότι οι πιέσεις στις τραπεζικές μετοχές θα εκτονωθούν χωρίς άλλες αναταράξεις.

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΤΣΕΛΗ

Αρνητικοί στο αίτημα της κυβέρνησης για παράταση του ισχύοντος προστατευτικού πλαισίου οι δανειστές, που αποδέχονται να ακυρωθεί η μείωση των συντάξεων, αλλά κουρεύουν τα αντίμετρα και εμμένουν στην κατάργηση του μειωμένου ΦΠΑ στα νησιά

Βέτο στο αίτημα της κυβέρνησης να παραταθεί η ισχύς του νόμου Κατσελή για άλλο ένα έτος, δηλαδή έως το τέλος του 2019, βάζουν οι δανειστές μετά το σφυροκόπημα που δέχτηκαν την περασμένη Τετάρτη οι ελληνικές τράπεζες από τις αγορές. Σύμφωνα με πληροφορίες του «ΘΕΜΑτος», μετά την τραπεζική κρίση της περασμένης εβδομάδας η επικυλοκρατικότητα με την οποία αντιμετώπισαν το ενδεχόμενο να συνεχιστεί η προστασία της πρώτης κατοικίας από πλειστηριασμούς πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2018 μετατράπηκε σε κατηγορηματική άρνηση. Επιπλέον, η ομπρέλα προστασίας από τους πλειστηριασμούς θα κλείσει για όσους διαθέτουν ακίνητη περιουσία πολύ χαμηλότερης αξίας από τις οφειλές τους.

του Μάριου Ροζάκου
m_rozakos@yahoo.com

Παράλληλα, οι Ευρωπαίοι πιστωτές βάζουν νερό στο κρασί τους για τη μείωση των συντάξεων, αλλά θέτουν τρεις αυστηρούς όρους προκειμένου να ακυρωθεί το μέτρο: 1. Συνέχιση της λιτότητας με δόμησηση για υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα τουλάχιστον 3,5% του ΑΕΠ. Η πρόβλεψη του προϋπολογισμού του 2019 για πρωτογενές πλεονάσμα 3,58% του ΑΕΠ χωρίς τη μείωση των συντάξεων είναι οριακά μεγαλύτερη από τον στόχο και οι Ευρωπαίοι ιπάζονται για μεγαλύτερο περιθώριο ασφαλείας, θυσιαζοντας ακόμα και ορισμένα από τα αντίμετρα που εξήγγειλε ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας στη Θεσσαλονίκη.

2. Οριστική κατάργηση του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ στα νησιά του Αιγαίου από την 1η Ιανουαρίου του 2019.
 3. Επτάκλιση των ιδιωτικοποιήσεων, με έμφαση στο «βαλτομένο» -όπως το χαρακτηρίζουν- project της Εγνατίας Οδού.
- Εφόσον διασφαλιστούν όλα τα παραπάνω και αποφευχθεί ο σκόπελος της περικοπής των συντάξεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα φροντίσει να σταλεί το μήνυμα ότι η ακύρωση του μέτρου αποτελεί «επιβράβευση για τις θυσίες των συνταξιούχων και των Ελλήνων πολιτών γενικότερα» και ότι διαπραγματευτικά επιτυχία της κυβέρνησης.

Το ντόμινο της τραπεζικής κρίσης

Ηδη από τον περασμένο μήνα, κατά την επίσκεψή τους στην Αθήνα, οι απεσταλμένοι των δανειστών είχαν εκφράσει την ανησυχία τους για τη χαμηλή κερδοφορία των τραπεζών και τον βραδυ ρυθμό μείωσης των κόκκινων δανείων. Αντίστοιχες ανησυχίες έδειξαν και οι αγορές. Οι ισχυρές αναταράξεις των τελευταίων ημερών στον εγχώριο τραπεζικό τομέα είχαν ως αποτέλεσμα να σημάνει συναγερμός σε Βρυξέλλες και Φρανκφούρτη και να ξεκινήσουν αμέσως διαβουλεύσεις ώστε να αποτραπούν τα χειρότερα. Η ανησυχία των αγορών πιγάζει από τα νούμερα, που τρομάζουν:

- Το μη εξυπηρετούμενο ανοίγματα, που περιλαμβάνουν εκτός από τα κόκκινα δάνεια και εκείνα που θεωρούνται αβέβαια εισπραχθέν, ανέφρονταν στο τέλος του περασμένου Ιουνίου στα 88,6 δισ. ευρώ ή στο 47,7% του συνόλου των ανοιγμάτων, ενώ στόχος είναι να περιοριστούν στο 20% στο τέλος του 2021.
- Τα δάνεια που έχουν ήδη «κοκκινίσει» έφταναν τα 60,9 δισ. ευρώ ή 32,8% του συνόλου του δανειακού χαρτοφυλακίου.

Με τα δεδομένα αυτά, η κυβέρνηση, στην προσπάθειά της να φανεί ότι αναλαμβάνει δράση για να ανακόψει τη ζημιά στις τράπεζες, επεξεργάζεται παρεμβάσεις που θα διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής των πλειστηριασμών. Σύμφωνα με πληροφορίες, σε συσκέψεις του οικονομικού επιτελείου τις τελευταίες ημέρες κέρδισε έδαφος η εισήγηση να αφηθούν στο έλεος των funds και των πλειστηριασμών και όσοι δανειολήπτες διαθέτουν μεν ακίνητη περιουσία, αλλά δεν αντιστοιχούν να καλύψουν τις οφειλές τους με αυτή επειδή η αξία των ακινήτων τους είναι 5, 6 ή 7 φορές μικρότερη του χρέους (π.χ. ακίνητα συνολικής αξίας 80.000 ευρώ για χρέη 350.000 ευρώ).

Τσακαλώτος - Τόμσεν στο Μπαλί

Με ενδιαφέρον αναμένονται επίσης και τα κρισιμα τεταρτη (δημόσια και παραοικονομικά) που θα έχει ο υπουργός Οικονομικών **Ευκλείδης Τσακαλώτος** από την ερχόμενη Παρασκευή έως την Κυριακή στο Μπαλί της Ινδονησίας, όπου διεξάγεται η Φθινοπωρινή Σύνοδος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Στο πλαίσιο της συνόδου, ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Τμήματος του ΔΝΤ **Πολ Τόμσεν** ετοιμάζεται να κάνει πάλι αισθητή την παρουσία του. Αναμένεται να επαναλάβει και δημοσίως τις σκληρές θέσεις του Ταμείου ότι η περικοπή της προσωπικής διαφοράς στις συντάξεις είναι αναγκαία επειδή αποτελεί «διαρθρωτικό μέτρο». Θα βρεθεί ενδεχομένως έτσι σε αντίθεση με το Eurogroup και τον πρόεδρό του **Μάριο Σεντίνο** (που χαρακτήρισε «δημοσιονομικό» το μέτρο), θυμίζοντας όμως προς όλους ότι το Ταμείο δεν δεσμεύεται από την όποια συμφωνία της Αθήνας με τους Ευρωπαίους πιστωτές και μπορεί ανεξέλεγκτο να στέλνει τα δικά του μηνύματα, προκαλώντας αναταραχή στις διεθνείς αγορές.

Είτε είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε όχι, όλες οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης πλήττονται από μια άνευ προηγουμένου δημογραφική κρίση: στο αρνητικό φυσικό δημογραφικό ισοζύγιο προστίθεται και η μαζική μετανάστευση των κατοίκων τους στο εξωτερικό. Η φυγή του δυναμικότερου τμήματος του πληθυσμού θέτει σε κίνδυνο το οικονομικό και το πολιτικό μέλλον τους.

Των ειδικών απεσταλμένων μας Jean-Arnaud Dérens και Laurent Geslin*

Ολγα, Πέταρ, Μάρκο, Γκόραν, Σβειλάνα... Μέσα σε μερικές ώρες, το αυτοσχέδιο «Τείχος των Δακρύων» που στήθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2017 στο κέντρο της Μπάνια Λούκα, της κυριότερης πόλης της Σερβικής Δημοκρατίας (Republika Srpska, η μία από τις δύο κρατικές οντότητες στις οποίες είναι διαιρεμένη η Βοσνία-Ερζεγοβίνη), καλύφθηκε από εκατοντάδες ονόματα, δημιουργώντας ένα εφήμερο μνημείο προς τιμήν μιας κοινότητας που κινδυνεύει να εξαφανιστεί. Όπως εξηγεί ο Στέφαν Μπλάγκιτς, υπεύθυνος της οργάνωσης Restart Srpska, είχαν καλέσει τους πολίτες να αναγράψουν τα ονόματα των οικειών τους που «έφυγαν στο εξωτερικό με την ελπίδα μιας καλύτερης ζωής». Ο 27χρονος Στέφαν έχει πλέον χάσει τον λογαριασμό των φίλων του που διάλεξαν τον δρόμο της εξορίας. «Ακόμα και οι πτωχότεροι υψηλού επιπέδου είναι πρόθυμοι να δεχτούν οποιαδήποτε δουλειά. Καλύτερα να δουλεύεις για 1.000 ευρώ τον μήνα σε ένα σουπερμάρκετ στη Δύση, παρά για 400 εδώ». Οι συνθεστέριοι προορισμοί είναι η Γερμανία, η Αυστρία, αλλά και η Σλοβενία.

Η μαζική έξοδος πλήττει ολόκληρη τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Ο εικοσιπεντάχρονος Πάσα Μπαράκοβιτς κατοικεί στην Τούζλα, στην κροατο-βοσνιακή Ομοσπονδία της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, τη δεύτερη κρατική οντότητα της χώρας. Αυτή η μεγάλη εργατούπολη, βυθισμένη στην παρακμή, εξακολουθεί να θεωρείται προπύργιο της αντιεθνικιστικής Αριστεράς. Εδώ, Βόσνιοι Μουσουλμάνοι, Κροάτες και Σέρβοι έζησαν μαζί ακόμα και κατά τη διάρκεια των σκοτεινότερων χρόνων της σύγκρουσης (1992-1995). Παιδί της μεταπολεμικής περιόδου, ο Πάσα μεγάλωσε σε μια χώρα ρημαγμένη από την απελειωτή μεταβατική περίοδο, η οποία κατέληξε σε ασυμπτωτική λεηλασία των δημόσιων πόρων της μέσα από τις ιδιωτικοποιήσεις. Αντί για τη δημοκρατία, κυριάρχησε η μονοπωλίωση της εξουσίας από τους εθνικιστικούς πολιτικούς

LE MONDE

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

diplomatique

**Η ΑΥΓΗ
THE KYRIAKH**

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018
ΤΕΥΧΟΣ 279

Η μεταναστευτική έξοδος ερημώνει τα Βαλκάνια

σχηματισμούς κάθε κοινότητας: το Κόμμα της Δημοκρατικής Δράσης (SDA, μουσουλμανικό), το Κόμμα των Ανεξάρτητων Σοσιαλδημοκρατών (SNSD, σερβικό) και την Κροατική Δημοκρατική Κοινότητα (HDZ).

Ο Μπαράκοβιτς έχει πάει αρκετές φορές στη Γαλλία, στη Μπρέανσον, για να εργαστεί (αδύνατος και ανασφάλιστος) στην οικοδομή. Στη χώρα του, δούλεψε μερικές φορές σε βενζινάδικο για 300 ευρώ τον μήνα. «Πρέπει να πληρώνεις τη βενζίνη σου για να πηγαίνεις στη δουλειά σου! Αν βάλεις το μεσημεριανό γεύμα και τα τσιγάρα σου, ξεδεύεις περισσότερο απ' όσα κερδίζεις». Κατέληξε τελικά να γραφτεί σε μια ιδιωτική σχολή παραισιατικών επαγγελματιών, αναγκαστικά προϋπόθεση για να εξασφαλίσει μια σύμβαση εργασίας στη Γερμανία, της οποίας

ΟΛΕΣ ΟΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΕΣ ΝΑ ΣΤΡΩΣΟΥΝ ΚΟΚΚΙΝΟ ΧΑΛΙ ΓΙΑ ΝΑ ΥΠΟΔΕΧΘΟΥΝ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ, ΕΣΤΩ ΚΙ ΑΝ ΑΥΤΟ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΔΟΘΟΥΝ ΣΕ ΕΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΝΤΑΜΠΙΝΓΚ. Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΔΕΝ ΣΥΝΟΔΕΥΕΤΑΙ ΑΠΟ ΚΑΜΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΧΕΙ ΣΥΧΝΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

τη γηροκομία κάνουν μαζικές προσλήψεις από τα Βαλκάνια. «Για την εκπαίδευσή μου πλήρωσα 1.300 ευρώ, τα μαθητήματα γερμανικών μου κόστισαν 230 ευρώ και επιπλέον 135 ευρώ η εγγραφή στις εξετάσεις γλωσσμάθειας επιπέδου B2». Τώρα, περιμένει τη Βίζα και την άδεια εργασίας που του υποσχέθηκε μια κλινική του Ντίσελτορφ. Του έχουν εγγυηθεί μνηνιαίο μισθό 1.900 ευρώ για τους έξι πρώτους μήνες και στη συνέχεια 2.500 ευρώ: αυτό θα του επιτρέψει να φέρει στη Γερμανία τη γυναίκα του και τη μερικών μηνών κορούλα του. Και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη; Ο Μπαράκοβιτς θα επιστρέφει όσο οι γονείς του εργάζονται - η μητέρα του είναι δασκάλα και ο πατέρας του αστυνομικός.

* Οι Jean-Arnaud Dérens και Laurent Geslin είναι δημοσιογράφοι στο «Courrier des Balkans», συγγραφείς του «Là où se mêlent les eaux. Des Balkans au Caucase, dans l'Europe des conflits», La Découverte, Παρίσι, 2018.

LE MONDE

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ **diplomatique**

ΣΥΝΤΕΛΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 1

Όμως, όταν θα συναραιοποιηθούν, ελπίζει ότι θα πορεύσει να τους πάρει κι εκείνους μαζί του.

Οι ιδιωτικές σχολές ξένων γλωσσών πολλαπλασιάζονται στην Τούζλα. Σε μια τάξη της Deutsch Als Fremdsprache (*Η γερμανική ως ξένη γλώσσα*), μια εικοσάδα φοιτητών παλεύουν με τις ασκήσεις γραμματικής. «Πριν από τρία χρόνια, το δίκτυο Glossa της Μπάνια Λούκα, το οποίο διαθέτει δώδεκα σχολές σε ολόκληρη τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, θέλησε να ανοίξει και μία στην Τούζλα. Σκέφτηκα τότε ότι θα έπρεπε να δοκιμάσω την τύχη μου σε αυτόν τον τομέα. Έχουμε ολόένα και περισσότερους μαθητές»: η Αλίσα Κάνιτς, διευθύντρια της σχολής και παράλληλα καθηγήτρια γερμανικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι ενθουσιασμένη. Χάρη σε μια συμφωνία που συνήφθη ανάμεσα στη γερμανική Υπηρεσία Διεθνούς Συνεργασίας για την Ανάπτυξη (GIZ) και την κυβέρνηση της Ομοσπονδίας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, ορισμένοι Δυτικοί εργοδότες χρηματοδοτούν τα εντατικά μαθήματα γλώσσας των μελλοντικών εργαζομένων τους, διάρκειας τεσσάρων μηνών. «Όλος ο κόσμος κερδίζει, και καί' αρχάς οι γερμανικές επιχειρήσεις, που θα δαπανούσαν πολύ περισσότερα χρήματα εάν κατάρτιζαν το προσωπικό στη χώρα τους», σχολιάζει η Κάνιτς. «Επιθεωρητές του Ινστιτούτου Γκαίτε και του Αυστριακού Ινστιτούτου του Σεράγεβο έρχονται κάθε μήνα για να κάνουν τις εξετάσεις». Οι υποψήφιοι μετανάστες αναγκάζονται μερικές φορές να αναθεωρήσουν προς τα κάτω τις απαιτήσεις τους, ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς: «Μερικοί φυσιοθεραπευτές εργάζονται ως βοήθητικό νοσηλεύσαν με προσωπικό, καθώς η Γερμανία δεν χρειάζεται την ειδικότητά τους».

Κανείς δεν ητρεί στατιστικές για τις αναχωρήσεις, ούτε οι περιφερειακές ούτε οι κρατικές αρχές. Σε όλες τις χώρες των Βαλκανίων, είναι δύσκολο να υπάρξουν αξιόπιστοι αριθμοί, καθώς όσοι μεταναστεύουν δεν υποχρεούνται να υποβάλουν επίσημη δήλωση. Ο Αντίμιρ Χρουστάνοβιτς, διευθυντής του γραφείου απασχόλησης της περιφέρειας της Τούζλα, μας αποκαλύπτει γεμάτος πικρία τους αριθμούς που καταγράφουν οι δικές του υπηρεσίες: την ανεργία, η οποία, ελλείψει άλλων στοιχείων, μας επιτρέπει να πιθανολογήσουμε έμμεσα τη διάσπαση της μεταναστευσης. Το 2017, 98.600 άτομα εργάζονταν στην περιφέρεια, ενώ υπήρχαν 84.000 άνεργοι. Ωστόσο, η ανεργία υποχωρεί: το 2016, οι άνεργοι ανέρχονταν στους 91.000. «Η υπηρεσία μας προσφέρει θέσεις εργασίας στην Αυστρία και στη Σλοβενία, καθώς έχουμε υπογράψει συμφωνίες με αυτές τις χώρες. Ωστόσο, πέρυσι, μονάχα 1.500 άτομα προσελήφθησαν με τη μεσολάβηση της υπηρεσίας μας. Οι υπόλοιποι

εξαφανίστηκαν από τις στατιστικές μας, πράγμα που σημαίνει ότι μετανάστευσαν στο εξωτερικό χωρίς να μας το δηλώσουν. Με αυτόν τον τρόπο, κάνουν τον κόσμο να πιστεύει ότι η οικονομική κατάσταση βελτιώθηκε». Η έξοδος δεν φαίνεται να αντιστοιχεί ιδιαίτερα τους πολιτικούς ιθύνοντες της χώρας. Ακριβώς το αντίθετο: χάρη σε αυτήν εμφανίζεται μια πτωχική τάση των ποσοστών ανεργίας και εκτονώνονται οι κοινωνικές πιέσεις. Οι πολίτες που φεύγουν στο εξωτερικό θα μπορούσαν να εκφράσουν τον θυμό τους στις εκλογές, στις οποίες είναι μάλλον απίθανο να συμμετάσχουν.

Οι υποψήφιοι μετανάστες είναι συνήθως νέοι, πτυχιούχοι ή εξειδικευμένοι εργαζόμενοι, οι οποίοι θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμοι στη χώρα τους. Όπως εξηγεί ο Αλε-

ξάνταρ Τσάβιτς, δημογράφος αλλά και αντιπρόεδρος του (συντηρητικού) Προοδευτικού Κόμματος, «υπάρχουν τρεις ομάδες: όσοι δεν έχουν δουλειά, όσοι έχουν μια εξαιρετικά κακοπληρωμένη δουλειά και όσοι έχουν μια αξιοπρεπώς αμειβόμενη δουλειά αλλά φοβούνται την πολιτική ανασφάλεια και θεωρούν ότι δεν είναι δυνατόν να αναθρέψουν σωστά τα παιδιά τους σε μια χώρα όπως η Βοσνία-Ερζεγοβίνη». Η Τάνια Τόπιτς, πολιτική αναλύτρια του Ιδρύματος Φρίντριχ Έμπερτ στην Μπάνια Λούκα, τονίζει την αποσάθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, την εξάλειψη των ιδιωτικών πανεπιστημίων που πουλούν τα πτυχία τους και την επιτακτική ανάγκη να διαθέτει «μέσον» ή συστάσεις για να βρει οποιαδήποτε δουλειά. Η διαπίστωση ισχύει και για τις δύο κρατικές οντότητες της χώρας. Ο Γιοσάβιν Ιμάμωβιτς, δήμαρχος της Τούζλα και εμβληματική μορφή της βοσνιακής Αριστεράς, σχολιάζει με ύφος εξαιρετικά δυσαρεστήμενο: «Στο παρελθόν είχαμε μεν μονοκομματικό κράτος, όμως, για να βρεις δουλειά, κοιτούσαν τα πτυχία και τις ικανότητές σου. Σήμερα, έχουμε τρία εθνικά κόμματα που έχουν την τάση να φέρονται σαν να υπάρχει μονοκομματικό σύστημα στο εσωτερικό των αντίστοιχων κοινοτήτων τους. Και για να βρεις δουλειά, πρέπει να καταφύγεις σε αυτά».

«Ο κόσμος φεύγει γιατί έχει χάσει κάθε ελπίδα. Δεν πιστεύουν πλέον ότι είναι εφικτή η παραμικρή αλλαγή», επιβεβαιώνει η Γιάνα Γιοσάβρεβιτς, στέλεχος του Ιδρύματος Πολιτών της Τούζλα. Τον Φεβρουάριο του 2014, η πόλη υπήρξε το επίκεντρο του «Κινήματος των Ολομελειών»,² μιας δυναμικής κοινωνικής εξέγερσης ενάντια στη διαφθορά του πολιτικού κόσμου και στο ξεπούλημα των κρατικών επιχειρήσεων μέσω των ιδιωτικοποιήσεων. Οι κινητοποιήσεις άρχισαν από τα εργοστάσια που έβγαζαν σε πλετιστηριασμό, των οποίων οι εργαζόμενοι ήταν

απλήρωτοι επί μήνες, και στη συνέχεια επεκτάθηκαν στο σύνολο της κοινωνίας. Ωστόσο, αν και το κίνημα πέτυχε πολύ γρήγορα την παραίτηση των αρχών της περιφέρειας, δεν άργησε να εκφυλιστεί λόγω των συγκροτήσεων που ξέσπασαν στο εσωτερικό του. Σύμφωνα με την Γιοσάβρεβιτς, «το 2014 ήταν χρονιά καμπίς. Η αποτυχία των Ολομελειών σήμανε το τέλος των ελπίδων μας. Ύστερα, τον Μάιο, η περιοχή επλήγη από φονικές πλημμύρες, χωρίς να αντιδράσουν οι αρχές. Ο κόσμος γνωρίζει ότι θα ξαναουμβούν παρόμοιες καταστροφές και ότι οι θεομοί μας θα είναι εξίσου αναποτελεσματικοί. Πώς μπορεί λοιπόν να φανταστεί κάποιος το μέλλον του σε παρόμοια χώρα?».

«Θέλουμε να μείνουμε εδώ, δεν θέλουμε να μεταναστεύσουμε!» Βροντοώναζε ο κόσμος που συμμετείχε στις Ολομελίες, όπως επίσης και οι διαδηλωτές που κατέβηκαν στους δρόμους της Σεργίας τον Απρίλιο του 2017 για να διαμαρτυρηθούν για την αμφιδύσημη εκλογή του Αλεξάνταρ Βούσιτς στην προεδρία της Δημοκρατίας. Οι κινητοποιήσεις, που διήρκεσαν αρκετές εβδομάδες, σύντομα βρέθηκαν να εναντιώνονται στο σύνολο των προκλήσεων που αντιμετώπιζε η Σεργία κατά τη μετάβασή της στον οικονομικό φιλελευθερισμό. Παρόμοιες διεκδικήσεις ακούστηκαν και κατά τη διάρκεια της «πολύχρωμης επανάστασης» του 2016 στην ΠΓΔΜ. Μετά την αποτυχία των κινητοποιήσεων σε όλες αυτές τις χώρες, οι πρωτεργάτες των κινημάτων ήταν συχνά οι πρώτοι που έφευγαν στο εξωτερικό, με αποτέλεσμα να εξανεμίζονται οι ελπίδες για αλλαγή.

Στα Βαλκάνια, η μεταναστευτική αποπειλή μακροχρόνια παράδοση. Ήδη από την εποχή της σοσιαλιστικής Γιουγκοσλαβίας, πολλοί άντρες πήγαν να δουλέψουν στη Γερμανία και στην Αυστρία ως γκασιτσαρμπίτερ (*προσκεκλημένοι εργαζόμενοι*). Η λέξη μπήκε στο σερβοκροατικό λεξιλόγιο και κατέληξε να υποδηλώνει τον μετανάστη σε ολόκληρη την πρώην Γιουγκοσλαβία. Στη συνέχεια, οι πόλεμοι τις δεκαετίες του 1990 προκάλεσαν σημαντική έξοδο του πληθυσμού. Σήμερα, οικογένειες ολόκληρες εγκαταλείπουν τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, αλλά και τη γειτονική της Κροατία, παρά το γεγονός ότι είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 2013. Σε αυτή τη χώρα, μονάχα η πρωτεύουσα, το Ζάγκρεμπ, οι παράκτιες περιοχές και οι τουριστικές ζώνες κατορθώνουν να αποφυγούν τη δημογραφική κατάρρευση. Αρκεί να απομακρυνθείς μερικά χιλιόμετρα από τις ακτές για να βρεθείς σε περιοχές που πληττονται από ταχύτατη ερήμωση. Το ίδιο ισχύει και για το κέντρο και τα ανατολικά της χώρας.

Στο λύκειο της Νόβα Γκρανιτσίκα, μιας μικρής πόλης της Σλαβονίας³ στη διαδρομή του αυτοκινητόδρομου που οδηγεί στη Σεργία, εύκολα κάποιος μπορεί να βγάλει τα συμπεράσματά του: τον Σεπτέμβριο του 2017

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΙΑΖΟΥΝ ΑΣΤΕΙΡΕΥΤΕΣ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΑ ΚΡΑΤΙΔΙΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΙ ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΕΣ ΠΡΟΣΛΗΨΩΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ. ΤΑ ΜΜΕ ΣΕ ΒΟΣΝΙΑ, ΣΕΡΒΙΑ ΚΑΙ ΚΡΟΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΝ ΤΑΚΤΙΚΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ - ΕΣΠΡΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΜΙΑΣ ΥΠΟΣΧΕΣΗΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΚΑΙ ΒΙΖΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υπεύθυνη έκδοσης: Βάλια Καϊμάκ
 Επιμέλεια ύλης: Θανάσης Κούτσας
 Επικοινωνία: info@monde-diplomatique.gr **Αρχειο κειμένων:** www.monde-diplomatique.gr
Facebook: www.facebook.com/monde.diplomatique.gr **Twitter:** @diplomgr

15. Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΕΞΟΔΟΣ ΕΡΗΜΩΝΕΙ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

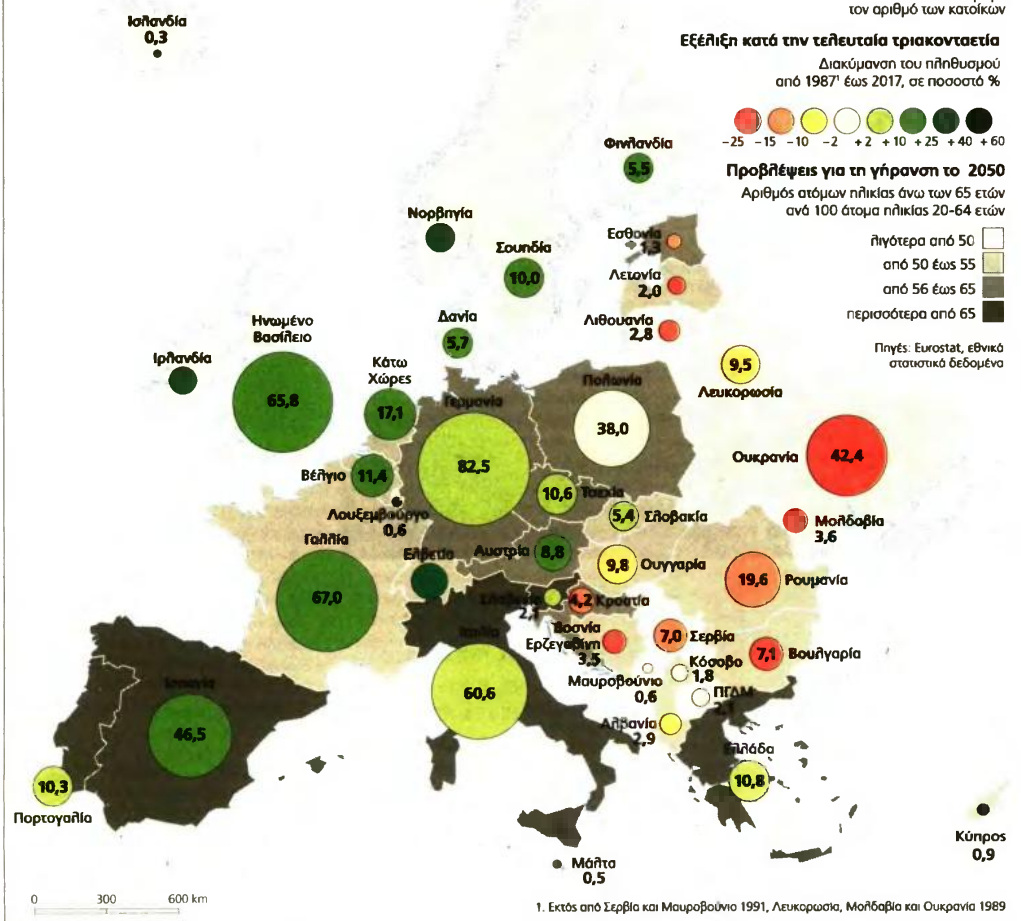
Μέσο: ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/10/2018

Σελίδα: 37

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΡΗΓΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

γράφικαν 343 μαθητές, ενώ το 2012 ο αριθμός τους ανερχόταν στους 465 -μείωση κατά 26%. «Στην πόλη μας έχουμε κινηματογράφο, θέατρο, νοσοκομείο, δύο νηπιαγωγεία, αλλά δεν έχουμε δουλειές», λέει αναστενάζοντας η λυκειάρχης Λιλιάνα Πιτάσκι. Αν και μερικές επιχειρήσεις εγκαταστάθηκαν στο νέο βιομηχανικό πάρκο της πόλης, οι μισθοί παραμένουν χαμηλοί. «Όταν ενσταχθήκαμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πιστεύαμε ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί. Ωστόσο, οι νέοι δεν έχουν την υπομονή να περιμένουν ένα υποθετικό καλύτερο μέλλον». Από το λύκειο φεύγουν ακόμα και οι καθηγητές: πέρισι, η καθηγήτρια καλλιτεχνικών ακολούθησε τον σύντροφό της στην Αυστρία και, όπως εξηγεί η λυκειάρχης, «δυσκολευόμαστε ιδιαίτερα να την αντικαταστήσουμε». Σύμφωνα με την απογραφή του 1991, ο Δήμος της Νόβα Γκρανίτσκα είχε πληθυσμό 17.071 κατοίκων, ο οποίος το 2011 είχε μειωθεί στους 14.229. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, την τελευταία πενταετία η μετανάστευση είναι ακόμα πιο έντονη, μειώνοντας ολοένα

περισσότερο τα δυναμικότερα στοιχεία του πληθυσμού και διώκοντας τις νεότερες γενιές που θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν την ανανέωσή του. «Πολύς κόσμος φοβόταν ότι μετά την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα κατέφθαναν οι Διπλοί για να αγοράσουν τη γη μας. Όμως, τελικά, οι Κροάτες είναι εκείνοι που φεύγουν μακριά από τη χώρα», λέει με λύπη η Πιτάσκι. Ωστόσο, οι επενδυτές γνωρίζουν καλά τη βιομηχανική παράδοση της Σλαβονίας και το καλά καταρτισμένο εργατικό δυναμικό της. Αυστριακές, ουγγρικές ή ιταλικές μικρές επιχειρήσεις εγκαθίστανται στην περιοχή, όπου επίσης παρατηρείται έκρηξη της κατ'οίκον εργασίας, κυρίως για λογαριασμό των διεθνών δικτύων τηλεφωνικών κέντρων, που χρειάζονται επειγόντως γλωσσολογικούς εργαζόμενους. Το ίδιο ισχύει και για την απέναντι πλευρά των συνόρων, τη βοσνιακή Γιόζβινα. Στην Ντερβέντα, στην ορόσηψη της Σερβικής Δημοκρατίας της Βοσνίας, παρατηρείται επίσης εδώ και αρκετά χρόνια ρεκόρ ίδρυσης επιχειρήσεων: πρόκειται για μικρές

μονάδες που δημιουργούν αυστριακές, ουγγρικές και ιταλικές επιχειρήσεις, μεταφέροντας στη χώρα μέρος της παραγωγής τους, κυρίως στους τομείς της υφαντουργίας ή των υπεργολαβιών για τον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας. Υπάρχει εύκολη πρόσβαση στην περιοχή χάρη στον αυτοκινητόδρομο που την συνδέει με το Ζάγκρεμπ, ενώ η εργατική νομοθεσία αποτελεί καθαρά θεωρητική έννοια. Οι μισθοί σπάνια υπερβαίνουν τα 200 ευρώ τον μήνα και η απόλυτη ευελιξία των εργαζόμενων αποτελεί τον κανόνα. Όλες οι κυβερνήσεις της περιοχής είναι έτοιμες να στρώσουν κόκκινο χαλί για να υποδεχθούν τους ξένους επενδυτές, έστω και αν αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να επιδοθούν σε ένα πραγματικό φορολογικό και κοινωνικό ντάμπινγκ. Η μεταφορά της παραγωγικής δραστηριότητας στα Βαλκάνια δεν συνοδεύεται από καμία μεταφορά τεχνολογίας και έχει συχνά σύντομη διάρκεια. Όσο για τους εργαζόμενους που αρνούνται αυτές τις νέες μορφές επισφαλούς εργασίας, η μοναδική λύση που τους απομένει είναι ο ξενιτεμός.

Οι ανάγκες της Γερμανίας για εργατικό δυναμικό μοιάζουν αστείρευτες. Όχι μόνο οι επιχειρήσεις, αλλά και τα γερμανικά ομόσπονδα κράτια και οι δήμοι, οργανώνουν απευθείας εκστρατείες προσλήψεων στα Βαλκάνια. Το μέσο ενημέρωσης της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Σερβίας και της Κροατίας δημοσιεύουν τακτικά ανακοινώσεις για συναντήσεις - εξπρές που οδηγούν στην εξασφάλιση μιας υπόσχεσης για πρόσληψη και μιας βίζας εργασίας. Στις αρχές Μαρτίου, ο όμιλος Sozialwerk Heuser από το Μπαν Άιμπλινγκ της Βαυαρίας, ο οποίος διαχειρίζεται τη γηροκομεία, ανακοίνωσε στη Σερβία ότι προσαρμόζει νοσοκομείο και παραϊατρικό τεχνικό προσωπικό. Η εταιρία καλύπτει τα έξοδα εγκατάστασης και εγγυάται μισθούς που κυμαίνονται μεταξύ 1.900 και 2.500 ευρώ. Στις 23 Απριλίου 2018, εκπρόσωποι της επιχείρησης Küchen Aktuell, που δραστηριοποιείται σε ολόκληρη τη Γερμανία, κατέφθασαν στην Τουζλα για να προσλάβουν 30 εγκαταστάτες κουζίνας.

Συχνά, οι ξένοι καταφεύγουν σε ενδιάμεσους, σε τοπικά γραφεία εύρεσης εργασίας. Με έδρα τη Ριέκα της Κροατίας, η εταιρεία RIAdria Works αναζητεί χτίστες για να εργαστούν στη Δανία. Σε αυτήν τη βιομηχανική πόλη του βόρειου τμήματος της Αδριατικής, η οποία έχει πληγεί από την αποβιομηχανία και προσελκύει λιγοστούς τουρίστες, ένα άλλο γραφείο, το Rije ki Uslu ni Servis, προσλαμβάνει Σέρβες καθαρίστριες που θα εργαστούν στα ξενοδοχεία της περιοχής. Στα Βαλκάνια, η μετανάστευση αποκτά διπλό χαρακτήρα, ιδίως στα ιατρικά επαγγέλματα, την οικοδομή, τα ξενοδοχεία και τις υπηρεσίες: Βόσνιοι, πολίτες της FYROM ή Σέρβοι πηγαίνουν να εργαστούν στη Σλοβενία και την Κροατία, ενώ οι Σλοβένοι και οι Κροάτες φεύγουν για τη Γερμανία. «Όσο για τους Γερμανούς, το μόνο που τους απομένει είναι να πάνε να δουλέψουν στην Ελλάδα», αστεϊεύεται ο Στέφαν Μπλάιτς στην Μπιάνα Λούκα.

Η αιμορραγία των εξειδικευμένων εργαζόμενων έχει λάβει τόσο μεγάλες διαστάσεις ώστε θέτει σε κίνδυνο τις ντόπιες επιχειρήσεις. Το Εμπορικό Επιμελητήριο της Ομοσπονδίας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης έκρουσε πρόσφατα τον κώδωνα του κινδύνου: στη χώρα υπάρχει έλλειψη επαρκώς καταρτισμένων στελεχών. Ο πρόεδρος του, ο Μιρσάν Γιασορσπάκιτς, επιρρίπτει την ευθύνη στο εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο κατηγορεί ότι δεν εκπαιδεύει επαγγελματίες προσαρμοσμένους στις ανάγκες της αγοράς. Οι Γερμανοί δεν φαίνεται να συμμερίζονται τη γνώμη του. Τον Μάρτιο του 2018, μαθητές της τεχνικής σχολής ναυπηγικής της Ριέκα, που πραγματοποιούσαν την πρακτική άσκηση τους στη Φραγκφούρτη, δέχθηκαν προτάσεις να εργαστούν ως ηλεκτρολόγοι, τεχνικοί εγκαταστάσεων θέρμανσης και ψυλουργοί του εμπορικού ναυτικού. Τα ναυπηγεία της 3ης Μαΐου -τα οποία αποτελούσαν κάποτε το καμάρι της Ριέκα- εξακολουθούν να περιμένουν αγοραστή, καθώς η πλήρης ιδιωτικοποίηση του βιομηχανικού τομέα υπήρξε ένας από τους όρους για την ένταξη της Κροατίας

LE MONDE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ **diplomatique**

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3

στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κανένα κράτος της περιοχής δεν έχει αποφύγει αυτό το φαινόμενο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η μετανάστευση αποκτά διαστάσεις κινήσεων πανικού. Τον χειμώνα του 2014-2015, περισσότερα από 100.000 άτομα, δηλαδή σχεδόν το 7% του πληθυσμού του Κοσόβου, εγκατέλειψαν τη χώρα μέσα σε μερικές εβδομάδες. Η σύναψη συμφωνίας ανάμεσα στο Βελιγράδι και στην Πρίστινα είχε μόλις επιφέρει στους Κοσόβους να εισέρχονται στη Σερβία απλώς με την επίδειξη της ταυτότητάς τους. Αμέσως, πλήθος λεωφορείων κατευθύνθηκαν προς τη Βοϊβοδίνα⁴ και δεκάδες χιλιάδες άτομα διέσχισαν παράνομα τα συγγρικά σύνορα για να συνεχίσουν τον δρόμο τους προς τη Γερμανία - το Κοσόβο είναι η μοναδική χώρα των Βαλκανίων στην οποία απαιτείται βίζα για την είσοδο στον χώρο Σένγκεν. Ελλείψει άδειας εργασίας ή σπουδών, η πλειονότητα των Κοσόβων ζήτησε πολιτικό άσυλο στη Δυτική Ευρώπη. Ωστόσο, στους μίνες που ακολούθησαν απελάθηκαν, κυρίως οι φτωχότεροι, εκείνοι που είχαν πούλησει και τα τελευταία περιουσιακά στοιχεία τους προκειμένου να χρηματοδοτήσουν το ταξίδι τους. Μολαταύτα, στις 7 Σεπτεμβρίου 2017, χιλιάδες από αυτούς συνωθούνται εκ νέου προς τη Σερβία, αναγκάζοντας τις αρχές του Κοσόβου να κλείσουν επί αρκετές ώρες τον σταθμό υπεραστικών λεωφορείων της Πρίστινα. Τρεις μέρες νωρίτερα, είχε δημιουργηθεί ένας κυβερνητικός σχηματισμός κομμάτων προερχόμενων από κάποιους ηγέτες αντιστατών του U K (Απελευθερωτικός Στρατός του Κοσόβου), διαλύοντας τις ελπίδες για αλλαγή που είχε δημιουργήσει η εκλογική άνοδος του αριστερού κινήματος Vet vendosje (Αυτοδιάθεση)⁵ στις Βουλευτικές εκλογές της 11ης Ιουνίου.

Παρόμοια κύματα μετανάστευσης παρατηρήθηκαν την άνοιξη του 2015 στο Βόρειο Μαυροβούνιο. Οι κάτοικοι αυτών των βιθισμένων στη φτώχεια περιοχών πίστεψαν ότι θα βρουν τη σωτηρία στην Κάτω Σαζονία, ένα ομόσπονδο κρατίδιο της Βορειοδυτικής Γερμανίας, το οποίο έχει και αυτό πληγεί από τη δημογραφική κατάρρευση. Αξιοματικοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είχαν ζητήσει από τις ομοσπονδιακές αρχές να τους στείλουν όσο το δυνατόν περισσότερους αιτούντες άσυλο. Όπως εξήγησε ο δήμαρχος του Γκόσαλρ, «*χρησιάζομαστε νεοφερμένους κατοίκους για να κατορθώσουμε να επιβιώσει η κοινότητά μας*»: τα λόγια του έφθασαν μέχρι το Μαυροβούνιο.⁶

Στη δυτική Βουλγαρία και στη νοτιοανατολική Σερβία, περιοχές ολόκληρες απειλούνται με ερήμωση, καθώς παρατηρείται υποτονική γεννητικότητα και αυξημένη μετανάστευση. Σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, μεταξύ των απογραφών του 2002 και του 2011, 1.600.000 άτομα εγκατέλειψαν τη Σερβία. Σε αυτή τη χώρα με τους 7 εκατομμύρια κατοίκους (χωρίς το Κοσόβο), η μέση ηλικία του πληθυσμού έχει περάσει από τα 37,4 χρόνια το 1991 στα 42,7 το 2015.

Στο γραφείοκι του στη Σχολή Γεωγραφίας

του Ζάγκρεμπ, ο δημογράφος Στεπάν Στερκ μάς παρουσιάζει γεμάτος νευρικότητα τους στατιστικούς πίνακες. «*Η μείωση του πληθυσμού της Κροατίας αποτελεί το μοναδικό ζήτημα που θα έπρεπε να απασχολεί τους πολιτικούς μας, γιατί έχει επιπτώσεις σε όλες τις δημόσιες πολιτικές*», υπογραμμίζει πριν ξεκινήσει να παρουσιάζει αριθμούς επί αριθμών. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του, το 2017 καταγράφηκαν στην Κροατία 18.000 θάνατοι περισσότεροι από τις γεννήσεις, ενώ ο δείκτης γονιμότητας εξακολουθεί να είναι καθυλωμένος στα 1,4 παιδιά ανά γυναίκα. Δεδομένου ότι ο πληθυσμός της χώρας εκτιμάται στα 4,1 εκατομμύρια άτομα,⁷ η χώρα έχει χάσει 627.000 κατοίκους από το 1991, τη χρονιά της ανεξαρτητοποίησής της, δηλαδή το 13% του πληθυσμού της εποχής. Με τη σειρά της, η μετανάστευση επηρεάζει τη γεννητικότητα, καθώς οι πρώτες ηλικιακές ομάδες που μεταναστεύουν είναι εκείνες που είναι πιθανότερο να τεκνοποιήσουν.

Η χώρα υφίσταται επίσης τις συνέπειες του πολέμου, και κυρίως της εκδίωξης 200.000 Σέρβων το 1995. «*Εάν συνεχιστεί αυτή η εξέλιξη, το ένα τέταρτο του κροατικού πληθυσμού θα μπορούσε να εξαφανιστεί μέσα σε μια δεκαετία*» προσθέτει ο Στερκ, ο οποίος πρόσκειται σε συντηρητικούς κύκλους και μάχεται για την υιοθέτηση δυναμικών πολιτικών με στόχο την τόνωση της γεννητικότητας. «*Επείγει να ληφθούν μέτρα για να προστατευθούν οι εργαζόμενοι που θέλουν να αποκτήσουν παιδιά. Πρέπει να απαγορευθεί η απόλυση λόγω εγκυμοσύνης, να υπάρξει ευελιξία ωραρίων για τις μητέρες, να χορηγηθούν επιδόματα στις πολύτεκνες οικογένειες, να μειωθεί η φορολογία στις περιοχές που ερημώνουν. Αναμφίβολα, η Γερμανία θα συνεχίσει να ρουφάει τα δυναμικότερα*

ρηχογράφηματα του εμβρίου στις γυναίκες που επιθυμούν να διακόψουν την εγκυμοσύνη τους και να τις βάζουν να ακούσουν τον χτύπο της καρδιάς του. Από την πλευρά του, ο υπουργός Άρμυρας Αλεξάνταρ Βούλιν δεσμεύθηκε «*να ρίξει τον στρατό στην υπηρεσία του αγώνα ενάντια στην πληθυσμιακή ερήμωση της Σερβίας*»,⁹ ενώ ο υπουργός Πολιτισμού οργάνωσε διαγωνισμό για την επινοήση συνθημάτων που θα συμβάλουν στην τόνωση της γεννητικότητας...

Στη γεγονική Κροατία, κάτω από την πίεση των πολύ καλά οργανωμένων συντηρητικών κινημάτων, ο νόμος του 1978 για τις εκτρώσεις ενδέχεται να αντικατασταθεί από έναν νέο που θα καθιστά υποχρεωτικές τις «*συμβουλευτικές συνεδρίες*» για τις γυναίκες που επιθυμούν να διακόψουν την εγκυμοσύνη τους και θα καθιερώνει μια περίοδο αναμονής πριν από την πραγματοποίηση της επέμβασης. Η κινητοποίηση για την αύξηση των γεννήσεων, η οποία προβάλλεται σημαντικά από τα μέσα ενημέρωσης, επιτρέπει να παρακαμφθεί κάθε προβληματισμός για τα πραγματικά αίτια της μεταναστευτικής εξόδου των πληθυσμών των Βαλκανίων: τη γενικευμένη χρεοκοπία του πολιτικού κόσμου, διαβρωμένου από τη διαφθορά, και τις νεοφιλελεύθερες θεραπείες που επιβάλλονται στις αφαιμαγμένες οικονομίες της περιοχής.

Είναι εξαιρετικά απίθανο να κατορθώσουν τέτοιες κινήσεις εντυπωσιασμού να ανακόψουν τη δημογραφική πτώση, ενώ η μεταφορά της παραγωγικής δραστηριότητας από πλούσιες χώρες στην περιοχή δεν επιβραδύνει την αναχώρηση των μεταναστών. «*Έχω ζήσει στη Γερμανία πέντε χρόνια και ξέρω ότι δεν είναι οι παράδεισοι*», λέει η κυρία Κάνιτις στη σχολή ξένων γλωσσών της στην Τούζλα. «*Όμως είναι αδύνατο να ανακοιεί η μεταναστευτική κίνηση. Όλος ο κόσμος θέλει να φύγει. Κι όπως ίσως να είμαι η τελευταία που θα φύγει, θα αβήσω το φως εγκαταλείποντας τα Βαλκάνια*».

Η ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΣΕΩΝ, Η ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΜΜΕ, ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΚΑΜΦΘΕΙ ΚΑΘΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ: ΤΗ ΓΕΝΙΚΕΥΜΕΝΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, ΔΙΑΒΡΩΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ, ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΦΑΙΜΑΓΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

μήματα του πληθυσμού της Ανατολικής Ευρώπης. Συνεπώς, θα πρέπει να τα ανανεώσουμε».

Καθώς οι κυβερνήσεις των Βαλκανίων καλούνται να δώσουν λύση στο δημογραφικό πρόβλημα και στην επαπειλούμενη κοινωνική καταστροφή, περιορίζονται να ικανοποιούν αιτήματα των συντηρητικών κοινωνικών ρευμάτων και να καθιστούν δυσκολότερες τις εκτρώσεις. Στις 16 Μαΐου, ο Σέρβος Πρόεδρος Βούτσιτς δεν δίστασε να ικετεύσει «*τις μητέρες και τις γυναίκες να κατανοήσουν τις ανάγκες της Σερβίας*»,⁸ ενώ παράλληλα ζήτησε από τους γιατρούς να δείχνουν τα υπε-

¹ [Σ.τ.Μ.] Ενώ στη Γαλλία, ο εργοδότης καλύπτει σημαντικό μέρος των μεταφορικών εξόδων του εργαζομένου.

² Βλ. «La Bosnie enfin unie... contre les privatisations», «Le Monde diplomatique», Μάρτιος 2014.

³ [Σ.τ.Μ.] Η Σλαβονία είναι περιφέρεια της ανατολικής Κροατίας που συνορεύει με την Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

⁴ [Σ.τ.Μ.] Η Βοϊβοδίνα είναι περιφέρεια της Βόρειας Σερβίας, η οποία συνορεύει με την Ουγγαρία.

⁵ Βλ. «Essor d'une gauche souverainiste au Kosovo», «Le Monde diplomatique», Δεκέμβριος 2017.

⁶ «Grand exode du nord du Montenegro: la Basse-Saxe, nouvelle terre promise», «Le Courrier des Balkans», 6 Μαΐου 2015.

⁷ Σύμφωνα με τα στοιχεία του κροατικού Ινστιτούτου Στατιστικής (www.dzs.hr) και της Eurostat.

⁸ «Serbie: politiques natalistes vs droits des femmes», «Le Courrier des Balkans», 30 Μαρτίου 2018.

⁹ B92, 21 Μαρτίου 2018.

Νέα ρύθμιση οφειλών για τους αποκλεισμένους από τον εξωδικαστικό

ΤΟΝ ΑΠΕΓΚΛΩΒΙΣΜΟ ΤΩΝ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ελεύθερων επαγγελματιών μέσα στο 2019 μελετά το υπ. Εργασίας προκειμένου να μαζέψει μέρος των ληξιπρόθεσμων που αγγίζουν τα 33,8 δισ.

Εσοδα από ληξιπρόθεσμες οφειλές αναζητά το οικονομικό επιτελείο προκειμένου να συγκρατήσει σε υψηλό επίπεδο το πλεόνασμα του Προϋπολογισμού το οποίο θα κλυδωνιστεί αν υπερικήσει το καλό σενάριο της αποφυγής περικοπής των συντάξεων το 2019.

Της **ΜΑΙΡΗΣ ΛΑΜΠΑΔΙΤΗ**
@mairislampaditi

Αλλωστε το πλεόνασμα του ΕΦΚΑ οφείλεται κυρίως στην αιμοδοσία της μισθωτής απασχόλησης και τα αυξημένα έσοδα από ληξιπρόθεσμες οφειλές, ροή που επιδιώκει η κυβέρνηση να συνεχιστεί για να επιτευχθούν οι δημοσιονομικοί της στόχοι. Μάλιστα οι εκπρόσωποι των θεσμών πρόσφατα πώς επιτυχάνει το Κέντρο Εισπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ) την αύξηση των εσόδων, για να λάβουν την απάντηση ότι το αποτελεσματικότερο μέτρο είναι η εφαρμογή ηλεκτρονικών κατασετηρίων εισχεράσιωτικώκων ιδρυμάτωκων. Βέβαια, και αυτή η πηγή σταδιακά εξαντλείται καθώς όλο και συνκότερα το ΚΕΑΟ πέφτει πάνω σε άδειους τραπεζικόκων λογαριασμοκων.

Το οικονομικό επιτελείο διαπιστώνοντας ότι αρκετοί οφειλέτες έχουν πρόθεση να αποπληρώσουν την οφειλή τους αλλά αποκλείονται από το αυστηρό πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού αναζητά εναλλακτική ρύθμιση οφειλών προς τα Ταμεία και την Εφορία.

Ειδικά το υπουργείο Εργασίας, όπως έχει αναφέρει ο αρμόδιος υφυπουργός **Τάσος Πετρόπουλος**, ψάχνει τρόπους να απεγκλωβίσει τους οφειλέτες ελεύθερους επαγγελματίες, αλλά και να επιστρέψει μέρος των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τα Ταμεία που έχουν φτάσει στο δυσθεώρητο ύψος των 33,8 δισ. ευρώ. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι από τον εξωδικαστικό μηχανισμό αποκλείονται οι επαγγελματίες που έχουν διακόψει τη δραστηριότητά τους ή έχουν κλείσει τα βιβλία τους ή δεν εμφανίζουν κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα την τελευταία τριετία.

Αν και οι συζητήσεις στις διττουρηγικές επιτροπές του Κυβερνητικού Συμβουλίου Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους θα ωριμάσουν τους πρώτους μήνες του 2019, κάποια από τα σενάρια που έχουν πέσει στο τραπέζι είναι τα εξής:

- Να δοθεί σε όλους τους οφειλέτες η δυνατότητα που παρέχει ο εξωδικαστικός μηχανισμός σε μερίδα επτηδευματιώκων για αποπληρωμή σε 36 δόσεις χρεώκων έως 3.000 ευρώ.
- Να επεκταθεί η δυνατότητα ρύθμισης σε έως 120

δόσεις για χρέη από 3.000 έως 50.000 ευρώ ή έως 125.000 ευρώ με κούρεμα προσαυτήσεων αντίστοιχο του εξωδικαστικού - έως 85% - σε πληθυσμιακές ομάδες που σήμερα αποκλείονται από την υπάρχουσα ρύθμιση.

■ Να επανυπολογιστούν οι εισφορές των οφειλετών ελεύθερων επαγγελματιών, αυτοαπασχολούμενων και αγρωτών με τη μείωση του συντελεστή στο 13,3% που θα δρομολογηθεί το 2019 προκειμένου να μειωθεί μεγάλο μέρος της οφειλής. Βέβαια σε αυτή την περίπτωση θα είναι και πολύ μικρότερη η σύνταξη που θα περιμένει ο οφειλέτης συγκριτικά με αυτή που θα πάρει ο ασφαλισμένος ο οποίος κατέβαλλε κανονικά τις εισφορές με το προηγούμενο αλλά και με το ισχύον καθεστώς.

Πώς θα γίνει η διαγραφή αμφισβητούμενων οφειλών

Την ίδια ώρα, στην τελική ευθεία βρίσκονται οι υπουργικές αποφάσεις για την ενεργοποίηση του μέτρου της απαλλαγής από αμφισβητούμενες οφειλές προς τα ασφαλιστικά ταμεία. Θα πρέπει δηλαδή να εκδοθεί υπουργική απόφαση ύστερα από σχετική γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης για κάθε εξεταζόμενη κατηγορία ασφαλισμένων ή χρεών, ώστε να εξαιρεθεί αυτή από την ασφάλιση και κατ' επέκταση να απαλλαγεί από οφειλές (βεβαιωμένες και μη), τόκους, προσαυτήσεις, τέλη ή τυχόν άλλες επιβαρύνσεις. Για να πετύχουν οι ασφαλισμένοι στην υπαγωγή στην εν λόγω διαδικασία πρέπει να υποβάλουν αίτημα στον ΕΦΚΑ ή στο ΕΤΕΑΕΠ.

Όπως εκτιμούν οι ειδικοί στην ασφάλιση, στην γκρίζα ζώνη της βρίσκονται πάνω από 200.000 άτομα, κυρίως νεοασφαλισμένοι μετά το 1993, οι οποίοι εργάζονταν ως μισθωτοί αλλά λειτουργούσαν και ως ελεύθεροι επαγγελματίες, με αποτέλεσμα να πρέπει να ασφαλιστούν και στον πρώην ΟΑΕΕ. Οι ασφαλισμένοι λόγω άγνοιας δεν προσκόμιζαν ως όφειλαν έγγραφο απαλλαγής ασφάλισης από τον ΟΑΕΕ, με αποτέλεσμα να ανακαλύψουν με την ενοποίηση όλων των Ταμείων στον ΕΦΚΑ ότι οφείλουν υπέρογκα ποσά. Εκτός από τους νεοασφαλισμένους, άλλες κατηγορίες ασφαλισμένων με αμφισβητούμενες οφειλές είναι οι εξής:

- Ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ μικροεπιχειρηματίες και μικροενοδόχοι που έπρεπε να ασφαλιστούν και στον ΟΑΕΕ για τη δεύτερη δραστηριότητά τους.
- Μηχανικοί οι οποίοι είχαν παράλληλα και άλλου τύπου εμπορική δραστηριότητα.
- Παλιοί ασφαλισμένοι (πριν από τις 31/12/1992) στα Ταμεία του Τύπου (κυρίως δημοσιογράφοι, αλλά και τεχνικοί και υπάλληλοι σε ΜΜΕ).

Μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία, ο κ. Πετρόπουλος έχει διαβεβαιώσει τους ασφαλισμένους ότι το ΚΕΑΟ θα παγώσει τις διαδικασίες αναγκαστικής είσπραξης οφειλών.

Δυνατότητα αποπληρωμής των οφειλών σε 36 δόσεις έως 3.000 ευρώ προωθεί, μεταξύ άλλων, ο υφυπουργός Εργασίας Τάσος Πετρόπουλος

17. ΣΥΜΠΤΩΣΗ

Μέσο: REAL NEWS

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/10/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/10/2018

Σελίδα: 6

v.triantafyllou@realnews.gr

γράφει
ο ΒΑΣΙΛΗΣ
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Σύμπτωση;

■ **ΜΕ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ** της αυλαίας της προεκλογικής περιόδου επέστρεψε στην πολιτική επικαιρότητα και το καυτό θέμα της διεκδίκησης του κατοικιακού δανείου και των γερμανικών αποζημιώσεων για τις θνητώδεις των ναζι.

Σύμπτωση ή σκοπιμότητα; Ο,τι και να ισχύει από τα δύο, το βέβαιο είναι ότι καταβάλλονται προσπάθειες να αλλάξει η πολιτική στζέντα και ταυτόχρονα να εξηλιχιστεί ο κυβερνητικός σχηματισμός με νέα «όπλα» στη μάχη για τη διεκδίκηση της εξουσίας. Επικυριεύει από τη μία να καλλιεργηθεί το προφίλ του διεκδικητή-πολιτικού γνήτη που τολμά να πάει κόντρα ακόμα και στο Βερολίνο για το όφελος της κοινωνίας και, από την άλλη, να περάσουν σε δεύτερο πλάνο τα προβλήματα που ταλαιπωρούν τους πολίτες. Επιδιώκεται ο προεκλογικός καβγάς να γίνει για το ποιο κόμμα μάχεται και συγκρούεται με τους ισχυρούς για τα συμφέροντα της χώρας και ποιο κρύβεται για να μη χάσει τη στήριξη τους.

Στόχοι αυτές της ξεπερασμένης πρακτικής; Να βγουν από το πρώτο πλάνο οι μειώσεις στις συντάξεις, οι φόροι, η ανεργία, οι μισθοί πείνας

η εργασιακή ζούγκλα, οι πρόσφατες τραγωδίες στο Μάτι και τη Μάντρα, το μεταναστευτικό, τα εθνικά θέματα, η εγκληματικότητα, η υποβάθμιση της παιδείας, ο ανύπαρκτος σχεδιασμός για την προσέλκυση επενδυτών και πολλά άλλα θέματα που συνθέτουν το σύγχρονο ελληνικό δράμα. Να «θολώσει» το πολιτικό σκηνικό, να αποπροσανατολίσει το εκλογικό σώμα και να ικανοποιηθεί η υπερηφάνεια των πολιτών πριν φτάσουν στην κάλπη.

ΑΝΤΙ, ΛΟΙΠΟΝ, η πολιτική κουβέντα να γίνει για το πώς θα κλείσουν οι πληγές που άνοιξαν η χρεοκοπία, τα μνημόνια και η πολύχρονη λιτότητα που φέρει την υπογραφή σχε-

δόν του συνόλου του πολιτικού κόσμου, θα γίνει για το ποιος πολιτικός γνήτης είναι περισσότερο πατριώτης και πιο διεκδικητικός.

Αντί στον πολιτικό διάλογο να κυριαρχήσει το πώς και το πότε θα βελτιωθεί η ζωή των πολιτών και το πώς θα επιστρέψουν οι 500.000 νέοι επιστήμονες που μετανάστευσαν, θα επικρατήσει η αγωνία των πολιτικών για να αποδείξουν το ποιος μπορεί και θέλει να τα βάλει με τους ισχυρούς.

Αντί ο πολιτικός κόσμος να αγωνιστεί ενωμένος για το «τίσιμο» της νέας Ελλάδας και τη δημιουργία ενός σύγχρονου, αποτελεσματικού και κοινωνικού κράτους που δεν θα κατασπατάλα το υστέρημα των πολιτών, επιλέγει να περιστρέφεται γύρω από την καρτέλα της εξουσίας.

Με λίγο λόγια, ακόμα και το τεράστιο και ιερό ζήτημα των γερμανικών αποζημιώσεων προβλέπεται ότι θα θυσιαστεί στην προεκλογική μάχη για λόγους εντυπωσιασμού.

ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΝΗΜΟΝΙΑΚΗ εποχή οι πολιτικοί έχουν χρέος να ασχοληθούν με το πώς έφτασε η χώρα στη χρεοκοπία, αλλά και με το πώς θα αποκατασταθούν οι ζημιές που

προκλήθηκαν σε εκατομμύρια πολιτών. Οφείλουν, όπως συγκροτήθηκε η ειδική επιτροπή για τις γερμανικές επανορθώσεις και το πόρισμά της θα κατατεθεί σύντομα στη Βουλή, να διερευνήσουν το πώς και γιατί επήλθε η καταστροφή. Και να συμφωνήσουν όλοι για τις αιτίες και τους υπεύθυνους χωρίς σκοπιμότητες και κομματικά παιχνίδια. Οι πολίτες θέλουν να μάθουν την αλήθεια για τη χρεοκοπία. Να δουν τα πρόσωπα των πρωταγωνιστών και να ακούσουν την απολογία τους για τα

Για αυτούς που άνοιξαν την πόρτα στα μνημόνια, θα μιλήσει κανείς για να διεκδικήσει ο λαός έστω και την ηθική αποζημίωση;

όσα έκαναν ή δεν έκαναν και βυθίστηκε η χώρα παρασύροντας έναν ολόκληρο λαό.

Το ΔΝΤ αναγνώρισε τη λάθος συνταγή που χορήγησε στην Ελλάδα και σε πρόσφατη έκθεσή του επισημαίνει ότι η χώρα υπέστη «διπλή ύφεση» και πως στη διάρκεια της κρίσης επιδεινώθηκε το πρόβλημα της υπογεννητικότητας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την οικονομία και τη βιωσιμότητα των ασφαλιστικών ταμείων. Επίσης ο πρώην επικεφαλής του Eurogroup Γερούν Ντάισελμπλουμ παραδέχθηκε δημόσια την αποτυχία των μνημονίων, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι «τα προγράμματα είχαν πολύ μεγάλη διάρκεια, ήταν πολύ σκληρά, με πολλές αποτυχίες».

Από το κάδρο των πρωταγωνιστών, βέβαια, απουσιάζει ο πολιτικός κόσμος της χώρας. Αυτοί που άνοιξαν την πόρτα για να μπου οι δανειστές και τα καταστροφικά τους μνημόνια. Για αυτούς, άραγε, θα μιλήσει κανείς, θα συγκροτηθούν επιτροπές και θα συνταχθούν πορίσματα για να διεκδικήσει ο λαός έστω και την ηθική αποζημίωση ή θα σπρωχθούν όλα κάτω από το χαλί, γιατί «κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει»;

Θεματικό πάρτι

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Τα πρώτα γενέθλια της Αναστασίας

Της **ΚΟΡΥΝΑΣ ΜΑΝΤΑΓΑΡΗ**
k.mantagari@realnews.gr

Το πιο γλυκό πάρτι γενεθλίων διοργάνωσαν η **Ολυμπία Χοψονίδου** και ο **Βασίλης Σπανούλης** για την όμορφη **Αναστασία**. Το ερωτευμένο ζευγάρι, που στις 26 Σεπτεμβρίου του 2017 υποδέχθηκε το πέμπτο κατά σειρά παιδί του, γιόρτασε τα πρώτα γενέθλια του εβδομίου μέλους της οικογένειάς του. Η μικρή είναι η μεγάλη αδυναμία τόσο του «Kill Bill», όπως είναι το παρατσούκλι του διεθνούς μπασκετμπολίστα, όσο και των τεσσάρων μεγαλύτερων παιδιών, της οικογένειας, που την προσέχουν σαν τα μάτια τους! Η στοργική μαμά Ολυμπία διοργάνωσε ένα υπέροχο πάρτι, στη διάρκεια του οποίου έγινε και η «επίσημη» φωτογράφιση της μικρής

Ο **Βασίλης Σπανούλης** και η σύζυγός του **Ολυμπία Χοψονίδου** γιόρτασαν οικογενειακώς στο πρώτο πάρτι γενεθλίων του πέμπτου παιδιού τους

στο σαλόνι του σπιτιού μαζί με την εντυπωσιακή τούρτα γενεθλίων της. Ο χώρος γέμισε με ροζ μπαλόνια, ενώ όλη η διακόσμηση είχε θέμα το ελεφαντάκι, αγαπημένο ζώακι της μικρής Αναστασίας. Η Ολυμπία δεν έκρυψε τη χαρά της και επέλεξε να ανεβάσει στον προσωπικό της λογαριασμό στο instagram μία άκρως τρυφερή φωτογραφία με τη μικρή της μπροστά από

την τούρτα με το εξής σκόλιο: «Πότε πέρασε ένας χρόνος! Χρόνια πολλά, ελεφαντάκι μου». Από το πλευρό τους δεν έλειπαν και τα μεγαλύτερα παιδιά τους, ο 8χρονος **Θανάσης**, ο 7χρονος **Βασίλης**, ο 5χρονος **Δημήτρης** και η μόλις 3 ετών **Αιμιλία**.

Λίγες εβδομάδες νωρίτερα, το ζευγάρι έκανε τη βάφτιση της μικρής μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας, θέλοντας να είναι μια καθαρά οικογενειακή στιγμή. Το ιερό μυστήριο πραγματοποιήθηκε στις 22 Αυγούστου, σε στενό κύκλο συγγενών και φίλων στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου στο Καβούρι και μετά ακολούθησε πάρτι στο «40» στην παραλία του Αστέρα Βουλιαγμένης. Νονά ήταν η αδερφή της Ολυμπίας, **Βαλέρια Χοψονίδου**.

Η ευτυχισμένη μητέρα ανέβασε την επόμενη ημέρα φωτογραφίες με τη νεοφώτιστη στον λογαριασμό της στο Instagram και αμέσως οι διαδικτυακοί της φίλοι έσπευσαν να στείλουν τις δικές τους ευχές μέσω των σχολίων, ενώ κάτι ανάλογο έκανε και στα γενέθλιά της, θέλοντας έτσι να μοιραστεί τη χαρά της με τους ακολούθους της.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ελλήνων αξίες

Εμπιστοσύνη στην οικογένεια

Σε ποιους θεσμούς πιστεύουμε ακόμα και πόσο επιφυλακτικοί έχουμε γίνει από την κρίση; Κρίσιμες απαντήσεις από την έρευνα της διαΝΕΟσις

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
k.nikolopoulos@realnews.gr

Την εμπιστοσύνη τους στον θεσμό της οικογένειας εκφράζουν για ακόμη μία φορά οι Έλληνες, την ώρα μάλιστα που εμφανίζονται αρκετά δύσπιστοι, καχύποπτοι και ανασφαλείς με τις εξελίξεις που διαδραματίζονται γύρω τους.

Η διαΝΕΟσις, σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), οργάνωσε και υποστήριξε τη συμμετοχή της χώρας μας, για πρώτη φορά, στην παγκόσμια έρευνα αξιών που διεξάγεται από το 1981 World Values Survey (WVS), η οποία έχει σκοπό να παρακολουθεί την εξέλιξη και τον μετασχηματισμό των βασικών αξιών και στάσεων των πολιτών στις σύγχρονες κοινωνίες. Στην έρευνα παρουσιάζεται μια πλήρης και πολυεπίπεδη εικόνα για τις αξίες που θεωρούμε σημαντικές ως λαός. Η WVS στην Ελλάδα διεξήχθη σε δείγμα 1.200 νοικοκυριών με προσωπικές συνεντεύξεις από τη Metron Analysis.

Οι μόνοι θεσμοί που χαιρούν εμπιστοσύνης σε ποσοστό άνω του 50% είναι μόλις πέντε. Τα πανεπιστήμια, οι Ενοπλες Δυνάμεις, η Αστυνομία, η Εκκλησία και η Δικαιοσύνη, ενώ οι θεσμοί όπως το Κοινοβούλιο, ο Τύπος, η κυβέρνηση ή τα πολιτικά κόμματα έχουν ποσοστά εμπιστοσύνης κάτω του 15%. Αποκαλυπτικά είναι και τα ευρήματα αναφορικά με την κοινωνική εμπιστοσύνη που επιδεικνύουν οι σύγχρονοι Έλληνες πολίτες. Συγκεκριμένα, δεν δείχνουν

Ένας στους τρεις Έλληνες πιστεύει ότι «οι πλούσιοι εξαγοράζουν τις εκλογές», ενώ ένας στους τρεις ότι «οι ψηφοφόροι δωροδοκούνται»

Πόσο εμπιστεύεστε ανθρώπους από διαφορετικές ομάδες;

Μία απάντηση ανά ομάδα, κλίμακα

	%	Εμπιστεύομαι			Δεν εμπιστεύομαι καθόλου	Δ.Γ./Δ.Α.
		πλήρως	αρκετά	λίγο		
● Την οικογένειά σας		91,5	8,0	0,3	0,1	0,1
● Ανθρώπους που ξέρετε προσωπικά		25,0	57,6	14,6	2,3	0,5
● Τη γειτονιά σας		15,5	46,0	30,8	7,3	0,4
● Ανθρώπους άλλης εθνικότητας		1,8	18,6	47,1	29,7	2,8
● Ανθρώπους άλλης θρησκείας		1,6	19,1	46,0	29,1	4,2
● Ανθρώπους που συναντάτε πρώτη φορά		0,3	9,4	49,9	39,5	0,9

να εμπιστεύονται τους άλλους ανθρώπους, καθώς 9 στους 10 διαφωνούν με την άποψη ότι «οι περισσότεροι άνθρωποι είναι άξιοι εμπιστοσύνης». Απεναντίας, το 99,5% των πολιτών δηλώνει πως εμπιστεύεται «άτομα της οικογένειάς τους», το 83% «ανθρώπους που γνωρίζουν προσωπικά», το 61% τους γείτονές τους, αλλά μόνο 1 στους 5 εμπιστεύεται «ανθρώπους άλλης εθνικότητας», 1 στους 5 «ανθρώπους άλλης θρησκείας» και μόνο 1 στους 10 εμπιστεύεται «ανθρώπους που συναντά για πρώτη φορά».

Επίσης, 1 στους 3 Έλληνες δεν θα ήθελε για γείτονες ομοφυλόφιλους, ενώ 1 στους 4 δεν θα ήθελε για γείτονες μετανάστες και 1 στους 5 άτομα διαφορετικής θρησκείας.

Μετανάστευση και πολιτική

Επιπροσθέτως, οι μισοί Έλληνες θεωρούν ότι οι μετανάστες έχουν αρνητική επίδραση στην ανάπτυξη της χώρας, ενώ το 64% των Ελλήνων εκτιμά πως η μετανάστευση «αυξάνει τον κίνδυνο τρομοκρατίας». Ταυτόχρονα, το 63,5% θεωρεί πως η μετανάστευση «αυξάνει την ανεργία». Την ίδια στιγμή, φαίνεται ότι απαξιώνουν την πολιτική και τις εκλογές, ενώ πάνω από το 85% των ερωτηθέντων χαρακτηρίζει σημαντικά τη θρησκεία, τον ελεύθερο χρόνο, την εργασία, τους φίλους και την οικογένεια. Στην ερώτηση «πόσο θα λέγατε ότι ενδιαφέρεστε για την πολιτική», λιγότεροι από 3 στους 10 απαντούν «πολύ» ή «αρκετά». Παρ' όλα αυτά, 7 στους 10 δηλώνουν πως συζητούν πολιτικά θέματα με τους φίλους τους «συνχνά» ή «περισσασιακά», ενώ 9 στους 10 δηλώνουν πως ψηφίζουν και σε τοπικό και σε εθνικό επίπεδο «πάντα» ή «συνήθως». Βαθμολογώντας την πολιτική τους τοποθέτηση (από 1-Αριστερά μέχρι 10-Δεξιά), αυτοτοποθετούνται κατά μέσο όρο στο Κέντρο (5,4).

Από την άλλη, υπάρχει ένα 20% πολιτών που πιστεύει ότι στις εκλογές οι ψήφοι δεν καταμετρώνται με δίκαιο τρόπο. Σχεδόν 4 στους 10 πιστεύουν ότι οι «υπεύθυνοι των εκλογών δεν είναι αμερόληπτοι». Ένας στους 3 πιστεύει ότι «οι πλού-

σιοι εξαγοράζουν τις εκλογές». Ένας στους 3 πιστεύει ότι «οι ψηφοφόροι δωροδοκούνται».

Εντυπωσιακό είναι τα ευρήματα σε σχέση με την ασφάλεια και τους φόβους των πολιτών. Συγκεκριμένα, 1 στους 4 Έλληνες δηλώνει πως κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες αισθάνθηκε «ανασφάλεια στο σπίτι του από την εγκληματικότητα», ενώ παράλληλα περίπου 3 στους 10 δηλώνουν ότι στη γειτονιά τους συμβαίνουν «συνχνά» ή «πολύ συνχνά» ληστείες, 15% πως συμβαίνει πώληση ναρκωτικών, 10,5% πως βλέπουν στη γειτονιά τους εκφράσεις ρατσιστικής συμπεριφοράς.

Τέλος, 1 στους 10 Έλληνες δηλώνει πως έχει πέσει θύμα ενός εγκλήματος κατά το τελευταίο έτος. Ποιες είναι, όμως, οι ανησυχίες και οι φόβοι των σύγχρονων Ελλήνων; Το 29% των πολιτών ανησυχεί μήπως δεν είναι «σε θέση να παρέχουν στα παιδιά τους καλή εκπαίδευση» και 6 στους 10 Έλληνες ηλικίας 30-49 ανησυχούν «μήπως χάσουν τη δουλειά τους» ή «μήπως δεν μπορούν να βρουν δουλειά». Ωστόσο, οι Έλληνες, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και τις ανησυχίες που τους κυριεύουν, φαίνεται ότι δεν το βάζουν κάτω. Περίπου 7 στους 10 δηλώνουν πολύ ή αρκετά ευτυχημένοι (83% είναι το ποσοστό στους νέους) και 8 στους 10 δηλώνουν ότι έχουν «καλή» ή «πολύ καλή» υγεία (94% είναι το ποσοστό στους νέους).

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018

www.real.gr Realmoney | 7

Κόβουν από αλλού

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τον περιορισμό των δικαιούχων του επιδόματος ενοικίου κατά 60%, κάτω από τους 200.000, προβλέπει η πρόταση του οικονομικού επιτελείου, με στόχο να «σωθούν» οι συντάξεις

Της **ΑΡΓΥΡΗΣ Κ. ΜΑΥΡΟΥΛΗ**
a.mavrouli@realnews.gr

Σε συρρίκνωση των δικαιούχων του επιδόματος ενοικίου στέγασης ή αποπληρωμής στεγαστικού δανείου ακόμη και κάτω από τους 200.000 οδηγεί το ενδεχόμενο της μη περικοπής των συντάξεων το 2019. Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες της Realnews, η κυβέρνηση εμφανίζεται αποφασισμένη να «θυσιάσει» εν μέρει την καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης για την πληρωμή ενοικίου ή την αποπληρωμή στεγαστικού δανείου, προκειμένου να μην κόψει έως και 18% το εισόδημα των «παλαιών» συνταξιούχων με την έναρξη της επόμενης χρονιάς. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα δικαιούχοι του επιδόματος να είναι μόνο πολίτες με πολύ χαμηλά εισοδήματα, που βρίσκονται στο όριο της φτώχειας ή και κάτω από αυτό, και όχι η μικρομεσαία τάξη. Το κυριότερο σενάριο που διαπραγματεύεται το οικονομικό επιτελείο, όπως αποτυπώνεται και στο προσχέδιο του Προϋπολογισμού, περιλαμβάνει την κατάργηση της περικοπής της συνταξοδοτικής δαπάνης κατά 2,9 δισ. ευρώ το 2019, με καθαρό όφελος, μετά την αφαίρεση φόρων και εισφορών των συνταξιούχων για υγεία και ΑΚΑΓΕ, στα 2 δισ. ευρώ. Ως αντάλλαγμα, στον Προϋπολογισμό προβλέπεται ο περιορισμός των κονδυλίων για κοινωνική πρόνοια, διαθέτοντας για την καταβολή επιδόματος στέγασης μόλις 150 εκατ. ευρώ, από τα 600 εκατ. που είχαν προβλεφθεί αρχικά. Κι ενώ η πρόταση που συζητά το οικονομικό επιτελείο με τους δανειστές προβλέπει περιορισμό των δικαιούχων του επιδόματος ενοικίου κατά 60% και μείωση του εισοδηματικού ορίου 50%, παράμετροι που «κουμπώνουν» με το κονδύλι των 150 εκατ. ευρώ που υπάρχει στο προσχέδιο του Προϋπολογισμού, στην κυβέρνηση φέρεται να ψάχνουν επιπλέον κεφάλαια προκειμένου να ευθυγραμμιστεί ο αριθμός των δικαιούχων με αυτόν των 300.000 που εξήγγειλε ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ. Ως εναλλακτική λύση εξετάζουν το ενδεχόμενο της μείωσης του ύψους του επιδόματος, γεγονός που θα άνοιγε τη βεντάλια των δικαιούχων.

Ποιος θα αφορά

Σε περίπτωση που οι δανειστές αποδεχθούν την πρόταση της κυβέρνησης, θα πρέπει να περιοριστούν τα εισοδηματικά κριτήρια για την καταβολή του επιδόματος στέγασης έως και 50%, καθώς δικαιούχοι της επιδότησης θα είναι κυρίως όσοι δικαιούνται το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης και διαθέτουν εισόδημα κάτω από το όριο της φτώχειας. Συγκεκριμένα, το εξομολογιστικό εισόδημα για μονοπρόσωπο νοικοκυριό είναι μόλις 1.200 ευρώ, για νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με ένα ανήλικό μέλος είναι 1.800 ευρώ, για νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα και ένα ανήλικό μέλος ή μονογονεϊκή οικογένεια με δύο ανήλικα μέλη είναι 2.100 ευρώ, για νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία

«Θυσία» για να μην πληγούν οι συνταξιούχοι

ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και δύο ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τρία ανήλικα μέλη 2.400 ευρώ κ.λπ.

Το πραγματικό δηλωθέν εισόδημα μετά την αφαίρεση φόρων, όχι το τεκμαρτό- δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 5.400 ευρώ, ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών του νοικοκυριού, τους τελευταίους έξι μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης.

Υπενθυμίζεται ότι οι δανειστές-κυρίως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο- επέμεναν να δοθεί το επιδόμα μόνο σε όσους ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, ακολουθώντας την πρόταση της Παγκόσμιας Τράπεζας. Ωστόσο, είχαν αμβλυνθεί οι ενστάσεις, καθώς σημαντικό ποσό της επιδότησης θα δινόταν για τον περιορισμό των «κόκκινων» στεγαστικών δανείων, τα οποία προσεγγίζουν τα 27 δισ. ευρώ.

Η κυβέρνηση αναμένεται να δεσμευτεί ότι θα εφαρμόσει την επιδότηση ενοικίου, όπως έχει θεσμοθετηθεί, σε πιο διευρυμένη ως προς τον αριθμό των δικαιούχων βάση, από το 2020 και μετά.

Η αρχική μορφή

Το θεσμοθετημένο αντίμετρο, μετά την εφαρμογή της περικοπής των συντάξεων από 1/1/2019, προβλέπει την καταβολή επιδόματος ενοικίου από 70 έως 210 ευρώ από 1/1/2019 σε 600.000 δικαιούχους, ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 600 εκατ. ευρώ. Στόχος του υπουργείου Εργασίας είναι να στηριχθούν 450.000 δικαιούχοι που διαμένουν σε μισθωμένη κατοικία και 150.000 δικαιούχοι που επιβαρύνονται με το κόστος εξυπηρέτησης στεγαστικού δανείου πρώτης κατοικίας.

Το συνολικό εισόδημα του νοικοκυριού δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 8.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενο κατά 4.000 ευρώ για κάθε μέλος του. Το συνολικό εισόδημα δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 24.000 ευρώ ετήσιως, ανεξαρτήτως της σύνθεσης του νοικοκυριού. Σύμφωνα με τον νόμο, το ποσό του επιδόματος στέγασης διαμορφώνεται ως εξής:

1) Για μονοπρόσωπο νοικοκυριό 70 ευρώ τον μήνα.
2) Για κάθε επιπλέον μέλος του νοικοκυριού προσαύξηση κατά 35 ευρώ τον μήνα.

Σε μονογονεϊκή οικογένεια, καθώς και σε νοικοκυριό με απροστάτευτο/α τέκνο/α για το πρώτο ανήλικό μέλος του νοικοκυριού ορίζεται προσαύξηση 70 ευρώ τον μήνα. Ως ανώτατο όριο του επιδόματος στέγασης ορίζονται τα 210 ευρώ μηνιαίως, ανεξαρτήτως της σύνθεσης του νοικοκυριού.

Οι συντάξεις στο τραπέζι του Washington Group

Της **ΣΙΣΣΥΣ ΣΤΑΥΡΟΠΗΡΡΑΚΟΥ**
s.stavropirakou@realnews.gr

Τρεις βασικούς άξονες περιλαμβάνει η διευρυνόμενη ατζέντα με την οποία μεταβαίνει στο Μπαλί, όπου θα πραγματοποιηθεί η ετήσια Σύνοδος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας, ο υπουργός Οικονομικών **Ευκλείδης Τσακαλώτος**, Τράπεζες, συντάξεις και εξαγορά των δανείων του ΔΝΤ είναι τα ζητήματα που ανα-

Η σύσκεψη των επικεφαλής των δανειστών Λαγκάρντ, Ντράγκι, Σολτς, Λεμέρ και Ντομπρόβσκις στο περιθώριο της Συνόδου του ΔΝΤ στις 12-14 Οκτωβρίου θα κρίνει για πρώτη φορά τις διαθέσεις τους ως προς το αίτημα της Αθήνας για ακύρωση του μέτρου

στην του μέτρου των συντάξεων.

Ηδη γίνεται μίνι «λίφτινγκ» στο προσέχειο του Προϋπολογισμού που κατατέθηκε στη Βουλή από το οικονομικό επιτελείο, τόσο για το περιεχόμενό του όσο και για τον τρόπο «διατύπωσης» των μειώσεων των συντάξεων αλλά και της εφαρμογής των αντίμετρων. Στη νέα διορθωμένη έκδοση θα συμπεριληφθούν τα στοιχεία της Γενικής Κυβέρνησης του Αυγούστου και της πορείας εσόδων και δαπανών του κρατικού Προϋπολογισμού για τον Σεπτέμβριο που θα δημοσιοποιηθούν τις επόμενες ημέρες. Τα στοιχεία αυτά έχουν ιδιαίτερη σημασία, καθώς θα παρουσιάσουν μια καθαρή εικόνα για το φετινό υπερπλεόνασμα, αλλά και για την υπέρβαση στόχου του 2019, που αποτελεί ακόμη απεικονιστικό διαπραγματευτικό ανάμεσα στην Κομισιόν και το οικονομικό επιτελείο. Ταυτόχρονα θα δείχνουν το ύψος των φόρων εισοδήματος και ΕΝΦΙΑ που έμειναν απλήρωτοι, στοιχεία που θα έχουν ζήτηση προκειμένου να κάνουν τεχνική ανάλυση οι δανειστές. Η ελληνική κυβέρνηση

μένεται να κυριαρχήσουν στις επαφές που θα έχει, στο περιθώριο της Συνόδου τόσο με τη γενική διευθύντρια του Ταμείου, **Κριστίν Λαγκάρντ**, όσο και με τους επικεφαλής της ΕΚΤ, του ESM αλλά και με τον Γερμανό ομόλογό του, **Ολαφ Σολτς**. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της **Realnews**, το αίτημα της Αθήνας για τη μη εφαρμογή του μέτρου μείωσης των συντάξεων θα βρεθεί στο μικροσκόπιο της συνεδρίασης (στο περιθώριο της Συνόδου) του γνωστού Washington Group, στο οποίο συμμετέχουν όλοι οι επικεφαλής των δανειστών (ο **Βάλντις Ντομπρόβσκις** από την Κομισιόν, η Κρ. Λαγκάρντ από το ΔΝΤ, ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών **Μιχρούνο Λεμέρ**, ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών **Ολ. Σολτς** και ο πρόεδρος της ΕΚΤ **Μάριο Ντράγκι**).

Η Σύνοδος πραγματοποιείται από τις 12 έως 14 Οκτωβρίου, σε μια κρίσιμη χρονική περίοδο καθώς θα έχουν κορυφωθεί οι διαπραγματεύσεις επί τεχνικού επιπέδου για τον δημοσιονομικό χώρο του 2019 και την πλήρη διασφάλιση του πρωτογενούς πλεονάσματος στο 3,5% του ΑΕΠ, αλλά και οι πολιτικές ζυμώσεις ώστε να καμφθούν και οι τελευταίες αντιρρήσεις για την ακύρωση των μειώσεων στις συντάξεις. Η ελληνική πλευρά εκτιμά ότι οι επαφές στο περιθώριο της Συνόδου έχουν βαρύνουσα σημασία, για την προώθηση των ελληνικών επιδιώξεων όχι μόνο όσον αφορά το θέμα των συντάξεων, αλλά και για την εξαγορά μέρους των δανείων του ΔΝΤ, ώστε να αντικατασταθεί το ακριβό χρέος με πιο φθινό μεσοπρόθεσμα. Επιπλέον, πρόθεση της ελληνι-

κής πλευράς είναι να δώσει διαβεβαιώσεις ότι δεν τίθεται κανένα θέμα με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, ιδιαίτερα μετά το χρηματιστηριακό «κρακ», με επίκεντρο της μετοχής των τραπεζών, που σημειώθηκε την προηγούμενη Τετάρτη.

Οι επιδιώξεις της Αθήνας

Ως προς τις συντάξεις, κεντρικός στόχος είναι να καμφθούν οι αντιτάσεις του ΔΝΤ. Το Ταμείο έχει μιλήσει για την ανάγκη διασφάλισης του δημοσιονομικού χώρου που είναι αναγκαίος, ώστε να εφαρμοστούν τα αντίμετρα που έχουν συμφωνηθεί από το 2017, για τα οποία εμφανίζεται να μην υποχωρεί. Όλη αυτή την περίοδο είναι σε εξέλιξη η ανταλλαγή emails με τον εκπρόσωπο του ΔΝΤ στην τρέκλα **Πίτερ Ντόλμαν**, στα οποία περιγράφεται αναλυτικά η ελληνική επιχειρηματολογία, ενώ παρέχονται διαβεβαιώσεις ότι υπάρχει δημοσιονομικός χώρος για τα αντίμετρα, με τη διαφορά ότι θα εφαρμοστούν σε βάθος τετραετίας. Στις διά ζώσης επαφές στο Μπαλί, ο Έλληνας υπουργός Οικονομικών ελπίζει να λάβει το «πράσινο φως» για τη βασική κυβερνητική επιδίωξη: την εξασφάλιση της συναίνεσης του Ταμείου με τρόπο που δεν θα ανοίξει ο σκάος του Αιόλου για την έξοδο της χώρας στις αγορές. Τι σημαίνει αυτό; Να υπάρξει μια ήπια ανακούφιση από το Ταμείο, φιλική για τις αγορές, καθώς θα «καιριτζέ» την προσήλυση της χώρας στη συνέχιση των μεταρρυθμίσεων και τη δέσμευσή της για επίτευξη πρωτογενών πλεονασμάτων.

Όσον αφορά την εξαγορά των δανείων από το ΔΝΤ, εδώ και καιρό η κυβέρνηση είναι σε ανοιχτή γραμμή με την ΕΚΤ, τον ESM και το ΔΝΤ προκειμένου να εξαγοράσει κατ' αρχάς το πολύ ακριβό χρέος του ΔΝΤ, που ανέρχεται σε 10,2 δισ. ευρώ, και εν συνεχεία να αναζητηθεί η νομική φόρμουλα για ανάλογες κινήσεις στα ομόλογα που διακρατεί η ΕΚΤ (9,5 δισ. ευρώ), χωρίς αυτό να θεωρηθεί έμμεση χρηματοδότηση. Πληροφορίες από το υπουργείο Οικονομικών αναφέρουν ότι στις επαφές προτεραιότητα θα δοθεί επαναγορά περίπου 2 δισ. ευρώ του ΔΝΤ, που λήγουν το 2019, ενώ επιδίωξη είναι να αγοραστούν συνολικά 5 δισ. ευρώ από τα 10,2 δισ. των δανείων του Ταμείου, τα οποία επιβαρύνονται με επιτόκιο 4,9%. Η επαναγορά χρέους προς την ΕΚΤ είναι ακόμα προς συζήτηση, όπως και το ενδεχόμενο μείωσης των εντόκων γραμματίων.

«Κληρώνει» στις 15 Οκτωβρίου

Μία ημέρα μετά την ολοκλήρωση της Συνόδου, στις 15 Οκτωβρίου, θα αποσταλεί στις Βρυξέλλες το σχέδιο του Προϋπολογισμού, προκειμένου να ενταχθεί η χώρα στο ευρωπαϊκό εξάμνο. Εκεί θα διατυπώνεται με σαφήνεια, όπως λένε στο υπουργείο Οικονομικών, το αίτημα της ελληνικής κυβέρνησης για ακύρω-

προσδιόρισε τον δημοσιονομικό χώρο πάνω από 1,1 δισ. ευρώ, ενώ οι δανειστές «προσγειώσαν» τις προβλέψεις στα 650 εκατ. ευρώ. Τελευταίες πληροφορίες θέλουν το οικονομικό επιτελείο να διευρύνει ακόμα περισσότερο τον δημοσιονομικό χώρο και τους Ευρωπαίους να αναμορφώνουν επί τα βελτίω τις προβλέψεις τους.